

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

XXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

sunt, quemadmodum à Consulibus decretum fuerat. Itaque Deo illi, cui crediderant, ^{duntaxat} sancti martyres animas suas reddiderunt. Passi sunt autem, Maximus, Dadas & Quintilianus, 28. die mensis Aprilis, imperantibus Maximo & Maximiano, Tarquinio & Gabinio Consulibus: in nobis autem regnante Domino nostro Iesu Christo, cui gloria est & imperium in secula seculorum, Amen.

DE SS. Agapio & Secundino Episcopis quare 30. Aprilis.

VITA S. HVGONIS V. ABBATIS CLVNIACENSIS, AB HVGONE, MONACHO CLVNIACENSI

eius æquali, conscripta: sed identidem nonnihil dictionem correximus.

PRAEFATIO AVTHORIS.

Patrum Cluniacensium Conuentui sancto, seruus Hugo. Charitas, quæ libera feruit, pijs me iussionibus parere compellit. Præcepto ergo, non præsumptione, suscepi de beato Hugone, licet indignus, aliquid dicere: nec eis præiudico, qui ante me de sancto eleganti scripsere calamo: sed nostris seruiio, dum quædam ab eis omiſſa colligo, profusiùs edita contraho: nè occupatos onerem, multa prætereo.

VITÆ HISTORIA.

Hugo iste, quem deditus sermo proponit, ex illustri nobilium profapia Burgundionum originem duxit. Pater eius fuit Dalmatius, princeps egregius, Samurensis dominus. Mater eius Erenburgis, genere insignis, vita laudabilis. Hic puer intemperantiam aulicorum sectari noluit, consuetudinem cum simplicitate retinuit, impudicos raptores abhorruit, pietati seruire deuotus elegit. Vnde factum est, vt inuitis parentibus ad monasterium fugeret, sanctique Odilonis Cluniacensis Abbatis magisterio se commendaret. Factus itaque monachus, ad tantum mox religionis apicem ascendit, vt quos imitari venerat, his imitandus extiterit. Pro meritis officij, nostræ narrationis compendium non sinit explicare. Tandem pius Odilo, viuens in Christo, carne solutus est, miraculis coruscus. Cui sanctus Hugo dignè succedens, sua sapè præsentia demones effugabat. Nam Stephano Papa apud Florentiam decubente, dum visitaturus accederet, eumque sanctis consolationibus & oratione releuaret, demon, qui morituro manifestus aduenerat, territus exijt: sanctoque à Papa recedente iterum redijt. Qua de causa sapius ad se patrem Papa reuocauit, sapiusque demonem reuocatus abegit: sicut ipse Pontifex præsentibus reuelauit: qui postmodum sancti se precibus cõmendans, in eius manibus spiritum reddidit, sancta confessione præmunitus.

Mirandis plùs miranda subiungo, quæ referentibus viris authenticis probata cognosco. Hæc sanè referunt Gaufridus de Monte sancti Vincentij, & Rainaldus Heduenſis, qui adhuc præſentes sunt. Dux Burgundia Robertus Haganonem Heduoꝝ episcopum nimia infestatione grauabat, varijsque prædonum incurſibus paſſim Burgundia laborabat. Eapropter Gaufridus Lugdunenſis, Hugo Bisuntinensis, Acharus Cabilonenſis, & Drogo Masticensis, Heduum conuenerunt, magnique patrem consilij, prædictum Hugonem Cluniacensem Abbatem, venire rogauerunt. Aderat illustrium multitudo virorum, populus conſuebat infinitus, pro pace supplicans indefessis clamoribus. Adueniens ipse Dux, immò tyrannus, Heduum intrauit, sed factu maligno interesse conuentui recusauit. At pater Hugo seruore charitatis permotus, tyrannum adiit, eumque vehemèter increpans, cunctis mirantibus, tanquam ouem mitissimam secum adduxit. Episcopis autem supplicantibus, vt pater Hugo pro pace componenda loqueretur, turbis vndique reticentibus, & ab eius ore pendentibus, sic ait: Qui pacè quærunt, qui Deum diligunt, nos audiant, nobiscum agant. Qui verò filius pacis non est, qui non ex Deo, sed aduersarius est, huic ex parte omnipotèris præcipio, vt à nobis exeat, & operi diuino non noceat. Vix dicta cõpleuerat, cum ecce quidam statura procerus, facie truculentus, multis eum sequentibus egressus, disparuit. Non fuit in tanta multitudine hominum, qui aliquem nõſſet ex ijs, qui egrediebantur.

Mira-

Mirabantur singuli, stupebant vniuersi. His ita depulsis, tantam mox prædicatio sancti efficaciam habuit, vt, eo iubente, Dux ipse sui necem filij eius interfectoris condonaret, & Ecclesia pacem receperit. Res equidẽ mira, sed altiori miraculo cumulata. Quando enim in conuentu illo vir sanctus sancta perdocuit, sicut columba candida super caput eius præsens apparuit. Quibus id videre datũ est, Deum glorificauerunt. non enim omnes hanc videre gloriam meruerunt.

Hildebrandus legatus Cluniacum veniens, quid viderit.

Dum hæc audiendo, vos mirari video, illud non minus refero. Hildebrandus Romanae Ecclesiae Diaconus, Apostolicæ sedis pontifex Gregorius VII. mox futurus, Galliarum legatione suscepta, Cluniacum venerat. Hic quadam die sedens in Capitulo cum beato Hugone, fratrum negligentias pietatis gladio corrigente, adspexit Dominum Iesum præsentem, prædicto patri assidentem, eique, de singulis quid agere deberet, suggerentem. Itaque Hildebrandus sancti viri merita prædicans, in famulo Dominum collaudabat. Saredum venerat Hugo pater, vt ibi Baptista Iohannis festũ deotus ageret: Ad quem mulier quædam cum turba pro ea supplicante peruenit. siquidẽ eius vtrum virulenta serpentis irruptio tenebat. Tum verò sanctus misericordia permotus, aquam afferri præcepit, eamque allatam precibus & benedictionibus signauit. Accipiensque ter de illa aqua, in os mulieris orando infudit. Quo factò, mox serpens horrendus per os illius, cunctis qui aderant cernentibus, exiuit. Qui ergò cum mœrore venerant, cum gaudio reuertentes, Dominum collaudabant.

Visa aquæ benedictæ.

Illo tempore pacis conciliandæ prædictus pater cũ Episcopis, Rocleno Cabilonenſi & Drogone Masticensi, in campo venatorio pariter adfuit. Turbis verò circumstantibus, quidam pessimo foedatus crimine non timuit interesse. Quem sanctus, sancto edoctus spiritu, eminus intuens, ait præsentibus: Videtis miserum illum? Videtis dæmone pleni? Statimque eũ designauit, & ad se venire mandauit. Cui præsentato, Quomodo, ait, huc intrasti, qui hoc crimine (crimen autem exposuit) te foedare voluisti? Cur miser nobis in te dæmonem repræsentasti? Pacem nos quærimus, dæmonem nolumus. Confusus ille, negare non potuit. Quod vt viderunt permulti, qui illic aderant, inter se mutò submissa voce colloquebantur: Diuertamus ab hoc homine, qui etiam occulta hominum nouit intueri, nè etiam in nostris nos peccatis, quemadmodum istum, valeat deprehendere. Tunc pater sanctus tradidit hominem illum in manus Rocleni Episcopi Cabilonenſis, cuius parochiæ erat, eius peccatum illi exponens: quem quidem Episcopus ille pro officio correxit. Simili modo, eodem reuelante spiritu sancto, cum ad Charitatem veniens, fratres in sancto susciperet osculo, quendam inter alios sibi occurrentem subito abhorruit, & ab osculo suspendit. Fratribus autem factum mirantibus, illum, qui vt nouitius susceptus fuerat, vndè venisset, cui esset addictus sectæ, sollicitè cœpit inquirere. Et quia spiritalis omnia iudicat, & ipse à nemine iudicatur, eũ ex ipsius ore Manicheum esse conuicit, conuictumque cum infidelitatis macula lupum ab ouibus pastor abegit, & infidelem à consortio fidelium fidelis eiecit.

Occulta vicia nouit S. Hugo.

1. Cor. 2.

Turones venerat Hugo pater, vt pro Abbacia maioris monasterij, quam violètia Comitis Andegauensis Gaufridi, cognomento Barbati, nimis oppresserat, intercessor adesset. Cum omni itaque humilitate Comitem exorans, quia duriores inuenit, eius se aduoluere pedibus vir sanctus non erubuit. Sed cum nulla ratione ab oppressione monasterij cum posset compeſcere, atque cum multa indignatione recedentem retinere vellet, fibula, qua eius chlamys stringebatur, dirupta est. Abeunti itaque prophetica voce illud Samuelis ilicò in clamauit: Scissum est à te regnum hodiè. Qui mox, iuxta viri Dei vaticinium, perdidit dominium, à fratre suo Fulcone captus, & in carcerem coniectus: vndè etiam, sensu iam debilitatus, non nisi morte solutus exiuit.

Prophetiæ sancti viri. 1. Reg. 15.

Martiniaci erat aliquandò vir sanctus, & cum eo gloriosus doctor Anselmus Archiepiscopus Cantuariensis, sanctorumque comitum cœtus venerandus. Quadam itaque die pater Hugo, sancta satiatus meditatione, & diuina reſectus reuelatione, fratribus conuocatis ait: Annuncio dilectioni vestræ, in Vuilhelmo regẽ Anglorum transacta nocte sententiam proſcriptionis prolatam esse, eumque exiguo tempore regnaturum. Iuxta verbũ eius consecutus est rei, quam prædixerat, euentus. Fuit autem hæc proſcriptionis eius sententia, vt dum venatum exiret, subito percussus sagitta, morte citissima interiret. Apparuit deindè prophetantis veritas, & Cantuariensi Archiepiscopo, rege eius persecutore perempto, reditum ad suam sedem Deus aperuit.

Prædicatio repentinum interitum Vuilhelmi regis Angliæ.

Ad Francigena pius pater Hugo visitator descenderat. Quem vir illustris Albertus de Gornaco, in Beluacensi pago honorificè suscepit. Vxor quoque viri, nomine Ermegardis,

gardis, tanto hospiti reuenter occurrit. Eam verò intuens sanctus, prophético afflatus spiritu, dixit: Domina, grauida es: masculus erit, quem paries. Hic, sicut Deo placuerit, monachus erit. Audiens mulier, quæ de se antè non nouerat, mirabatur: qui præfentes aderant, lætabantur. Deniquè grauida illa masculum peperit: Landricus dictus est, creuit, militari deputatus officio, gladium accepit, & vt id hominum genus malè cõsuevit, flagitiosus euasit. Interim B. Hugo præfentis vitæ cursum cõpleuit in Christo, successitque ei pius eius filius dominus Pontius: qui & ipse Franciam uisitaturus intrauit. Vbi pro sua præclara consuetudine errantes in viam reuocans, plurimos secum adduxit. Inter quos & me peccatorem Hugonem, & hunc, de quo loquimur, inuenem inuenit, vocauit, & vt sanctus prædixerat, monachum fecit. Præfens est in Cluniaco, sacerdotali fungitur officio. O prædicanda patris huius propheterandi gratia, qui non solum in præfentia occulta hominum verè reuelauit, sed etiam longè post futura certò prænunciavit.

Crispeium venturus, vt monasterium sibi susciperet, Robertum quemdam, acri febrim ardore laborantem, obuuium habuit. Cui sanctus valdè compatiens, ait: Si rapinas exercere cessaueris, crimenque prædonis abdicaueris, promitto ego tibi, quia in nomine Domini citò sanaberis. Dedit miles fidem, se à rapinis cessaturum: dedit sanctus, pulsus prece febribus, agro sanitatem. O quot eius oratione sanati sunt: ô quot de reliquijs eius sumentes, tam se, quàm alios, impensis inuicem particulis, à morbis citissimè curauerunt. Aqua, qua sanctus sanctas manus abluit, sanitatem plurimis attulit. Dum ad alia festino, permulta (fateor) omitto.

Febricitantem sanat.

Parisiarum urbem vir sanctus intrauit, atque ad ecclesiam S. Genouefæ Missas celebraturus ascendit. Quibus expletis, accepta Apostoli planeta, quæ ab Antiochia olim delata, in ea, quam diximus, seruetur ecclesia: O vtinam, inquit, haberemus ægrotum, in quo virtutis Apostolicæ caperemus experimētum. Quibus dictis, Robertus, sua probitate illis in partibus satis notus, sed diutino morbo membrorum officio deslitutus, illuc se deferri præcepit, ubi sanctum a desse cognouit. Deponitur debilis ante sanctum, prece supplicis quærit ab eo suffragiū. Pater Hugo miseretur, tenens Apostoli planetam, Dominum deprecatur, ipsamque planetam super ægrum eleuans, cum dulci melodia ait: Petrus Apostolus dicit paralytico: Roberte, sanet te Dominus Iesus Christus: surge, & sterne tibi: qui continuo surrexit. In his verbis Robertus ilicò totus conualuit, sanusque egrediens, gratias agit. Res ista notissima est: ferè tota illa ciuitas testis est. Super hoc controuersia laudabilis orta est. Parisienses dicunt, quia Petri est miraculum, qui per Hugonem Robertum sanauerit. Cluniacenses contra asserunt, Hugoni suo factum imputari debere, qui meritis Petri in Christi nomine debilem erexerit. Vtrorunque causam suscipio: pro captu meo vtrisque respondeo. Fides Domino præfentat affectum, Dominus fidei largitur impensum. Robertus orauit Hugonem, Hugo Saluatorem. Petrus afficitus est, Saluator operatus est. Sed hoc vobis pensandum proponens, ad maiora festino.

Planeta, est suprema vestis sacris, quam etiã Casulã vocant.

Act. 9.

Per Gasconiam sanctus iter agebat. Secus viam in tugurio elephantiacus quidam foedus vulneribus decumbebat. Homo iste nobilis, famosus & diues, iacebat abiectus, leprosus & pauper. Audiens vir Dei, condoluit miseriam viri, assumptisque secū duobus monachis, Durano scilicet, qui fuit Tolofanus episcopus, & Hunaldo, qui Abbas fuit Mosiacensis, intrauit ad pauperem, vlceroso prædicauit patientiæ cõsolationem. Missa consolatione, fudit orationē: oratione completa, dedit benedictionem. Agninamque exuens tunicam, vestiuit pauperem. Mira res: Pauper vestitus veste pellicea, lepram exiuit: incolumis factus, decorem induit: gratias agens, alacriter exiuit.

Leprosum restituit saluti.

Quidam frater, nomine Guillelmus, obedientiæ munus ipsi à sancto Hugone demandatum curabat: sed crure grauiter intumescente, muneri imposito par esse non potuit. Itaque dolore acrius grassante, mortem sibi sentiens imminere, totum se contulit ad Hugonem, quanuis absentem, ab eoque velut præfente postulat sanitatem. Ad morbum verò se conuertens, adiurauit eum, dicens: In nomine Iesu Christi ex parte patris, qui me huc venire iussit, præcipio tibi vt abscedas, nec me deinceps ab ijs, quæ ex obedientia mihi facienda incumbunt, impediās. Dixit, & ecce dormienti in somnis duo albis vestiri apparuere monachi, dicentes se venisse ex parte Hugonis Abbatis. Alter eorum crus tumidum attrectauit, oleum infudit: alter liniendo perunxit. Enigilans autem ægrotus, dolorem non sensit, plenamque sibi lætabatur redditam sospitatem.

Curatur quidã miro modo.

Cluniaci quidam Theodoricus erat, antea miles, tum verò monachus: prius magnus nobilitate, tum humilitate paruus. Huius articulum pedis letalis morbus, qui cancer dicitur, occuparat: cumque nullum inueniret remedium, fide plena ad patris Hugonis se conuertit implorandam opem. Abbate itaque Missam peragente, de aqua, qua digitos suos sumpta Eucharistia lauerat, Theodoricus clanculum accepit, & de magistri virtute confidens, infudit ex ea in articuli partes: statimque pes totus conuuluit, caroque depasta ilico restituta est.

Canceri morbum pellit.

Apud veterem Chiricam locus est, non longè à basilica situs: vbi suscepit patrem Hugonem comes Ludouicus. Accessit ad famulandum sancto viro comitis vxor Sophia: parata est in viridario mensa sollicitudine promptissima. Sed subito turbatus aer, imbribus infestauit ministros: exorta tempestas, molestia afficiebat dominos. At pater sanctus turbatos illos videns, eorum misertus, contra tempestatem eleuauit manum, sanctæ Crucis signum opposuit: & ecce miro modo pluuia, quæ in circuitu largiter omnia infudit, mensas eorum & ipsis assidentes prorsus non attigit.

Signo Crucis pellit pluuiam.

Romam proficiscens aliquando pater Hugo, arctissimam à prominentis rupis latere viam ingressus est. Erat inferius terribilis profunditas, ita vt metu præcipitij vix vquam viatores audeant intueri. Præcedentibus itaque alijs post alios præ timore socijs, sequebatur pater, mente & oculis dextra læuaque pariter ad cælum leuatis. Sinistra mula habenas tenebat, oratione suspensus Domino totus inhiabat. Propter transeuntes quædam paupercula mulier ibi in breuissimum arduæ rupis foramē sese receperat. Mula verò, cui sanctus insidebat, vbi latitantem illam subito adspexit, miserè pauefacta, ilico resilit: & resiliens, tota in immane profundum cum sancto viro cadit. Ibi sanctus, vt antea, sic etiam cadendo, mentem & oculos dexteramque ad cælum erectam tenebat. Cadebat quidem corpore, sed immotus cum Domino stabat mente. Præualuit itaque stabilitas mentis, suaque sedens mula, inuisibiliter reportatus ab insimis, viaque redditus est totus incolumis. Videte charissimi, videte patrem de morte redeuntem, admiramini de funere resurgentem. Sed qui Ionam in mare præcipitatum, de profundo abyssi, de ventre ceti clamantem ad se, liberare voluit, etiam hunc orantem omnipotenti misericordia sancti à ruina leuauit. Vidit Vincentius, qui tū in laico habitu, fidei sedulus obsequio, sanctum sequebatur: adhuc superest, se vidisse testatur. O mirandam Hugonis orationum instantiam, quæ non solum ipsum seruaui, sed etiam Aldephonsum Hispaniæ regem liberauit. Eum nanque frater eius Sanctius regno priuauerat, captum & catenatum carceri micipauerat. Illi verò pius Hugo compatiens, pro eo apud Dominum precibus insistebat, & apostoli Petri confidens meritis, à Domino eum absolui poscebat. Nec mora: beatus Petrus apostolus cuidam fratri in Cluniaco apparuit, preces Hugonis pro Aldephonsi ereptione Deum admisisse reuelauit: fecit etiam Aldephonso illud in carcere nunciari. Porro Sanctio in somnis sub graui comminatione præcepit, vt cito Aldephonsum restitueret, nec differre ausus esset. Sanctius terrore correptus, Aldephonsum statim restituit: restitutus ille, Deo & liberatori suo Hugoni gratias egit, censumque, quem pater suus Ferdinandus rex quotannis Cluniacensi monasterio soluendum instituit, ipse duplicauit, ducentas & quadraginta auri uncias annuatim reddens. Sic etiam pater Hugo Berardum de Reorcherio, (qui Cauariacum, quod est iuris Cluniacensis, graui exactione oppresserat) cum nec admonitionibus suis, nec amicorum suorum consilijs cum refrenare posset, ad Deum suis precibus edomuit. Cum enim pius pater pro oppressis Domino preces offerret, oppressor subito membrorum est incolumitate destitutus. Suis itaque turbatis, concutitur homo vrgentibus malis, deponit contumaciam, assumit poenitentiam. Tandem requiritur, dat fidem se satisfacturum, Hugo flectitur misericordia, oppressi liberantur, oppressor emendatur.

Nota rem sanè stupendam.

Ionæ 2.

Alphonsum regem liberat à carcere.

Ad sanctum Iohannem de Angeliaco venit Abbas Hugo: qui licet absens esset corpore, præsens tamen spiritu, Cluniaco non deerat. Vidit itaque in somnis, quasi fulgur impetu quodam ruere, & Cluniacense auditorium scindendo irrumpere. Perpendens autem apud se, quæ viderat, intellexit tale quippiam Cluniaci emeruisse, vnde, nisi cito recederet, grauissima esset eius loci iactura consecutura. Intermissis igitur illis, quæ coeperat, Cluniacum festinus redijt: vocat Priores & Ordinis custodes, de negligentij fratrum inquit, sed nihil eiusmodi ex illis percipere potuit. Ijs itaq; dimissis, ad Deum solito recurrit: soluit vota precum, intrat Capitulum, fratres circumspect. Mira res. Spiritu reulante, occultum inter alios reum ilico deprehendit, arguit, conuincit. Reus ille

Viso eius.

ille, Petrus erat, qui de Taderniaco venerat. Confitentem iudex pius dignè flagellat, misericorditer sanat. His visis, semetipsos circumspeciebant singuli, nè quid in eis illicitum spiritualis oculus patris animaduerneret. Sic etiam per visionem cōmonitus, monasterium S. Marcelli Cabilonenfis sanctus intrauit, & mala quædam inueterata, & iam penè insanabilia, spiritu sancto edocente cognouit, rescidit, sanauit.

Operè precium est, propter monachos vaniloquijs deditos, quiddam hoc loco commemorare. Tolosanum episcopum Durannum, in cuius præsentia leprosum sanauerat, Dei seruus sæpè cōmonendo reprehendit, & reprehendendo cōmonuit, vt à ridiculis verbis, quibus malè assueuerat, sibi temperaret: aiebatque, nisi in præsentia vita ab ijs sese corrigeret, post mortem tumentibus labris & spumoso ore ipsum appariturum, Non correxit Episcopus: defunctus cuidam sacerdoti Signino apparuit, & vt sanctus prædixerat, vlcerosi tumida labijs ora præfererat. Petit auxilium patris lachrymabiliter, quem audire noluerat, dum eum olim piè corripere. Signinus refert patri quod viderat, miseretur Abbas, & excessum oris septem fratrum silentio sanare festinat. Septem fratres delegit, quibus septem dierum silentium pro Episcopo indixit. Vnus ex ijs transgreditur, silētium soluit. Redit Episcopus ad Signinum, fractum accusat silentium, de transgressore conqueritur, dilatam oris sanitatem propter septimi inobedientiam caufatur. Signino hæc iterum ad patrem referente, Abbas inquit de transgressione. Transgressio inuenitur, & alter septenarius silentio dedicatur. Quo completo, tertio Præsul apparuit, gratias agens Abbati: pontificali indutus chlamyde, os sanatum ostendit.

Episcopi factijs dediti pena.

Eam S. Hugo vt abo- luerit.

Erat vir sanctus apud Nandoacum: venit nuncius, qui diceret obijisse Vuillencum. Vuillencus iste Prior fuit loci de Charitate. Pro defuncto dum pius pater Missam celebraret, more solito viam seipsum hostiam Domino præsentauit, & sic tenens in manibus filium, patri obtulit, oblatum ore suscepit. A quo edoctus, ad fratres egreditur, reuelat socijs, quia apud Charitatem nõ Vuillencus, sed Orius obierit. Erat ibi tum Odo, qui fuit Prior Cluniacensis, post Episcopus Ostiensis, deinde Apostolicæ sedis summus Pontifex Vrbanus 2. Is missa legatione inuenit iuxta viri Dei verbum, non Vuillencum obijisse, sed Orium.

Vrbanus 2.

His alijsque signorum titulis celebris effectus Hugo Dei seruus, apud summos Pontifices magnus habebatur: illum Imperatores, illum reges venerabantur. Italis, Gallis, Hispanis, Anglis innotuit, atque passim apud illos noua fundabat monasteria, vetera reparabat: neque viris duntaxat, sed etiam foeminis cœnobia constituit: in quibus fragilis eorum conditio, sexum vincens & seculum, sancta inclusione religata, limites non egreditur præfixos, sed liberis animis cælum perambulat. Dixi iam fratres quædam sancti patris signa, omisi plurima: virtutes eius magis imitandæ sunt: quas quidem, cum sint admirabiles, partim referendas duxi. Habitus eius, forma religionis: vita eius, benè viuendi fuit institutio. Orationem Deo, lectionem sibi, consilium proximo sedulus exhibebat. A mendacio & simulatione abhorrebat penitus: torporem & ocium damnabat, pauperes opulenta manu pascebat, infirmos pia sollicitudine resouebat, afflictos consolabatur, pupillos & viduas tuebatur. In vitiosos seuerus, erga poenitentes mitissimus erat. Disciplinæ castigatione iudex, doctrina magister, charitate parens, obsequio minister. Ità verò pluribus erat intentus, vt minor ad singula vix haberetur. Qui eius res gestas nouerunt, parum me dixisse reuincunt. Est autem hoc loco illud minime prætermittendum:

Catalogus virtutum eius.

Bertinus de Varenis, in agro solus remanserat, nescio quid rei executurus. Viso illi talis oblata est: Vidit personas primariæ dignitatis. Eas præcedebat Domina quædam, splendoris & gloriæ inæstimabilis: quam transeuntem adspexit quidem, sed faciem eius videre non meruit. Stabat homo attonitus, cum ecce quidam senior venerandus mirantem illum ità alloquitur: Cuius est, & homo, ager iste, quem colis? Respondit ille: Sancti Petri est & Hugonis Abbatis. At ille, Meus est, inquit, ager & agri possessor. Ego enim sum Petrus Apostolus, & hic, quem vides, sanctorum est conuentus. Domina, quæ præcedit, mater est Domini. Vade, & ex parte mea dic Hugoni Abbati, propediem illi esse migrandum à vita: sollicitè prospiciat in Domino & sibi & domui suæ. Bertinus mandata hæc conficere pertimuit: itaque secundo admonitus, & pro negligentia reprehensus, Cluniacum venit: rem totam ità, vt gesta erat, Abbati explicauit. Abbas reuerenter accepit, seque ad propinquam mortem accuratè præparauit.

Bertini visio.

Visio Ful-
gentij Abba-
tis.

Eo tempore Fulgentius Abbas Affliginienſis, vir venerabilis, angelos vidit, duos mi-
rificè ornatos lectulos in cælum deferentes, altaque voce dicentes: In his requiescent
magni duo viri, Anſelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis, & Hugo Abbas Cluniacen-
ſis: qui per vitæ meritum à terris aſcendunt in cælum.

Obitus ſan-
cti viri.
Subſellium,
pro equo
videtur vſur-
pare.

Pauci interceſſère dies, & vterque in Domino quieuit. Sabina quoque ſanctimonialis
virgo in Iotrenſi monaſterio, teſtimonij ſingularis, vidit matrem miſericordiæ cum glo-
rioſo agmine ſanctorum: vidit & ſubſellium candidum, decenter ornatum, agmini
illi intereſſe: audiuitque Hugonem Abbatem Cluniacenſem illò abiturum. Sabina vi-
ſionem retulit, nec multò poſt nunciuſ venit, dicens migrâſſe ſanctum, quem ea viſio
deſignauerat. Sic vir ſanctus & miraculis approbatus, & reuelationum ſacramentis
præmonſtratus, in medio filiorum vita functus, ſed ſanctitate perpetuus, è mundo de-
ceſſit, viuit Deo: dignè humatus, in Cluniaco iacet: ſed inſtitutionum eius ſanctimonia
permanet, ſed ordinis diſciplina, quã tradidit, vſquequaque viget, ſed in cæleſtibus me-
ritorum eius corona refulget.

Visio Go-
defridi Epi-
ſcopi.

Ea nocte, qua ſanctus deceſſit, erat in Italia Godefridus Ambianenſis epiſcopus, ſan-
ctitate præclarus. Is cùm membra ſopori dediſſet, viſus ſibi eſt eſſe Cluniaci, rogarique
ſe à fratribus, vt Abbatem Hugonem oleo ſancto inungeret, & epiſcopali redimitus in-
ſula, Miſſas celebrans, Dominici corporis & ſanguinis ei viaticum miniſtraret. Expen-
dens verò ſecum viſionem Epiſcopus, eum obiſſe perſenſit, ſocioque itineris ſui Mar-
thæo, venerabilis Rhemorum Archiepiſcopi Rodulphi tunc legato viſionem indica-
uit: pariterque diem annotantes, Romam peruenerunt, peractoque, pro quo vener-
ant, negotio, ad ſua redeuntes, inuenerunt eo tempore Cluniaci migrâſſe ſanctum,
quod id fuerat Epiſcopo in Italia in ea, quam diximus, viſione monſtratum.

VITA S. ROBERTI, PRIMI ABBATIS MOLIS-
MENSIS, ITEMQUE CISTERTIENSIS, BONA FIDE, ET,
*nisi fallor, inſſu Odonis Abbatis Molismenſis conſcripta: ſed ſuſpicor in
MS. codicibus, quos ſecuti ſumus, quedam omiſſa eſſe.
Stylum aliquoties mutauimus.*

29. Aprilis.

S. Roberti
parentes.

BEATVS Robertus Campaniæ partibus oriundus, quaſi
quidam ſlos campi ſpecioſus eniuit. Cuius nimirum de-
cor in honeſtate morum intruentibus gratus erat, & ſanctæ
opinionis odor, longè lateque diſfuſus, ad imitationem
ſui plurimos inuitabat. Pater eius Theodoricus, mater
verò Ermgardis dicebatur: ambo ſecundùm ſeculi digni-
tatem clari, ſed ante Deum morum integritate clarif-
ſimi.

Prover, 19.

Rerum verò copia, quibus temporaliter abundabant, ſic
vtebantur, vt ſummi patrifamiliàs potiùs viderètur diſpen-
ſatores, quàm terrenæ ſubſtantiæ poſſeſſores. Scientes au-
tem, quòd foeneratur Domino, qui miſeretur pauperi: puluerem terrenæ conuerſati-
onis pijs eleemoſynis abſtergebant: immò, quia in carne poſiti, non ſecundùm car-
nem vivebant, cogitatione & deſiderio in cæleſtibus habitantes, coronas ſuas virtutum
operibus, quaſi gemmis quibuſdam & lapidibus preciſis decorabant. Verùm quia
parentum eius fecimus mentionem, quemadmodùm hunc ſanctum virum ſpiritus ſanctus
præuenerit in benedictionibus dulcedinis, cùm adhuc matris vtero clauderetur,
breuiter abſoluemus.

Vino-
aris eius.

Prægnati etenim matri gloriôſa Dei genitrix virgo Maria in ſomnis apparuit, annu-
lum habens aureum in manu ſua, dixitque ei: O Ermgardis, volo filium, quem geſtas
in vtero, hoc annulo mihi deſponſari. His dictis, mulierem dormientem relinquens,
virgo beata diſparuit. Illa verò expergeſacta, animo cœpit reuoluerè viſionem. Adie-
cit autem beata Dei genitrix apparere iterùm mulieri, ſicut olim Deus iterùm atque
iterùm apparuit Samueli, ad confirmandam promiſſionem ſuam. Expletis igitur die-
bus, Ermgardis peperit filium, vocans eum Robertum. Quem ablactatum, tradidit li-
terarum ſtudijs imbuendum: in quibus ſupra omnes coartaneos ſuos proficiens, de
fontibus Saluatoris puro pectore hauſiebat, vndè ſaluatis gratiam poſtea populis eru-
ſtaret.

1. Reg. 3.
Diſcit lite-
ras.

ctaret. Cùm autem esset annorum quindecim, mundana vitans contagia, totum se decreuit Domino consecrare. Itaque florem gratissimæ iuuentutis Domino offerens, apud sanctum Petrum de Cella suscepit habitum regularem. Vbi ieiunij & orationibus vacans nocte ac die, gratum Deo exhibendo obsequium, carnem spiritui, spiritum verò subijciens creatori, proficiebat. Cùm verò tempus esset, vt in seruo suo glorificaretur Deus, & lucerna, quæ sub modio latuerat, super candelabrum ad illuminandam Ecclesiam poneretur, ille, in cuius manu sunt corda hominum, eiusdem domus fratribus inspirauit, vt virum Dei Robertum sibi eligerent in Priorem. Dignum quippe erat, vt qui, duce gratia, longo vsu didicerat tenere moderamina vitæ suæ, iudex & moderator vitæ fieret alienæ.

Erat per id tempus in remotis nemorum latebris eremita quidam, Deo cupiens eo liberius, quo secretius, deseruire. Qui cùm assiduitate ieiuniorum maceraret carnem, & orationum instantia spiritum roboraret, respexit Dominus humilitatem eius, nec sine grandi miraculo per illum creuit seruientium Domino multitudo. Duo enim milites, secundum carnem fratres, ad ostentationem virium suarum execrabiles nundinas, quas vulgus torneamenta vocat, expetentes, cùm per nemus, in quo iam dictus eremita cogebat, iter agerent, cœperunt intra se secreta cogitatione de nece mutua tractare. Inuidiæ quippe veneno miserabiliter tabescentes, apud se cogitabant, quòd altero eorum extincto, is, qui superesset, in defuncti facultates possessor succederet. Sed Deus omnipotens, qui sciebat eos vasa misericordiæ mox futuros, fecit cum tentatione prouentum, nè iniquitatem, quam conceperant, effectui manciparent. Cùm igitur expleto negotio, ad quod ierant, quodque satis strenuè gesserant, ad eò vt humanæ laudis fructum ex hominibus reportarent, ad propria remeantes, in locum, vbi de nece mutua secreta cogitatione tractauerant, gressu proprio peruenissent: ibi velut ab ipso loco admoniti, vel potius diuina inspiratione compuncti, cogitam cœperunt exhortere nequitiam, & intra seipsum de concepto facinore conturbati. Ad memoriam verò reducentes, quòd in propinquo esset tugurium eremite memorati, pari voto iter suum ad ipsius mansiunculam direxerunt. Per confessionem verò virus pestiferum, quod in eorum cordibus latuerat, euomentes, eliminata spurcicia, gratum in seipsis Deo habitaculum parauerunt. Denique à viro Dei pro nequitia illa cogitatione suscepta castigati, ab illo recesserunt, etiam salutaribus admonitionibus instructi. Cùm verò ad locum, in quo prius alter alteri erat necem meditatus, peruenissent, alter ex altero percunctatus est: Ecquid, frater charissime, hæc nobis hesterno die euntibus animo versabas? At illo cogitationem animi sui expromente fratri suo, ille respondit: Et ego in simili cogitatione versabar. Rursus igitur corde compuncti, & ad virum Dei reuersi, sprete seculi pompa, cum illo cœperunt spiritualiter viuere, & ad portandum suaue iugum Christi ceruicem cordis humiliter inclinare. Quis igitur dubitet eorum conversionem meritis beati Roberti adscribendam, cuius magisterio, sicut sequens oratio declarabit, disciplinis erant regularibus imbuendi? Deus autem, qui consolatur humiles, adiecit multiplicare seruos suos, ita vt intra breue spatium ad septenarium numerum peruenerint. Quos septem viros, quasi septem columnas spiritualis ædificij, præparauit Dominus. Per illos nanque cœpit ordo monasticus reuiuiscere, & fructum spiritalem facere.

Interim verò beatus Robertus, sanctitate & gratia apud Deum & homines clarus, à monachis sancti Michaëlis Tornodorensis, electus est in Abbatem. Porro ij, quos diximus, eremita, cùm non haberent, qui eos disciplinis regularibus informaret, audientes famam beati Roberti, duos è fratribus suis ad illum mittere curauerunt. Qui cùm ad locum peruenissent, in quo vir Dei sedulum Domino exhibebat obsequium, Præpositum domus illius in auditorio repererunt. Qui cùm eorum propositum causamque itineris cognouisset, vix ab illo multis precibus obtinere potuerunt, vt ad viri Dei secretarium ducerentur. Inuidiæ quippe mucrone confosus Præpositus, sibi arbitrabatur decedere, si quid laude dignum per seruum suum Robertum Dominus de aliorum profectibus ordinasset. Vnde etiam fratribus eiusdem domus & socijs Abbatis persuasit, nè petitioni fratrum, qui ad requirendum virum Dei venerant, vt ipsis præset, assentirent. Veruntamen beatus Robertus eorum petitioni iustisque votis congratulans, illorum desiderijs fecisset satis, nisi fratres Tornodorenses vnanimiter obstitissent. Interim salutaribus admonitionibus informatos, suis munitos precibus & benedictione firmatos, remisit ad propria, singulariter in spe illos con-

Deserit monachos dissolutos.

situens, quòd simulatquè facultas ei tribueretur à Domino, ipsos adimpleret lætitia cum vultu suo. Postea verò cernens fratres suos ab æquitatis tramite deflectere, ad monasterium Cellensè, vndè euocatus fuerat, regressus est: vbi Lia, quæ laboriosa dicitur, ad tempus seposita, diù desideratæ Rachelis fruebatur amplexibus, hauriens in gaudio de fontibus Saluatoris, quod postea propinaret in salutem fidelibus.

Matth. 5.

Sed quia latere non potest ciuitas supra montem posita, beatus Robertus supra montem Christum radicans firmiter & fundatus, defuncto Priore sancti Aigulphi, ad pascendum ibi humilem gregem Christi rursùm eligitur, in eadem domo vnanimi fratrum vòto patriquè desiderio Prior effectus. Memorati autem eremita, amore vitæ cælestis afflatus, cum virum Dei conspicerent semper in melius proficere, & seipso effici meliorem, inito consilio, duos ex fratribus suis ad sedem Apostolicam ablegarunt, vt à summo Pontifice precibus obtinerent, vt vir Dei beatus Robertus pusillo gregi Christi pater fieret atque pastor. Summus autem Pontifex audiens illorum propositum, gauisus est valdè, petitionique eorum benignè annuens, Apostolica benedictione fretos, remisit gratulabundos ad sedes suas, Abbati de Cella per Apostolica scripta mandans, vt quem illi è fratribus elegissent, ipsis traderet Abbatem. Abbas autem Cellensis, vbi Pontificis accepit mandata, beatum Robertum postulantis dedit, tristis quidem ac mœrens, sed iussis Apostolicis non ausus obstrepere aut repugnare. Videbat enim illorum consolationem, sibi suisque afflictionem fore, quandoquidem è domo sua, firma quædam & instar cedrinæ impubibilis columna tolleretur.

Fit Abbas Molisimensis.

Porro beatus Robertus curam pastoralis officij in se deuotus recepit, videns quòd labor suus sine fructu non esset, cum vnanimis gregis, respuens terrena & appetens inquirensque cælestia, ipsius salutaribus monitis obediret. Itaque secundum interiorum hominum in spiritu humilitatis Deo seruiens, secundum exteriorum verò strenuè ministerium suum implens, actiue vitæ tanquam Liæ copulatus est ad filios spirituales procreandos in loco, qui nunc dicitur Colannus. Cum autem breui tempore fratrum numerus vsque ad tredecim excreuisset, considerans vir Dei loci importunitatem, relicta ibi custodia, assumptisque secum fratribus, in quoddam nemus, cui Molisimus nomen est, secessit: vbi proprijs manibus laborantes, ramos de arboribus amputarunt, atque ex ijs domicilia, in quibus possent quiescere, construxerunt. Oratorium quoque simili schemate adificarunt, in quo salutares hostias & sacrificium contriti spiritus Domino frequenter offerebant. Cumque panem non haberent, quo post diurnum laborem corpora possent reficere, solis leguminibus utebantur. Contigit autem Trecentem Episcopum per nemus illud, in quo Dei homines in summa paupertate & humilitate Deo seruebant, iter facere, & ad locum illum, refectiois hora, cum sociorum frequentia peruenire. Quos viri Dei deuotè suscipientes, quodammodò confundebantur, quòd non haberent, quæ cibum sumpturis apponerent. In eorum autem humilitate & paupertate non mediocriter adificatus Episcopus & compunctus, valefecit eis & recessit.

Molisimus extruitur.

Nota abstinentiam.

Iob 31.

Prover. 10.

Esa. 55.

Episcopi Trecentis humilitas.

Matth. 10.

Procedente verò tempore, cum non haberent fratres, vndè possent vel ad breue tempus sustentari, ad beati Roberti consilium confugerunt. Ille verò, qui nunquam putauit aurum robur suum, nec obrizo dixit, Fiducia mea: docuit illos in Domino collocare spem suam, sciens, quia non sineret Deus diutius fame affligi animam iusti. Cum igitur precium non haberent, nihilo minus Trecentis eos misit ad emendam annonam, etiam iuxta literam prophetæ consilij obtemperans, dicentis: Qui non habetis argentum, properate, emite & comedite. Cum autem Trecentem essent urbem nudis pedibus ingressi, statim de illis ad Episcopum rumor perlatus est: qui illos ad se iussit introduci, satisque deuotè eos suscipiens, suum erga Deum amorem in exhibenda seruis eius humanitate declarauit. Denique nouis vestibus regulariter eos induens, eum quadriga, pannis & panibus onusta, ad sua loca remisit. Qua quidem benedictione non mediocriter confirmati, didicerunt inter aduersa patientes esse. Quinetiam à die illa & deinceps non desuit, qui illis & ad victum, & ad vestes necessaria suppeditaret: cumque in Dei seruitio constantissimè perdurarent, multi accedebant ad illos seculum fugientes, & reiecta mundi sarcina, cervices suas iugo Domini supponentes. Quidam verò etiam ex remotis locis eis mittebant necessaria, vt mercedem iusti recipere, dum ipsi iustis vi-

tā præfenti res necessarias impartirent.

Sed quia plerunquē rerum copia morum inopiam & egestatem parit, cum cœpissent abundare temporalibus, cœperunt spiritualibus vacuari, ita vt eorū iniquitas quasi ex adipe prodire videretur. Sanctus autem Robertus cor suum diuitijs affluentibus non apponens, magis ac magis in Deum proficere conabatur, & secundum instituta sancti Benedicti, sobriè & iustè & piè viuere. Quod videntes filij Belial, in virum Dei atrociter insurgent, illum ad amaritudinem prouocantes, & animam iusti iniquis operibus cruciantes. Nec te moueat Lector, quod in illa sancta congregatione sibi locum vendicauit iniquitas. Sanè etiam scriptura teste didicimus, quod cum quadam die venissent filij Dei, vt assisterent coram Domino, adfuit inter eos etiam satan. Sic sic ab initio non defuit in Ecclesia iustus, qui proficeret, & impius, qui probaret. Videns autē vir Dei, quod illos reprehendēdo non proficeret, & quod discipline regularis obseruatione postposita, vnusquisq; post prauitatē cordis sui ambularet, statuit illos relinquere: nē, dum in eis frustra quæreret spiritale lucrum, ipse animæ suæ faceret detrimentū. Orta igitur inter eos discordia, recessit ab eis, venitque ad locum, qui vocatur Aurum, in quo audierat habitare fratres, in spiritu humilitatis Domino seruiētes. Ad quos cum venisset, deuotè susceptus est ab eis, vixitque aliquandū inter eos, laborans proprijs manibus, vt haberet vnde tribueret necessitatem patienti. Vigilijs etiam & orationibus incessanter insistent, infatigabiliter Domino seruebat: & cum in sanctitate cunctos excelleret, omnibus seruiens, omnium seminum reputabat. Vnde non multo post ab eis electus est in Abbatem, quibus præesse curauit multa cum modestia, infirmis curam impendens, & sanos fouens, nec quasi dominans in clero, sed forma grēgis factus ex animo.

Molismenses interea pœnitentia ducti, quod virum Dei offendissent, & à se quodammodo sua proteruita & inobedientia expulissent, ruinam suam tam in moribus quam in possessionibus anxie deplorabant, suoque casu experti sunt, beati Roberti meritis, ipsis Dominum rerum temporalium abundantiam tribuisse. Itaque communicato inter se salubri consilio, summum Pontificem adierunt, eiusque autoritate freti, eum Molisimum reuocauere. Vbi ieiunijs & orationibus continenter insistent, amulatione Dei amulabatur sibi subiectos, ita vt breui obseruantiam disciplina regularis apud illos instaurarēt. Erant autem inter illos quatuor viri fortiores, nempe Albericus & Stephanus, atque alij duo, qui post cœnobiticæ exercitationis rudimenta, ad singulare eremi certamen suspirabant. Egressi ergo de cœnobio Molismensi, venerunt ad quandam locum cui Vinicus nomen est: quem cum aliquanto tempore incoluissent, ad instantiam Molismensium à venerabili viro Ioceranensi Episcopo, nisi reuerterentur, excommunicationis sententiam exceperunt. Compulsi ergo eum, quem diximus, locum relinquere, venerunt ad sylvam quandam, ab incolis Cistercium nuncupatam: vbi in honorem beatæ Dei genitricis oratorium construētes, nec minus nec precibus à suo deinceps proposito potuerunt reuocari, spiritu feruentes, & infatigabiliter die ac nocte Domino seruiētes. Audiens autem beatus Robertus sanctā illorum conuersationem, assumptis secum viginti & duobus fratribus, perrexit ad eos, vt sancti eorum propositi esset particeps & adiutor. A quibus summa cum deuotione susceptus, eis aliquandū paterna sollicitudine præfuit, regulariter illorum vitam & mores instituens, atque seipsum religionis & honestatis formam & exemplum illis proponens. Sed Molismenses agrè ferentes tanto se pastore destitui, summum Pontificem adierunt, vt vir Domini beatus Robertus ad ecclesiam Molismensem, quam prius fundauerat, redire cogeretur. Porro summus Pontifex vt audiuit nouellam Cistercium plantationem in Christo firmiter radicatam, gauisus est valde, præsertim quod comperisset omni morum honestate eam pollere, fratresque beati Roberti exemplo formatos, sancti Benedicti regulam seruenter obseruare. At tamen animaduertens Molismensibus imminere excidium, si viri Dei præsentia fraudarentur, scripsit Episcopo Cabilonensi, vt alio Cisterciensibus Abbate ordinato, beatum Robertum cogeret Molisimum reuerti. Quod vbi beatus Robertus comperit, sciens quia melior est obedientia, quam victima. & quasi scelus est idolatriæ, nolle acquiescere: dispositis apud Cistercium, quæ ad nouæ institutionis obseruantiam pertinebant, Abbatem eis præfecit, virum Deo dignum, Albericum, qui fuit vnus ex primis monachis ecclesiæ Molismensis. Sicque omnibus salubriter ordinatis, ad monasterium Molismense, quod ipse in honorem beatæ Mariæ fundauerat, reuersus est. Defuncto verò post bi-

Ex rerum
copia qui-
dam info-
lescunt.

Job n.

Bonis mali
semper ad-
mixti.

Relictis Mo-
lismensibus,
sic alibi Ab-
bas.

Reuocatur
Molisimum.

Cistercium
à quibus
primò ha-
bitatum.

S. Robertus
præfuit Ci-
sterciensibus.

1. Reg. 15.
Eccles. 4.

Sub hoc Scenium Alberico successit Stephanus, à beato Roberto Abbas Cisterciensis ordi-
phano S. natus.

Bernardus
monachum
professus
est.

S. Robertus
redit Mo-
lismum.

Vide sancti
virizelum.

1. Cor. 12.
Obitus S.
Roberti.

Eo de
cto, mira
quædam vi-
dentur,

Ità ergò nouellâ plantationis cùm esset institutor, & ad eius arbitrium vtriusque monasterij, Molismensis & Cisterciensis, ordinatio pertineret, cum duobus monachis Molismum redijt, Cisterciensibus quidem eius abitione moerentibus, Molismensibus contrà eius reuersione gratulantibus. Obuiam autem ei venit ex Barenfi oppido honoratorum hominum atque plebeiorem multitudo maxima, qui cum cum grandi tripudio & diuinis laudibus exceperunt. At ille cum suo, immò cum Christi grege pusillo, putà Molismensi collegio, paratum sibi à Deo locum ingressus, diuinam, quæ cuncta dispensat, prouidentiam tota mentis alacritate magnificans, commissum sibi gregem paterno fouebat affectu, disciplinis regularibus illos instituens: immò verò exemplum regulariter viuendi seipsum illis præbens. Quàm autem modestè seueritatis in subditos, quàm liberalis & benignus in pauperes fuerit, non est silentio prætereundum. Die quadam duo clerici virum Dei præ foribus ecclesiæ reppererunt, & ab illo instanter alimoniam petere coeperunt. Vir autem Domini, sicut totus misericordiæ visceribus affuebat, illorum cupiens leuare inopiam, statim quandam è fratribus, cui ex officio incumbere ministrare mensis, accersiri præcepit, ei quæ mandauit, vt aliquid largiretur egenis illis. Respondente eo, panes in monasterio prorsus nullos haberi: Vndè igitur, inquit vir sanctus, hodie reficiendi sunt fratres? Ille se nescire respondit. Mox peractis ex more

Missarum solennijs, fratres ad mensam accedere coeperunt. Cumque sonitum cymbali, sicut illa hora moris est, vir sanctus audisset, ab œconomio sciscitabatur, vndè panes haberet, quos fratribus corpora refecturis esset appositurus. Tum ille, Paucos, inquit, reseruauit, in eam curam intentus, nè fratribus hora refectionis cibus deesset. At vir Dei zelo accensus, fremens & indignans, quòd in grege sibi commissò repertum esset inobedienciæ lolium & diffidentia zizania, ingressus refectorium, panes mensis appositos in sportam coniecit, eosque è colliculo ecclesiæ vicino in subterfluentes aquas per præceptum abiecit, nolens in filijs Dei culpam inobedienciæ extare. Eius autem zelum Deus ex alto perspiciens, iam quibusdam pijs fœminis de Castellione inspirauerat, vt fratribus comesturis panes deferrent. Porrò vir Dei Robertus ad portam monasterij veniens, tres illic quadrigas offendit onustas panibus, quas memoratæ de Castellione fœminæ fratribus reficiendis adduxerant. Itaque conuocatis fratribus, diffidentem illum & inobedientem fratrem coram omnibus obiurgauit, cunctosque ad benè sperandum in necessitate de Dei misericordia salutaribus monitis animauit.

Cùm autem vir beatus multa laborum certamina in Christi militia exegisset, vitæ præsentis iam planè pertæsus, dissolui & esse cum Christo ardenti desiderio cupiebat. Cuius votis Deus annuens, horam exitus eius ab hac vita, non paucis antè diebus, sicut ipse optauerat, ei reuelauit: quam imminentem ille fratribus indicauit. Aliquandiu igitur corporis aduersa valetudine laborans, gratiæ merita virtute patientiæ cumulauit, glorians cum Apostolo in infirmitatibus suis, & virtuti Christi gratum intra se domicilium parans. Itaque anno ætatis suæ octogesimo tertio, tertio Calendas Maij, corpus terræ reddidit: spiritum verò ad Deum, cui indefesso famulatu feruenter adhæserat, terrâ plorante, cælo gaudente, transmisit. Filij autem eius, monachi Molismenses, quorum omne gaudium & solatium in illo fuerat, amarissimè flentes, reuerendi patris exequijs deuotiùs insistebant: & licet de superna eius meritorum retributione minimè dubitarent, immò de suffragijs per eius merita sibi conferendis confiderent: at tamen tanti patris presentia, ab hac luce ipsis subtracta, non mediocriter angebantur. Et quia dum viueret, lucis se esse filium iustis operibus declarauit, quanti apud ipsum esset meriti, Deus in eius obitu ostendit. Nam supra domicilium illud, in quo eius exanime corpus iacebat, primo noctis crepusculo duæ lucidissimæ, eaque diuersi coloris irides apparuerant: quæ ad amplitudinem magnæ plateæ se dilatantes, in quatuor partes terræ extendi videbantur: & altera quidem ab Aquilone ad Austrum, altera verò à Septentrione ad Orientem sese protulit. In summitate autem, vbi pariter iungebantur, clara lux instar lunaris circuli refulgebat, eaque in altum sese protendens, tenebras noctis à loco illo penitus exclusit. Porrò in hac luce crux rutilans visibatur, primò quidem exigua, sed paulatim excrefcens, magna euasit. Circum eam innumerabiles varij coloris erant circuli, in quibus singulis singulæ ortæ sunt paruæ cruces, eaque rutilantes & cum suis circulis incrementis. Cumque se

vsque

Aliud præclarum miraculum.

Dan. 3.

Duo ægri reuascut.

4. Reg. 5.

Monile amissum, ad S. Roberti inuocationem reperitur.

tes, pueri nomen crebrò appellantes, tundunt pectora, lacerant capillos, præ amore chari pignoris non sentiunt conflagrantes eedes, quarum dispendium eius salutis posthabebant. Mater hæc sæpius iterat: Esto clypeus à facie ignis deuorantis Domina Molisimensis. Demùm aduolat ad puerum vterque parens: rogant Deum, vt vel cineres flammis absumpti pueri liceat inuenire. O rem planè stupendam. Attendant, qui audiunt, & tanti miraculi nouitatem miretur totus orbis. Inueniunt infantulum flammis ardentem, & cunabulis simul cum pannis in cineres redactis, in solum puerum seruire nescit incendium. Ità in laudem suæ matris & ad beati Roberti merita declaranda, filius Dei patris, antiquum Babylonicæ fornacis dignatus est miraculum renouare. Puerò itaque à parentibus oblato & ecclesiæ præsentato, conuenerunt plurimi Dominum collaudantes: quorum etiam consilio, nè res obliuione deleteretur, literis mandata est.

At verò si vniuersa, quæ per seruum suum Dominus operatur, scribere velim, non potero par esse labori, citiusque me tempus, quàm rerum copia deficiet. Nam quotidie in ecclesia Molisimensi beati Roberti auxiliū implorantibus, adest misericordia redemptoris nostri. Eius interuenientibus meritis, ad sepulcrum eius illuminantur cæci, debiles recipiunt gressum, ægri sanantur, maligni spiritus eius præsentiam non ferentes, ab obsessis corporibus expelluntur. Quod nè alicui incredibile videatur, pauca superioribus adiungemus. Duo ægri, fide feruentes, ad locum, in quo sancti corporis gleba, vitali spiritu vacuata, iacebat, accedentes, postquàm supponi feretro, eiusque sudarium contingere meruerunt, mox pristinam recepère sanitatem, planctumque fratrum morientium in solenne gaudium de patrato per seruum Dei miraculo conuerterunt. Sed & sicut quondam per puellam capriam virtus Helisæi prophete innotuit regi Syria, sic etiam per sexum muliebrem apud Francigenas innotescere voluit seruus Dei. Niuernensis enim Comitissa, cum in quodam oppido cum puellarum militumque frequentia moraretur, monile aureum ferebat ad collum suum, tam auri fulgore, quàm gemmarum scalptura eximium. Cuius cum splendorem & precium alijs indicatum ceperet, ablatum à collo suo manibus tenuit, alijsque gestandū tradidit. Mirabantur omnes monilis decorem, sed dum alij alijs illud visendum offerunt, atque interim de rebus alijs miscent colloquia, monilis obliuiscuntur. Deindè Comitissa manum mittens ad collum suum, cum sentiret monile indè amotum, sollicitè perquirat, cuiam illud tradidisset. Negabant singuli se illud habere: itaque matrona nobilis cœpit magis ac magis animo conturbari. Erat autem in eo loco multum straminis, quod illa iussit ventilari, & accensa lucerna, totam domum euerti. Sed cum nulla posset ratione illud inuenire, puella quædam, quæ in eius erat obsequio, accessit ad illam, constantissimè asserens, si beatum Robertum fideliter inuocaret, fore, vt is monile amissum sine dubio ipsi restitueret. Eius consilio Comitissa acquiescens, cereum in honorem beati Roberti iussit ad ecclesiam Molisimensem deportari, atque illic in honorem beatissimæ Virginis & sancti Roberti accendi. Quod cum factum fuisset, statim coram multa plebis frequentia monile in eius gremio est repertum. Itaque factus est vtriusque sexus hominum conuentus pro tanto miraculo laudantium Deum, & illum in beato Roberto famulo suo mirabilem prædicantium. Hoc autem miraculum in ea regione tam celebre euasit, vt quisquis aliquid amiserit, ad viri Dei auxilium confugere non moretur: atque ità rem amissam sine dilatione recuperet.

VITA

VITA SANCTI PETRI MARTYRIS EX ORDINE PRAEDICATORVM: AVTHORE THOMA LENTINO Patriarcha Hierosolymitano, eius contemporaneo. Dictionem in gratiam Lectoris eruditi passim nonnihil elimaumus.

in gratiam Lectoris eruditi passim nonnihil elimaumus.

PROLOGVS AVTHORIS

RES sunt, qui testimonium dant in caelo: Pater, Verbum ^{1. Iohan. 5.} & Spiritus sanctus. & tres sunt, qui testimonium dant in terra: spiritus, aqua & sanguis. Sanctorum gloriam multis & varijs testimonijs adstruendam, sapientia diuina prauidit, quibus corda fidelium ad laudes suae bonitatis celebrandas artentius erigeret, & in sanctorum venerationem vehementius & copiosius excitaret. Felix autem ille sanctus, cui & caelestia & terrena testimonia suffragantur, cui nec virtus caelestis deest ad gloriam, nec laus terrestris ad famam, longè lateque diffusam, & fidelium testimonijs comprobata. ^{Caelestia & terrestria testimonia Sanctorum.}

Quae quidem in beato Petro nouo martyre, strenuo fidei pugile, clariùs innotescunt, cuius sanctitati tota Trinitas praebet testimonium: Patris potentia in miraculis, Filij sapientia in doctrinis, Spiritus sancti gratia in donis & virtutibus, quibus eum vberius ornauit, & praee eius participibus suorum charismatum vnctiōne perfudit.

Vt autem fides in fidei pugile contra fidei oppugnatores, nempe haereticos, illustrius refulgeret, & suis micantibus radijs inuidorū oculos efficacius perfringeret, non desuere illi etiam terrena testimonia, quando & aqua baptismalis innocentia, quam à ^{Aqua.} matris utero inuolaram semper retinuit: & spiritus sapientiae, quam per Italiam late ^{Spiritus.} diffudit: & sanguis triumphalis passionis, quam pro fide Christi fortissimè suscepit, multiplicem eius gloriam cum multa laude testantur: vt sanctis virginibus, doctoribus & martyribus par existimetur in praemio, quorum in terris merita magno studio est emulatus. Sed haec vt euentius appareant, à primordijs vitae eius vsque ad passionis triumphum narrationem stylo rudi pertexemus: quaedam etiam caelitus ostensa miracula adijciemus, quemadmodum ad nos homines fide digni verissimè retulerunt: idque in gloriam & honorem illius, qui gloria & honore suum martyrem coronauit.

VITAE HISTORIA.

Eatus Petrus martyr, Praedicatorum decus, Italiae speculum, ^{Aprilis 29.} & fidei pugile ac propugnator egregius, in Gallia Cisalpina, quam Longobardi vocant, ciuitate Veronensi, ex parentibus haereticis deprauatis traxit originem: vt tanquam lux è tenebris, rosa de spinis, flos è sentibus ortus, tanto amplius reluceret in mundo, redoleret in coenobio, rutilaret in caelo, quod è parentibus errore occaecatis, mente sauciatis atque corpore corruptis, decus virgineum, atque è spinis & sentibus, aeterno incendio addictis, martyr inclytus esset profectus. Nam tamen si parentes habuit haereticos, quorum vt institutione erudiretur, & filium vera ratio admonebat, & puerum necessitudo compellebat: at nihilo minus ita se mundum ab illorum seruauit erroribus & immunem, vt neque blandis parentum dolis, neque multa verborum frequentia, ad haereticorum suae colloquia, siue consortia vel induci potuerit, vel compelli. ^{quidam habent *Cumanam,}

Videbatur iam tum in tantilla aetate intelligere proverbium, quod nondum legerat: ^{Eccli. 13.} Qui ^{1. Cor. 15.} tetigerit picem, inquinabitur ab ea. & illam Apostoli sententiam: Corruptunt mores bonos colloquia mala. ^{Menander.} Quod enim à natura videmus homini & ceteris animantibus attributum, vt homo serpentis, agnus lupi conspectum horreat, & inditam hosti saeuitiam sentiat: hoc puerum bonae vnctiōis caelestis edocuit: vt venatorum serpentum consortia fugeret, & lupos rapaces, pellibus ouinis tectos, inimicos intelligeret, atque eorum commercia vitaret.

Itaque

Itaque cum necdum pueritiae annos exegisset, annos plus minus septē natus, à scholisque rediret, quibus erat traditus literis imbuendus, à patruo suo haeretico, magno diaboli laqueo, quidnam in scholis didicisset, interrogatus, respondit se Christianae fidei symbolum didicisse, Credo in Deum patrem omnipotentē, creatorem celi & terra, & reliqua, ordine illi recitans. A cuius fidei professione cum ille puerum, tãquàm rudem quendam tyrunculum auertere niteretur, persuadereque ei vellet, vt non Deū, sed diabolum potius fateretur visibilibus conditorem: quasdam etiam scripturæ sententias adhiberet ad suum confirmandū errorem, (erat enim perfidiæ causidicus atque patronus) nihil à puero potuit obtinere, affirmante constanter, quod legisset, quodque scriptum esset, id se velle & credere & confiteri. Quod ille satanae venator & administer, magnusque animarum seductor vbi perpendit, totum, quod gestum fuerat, patri pueri retulit, & vt Petrum à scholis remoueret, modis omnibus est persuadere conatus. Timeo enim, ait, nè cum Petrus benè fuerit eruditus, ad meretricem illam se transferat, fidemque nostram destruat, magnus ecclesiae, hoc est, conuenticuli Manichaeorum futurus, si vixerit, persecutor. Quod quidem ille à seipso non dixit, sed tanquàm alter Caiphas, beatum Petrum haereticorum perfidiam destructurum, futurorum nefcius prophetauit. Sed quoniam non est consilium contra Dominum, quemadmodum apud filium, ita etiam apud patrem nihil obtinuit sermo eius. Non enim praeiuit ei assensum pater pueri, sperans illum ad sectam suam, posteaquam in Grammatica esset institutus, per haesiarcham aliquem pertrahendum.

Vt igitur Dei grata voluntas impleretur, qui malignorum hominum dissipat cogitationes, cum puer domi pueritiae annos egisset, & haereticos in ipsa propemodum infantia superasset, missus est studij causa Bononiam. Vbi licet esset ab haereticorum infestatione remotus, non tamen defuerunt ei noua impugnationū genera, florem illi pudicitiae eripere connitentium, quae adolescentiae solent esse permolesta. Equis verò inter carnis illecebras, mundi fallacias, hostis antiqui insidias, denique inter lasciuia & lubrica sodalium contubernia integritatem mentis & corporis possit cōseruare atque tueri? Non est hoc fragilitatis humanae, sed donum Dei est & paucorum priuilegium.

Immo verò, teste S. Hieronymo, in carne praeter carnem viuere, non terrena vita est, sed caelestis. Itaque ingeniosus adolescens, cum sortitus esset animam bonam, etiam ad corpus incoquinatum & cor immaculatum, conseruandum toto pectore anhelabat, bonitatem circa se diuinæ dispensationis agnoscens & stupens, sicut longo post tempore coram quibusdam fratribus, eius puritatis conscjs, confessus est, quod inuiolatus castitatis dispendia potuerit euitare. Aduertens verò puer sanctus, non tu-

tum esse cum scorpionibus habitare, velut alter Ioseph, pallium reliquit in manu Aegyptiae, ipsius pudori insidiantis, & ad religionis portum confugere deliberans, mundum cum flore marcescente, parentes cum errore perimente reliquit, atque fratrum Praedicatorum institutum mundus complexus est, futurus etiam ipse praedicator eximius, oppugnator haesum, persecutor sordium, & vitiorum grauissimus castigatō. In eo autem instituto paupertatis & humilitatis vestigijs insistentis, beatumque patrem Dominicum ducem virginem virgo sequens, magnum perfectionis apicem attingit, semper de virtute in virtutem progrediens, & quasi lux splendens, procedens usque ad perfectum diem.

In ipso nouitiatu contra carnem magno zelo incensus, nè seruus delicatè nutritus proteruaret in dominū, adeo se ieiunijs & mirabili abstinentia, vigilijs & precibus maceravit, vt mensuram propriae fragilitatis excedens, ciuem propemodum perdiderit, dum vult hostem opprimere. Nervis enim corporis nimia exinanitione contractis, tam fortiter eius dentes compressi sunt, vt vel ad sorbē dum quippiam quolibet instrumento agrè diduci potuerint. Misertus est autem illius, vel potius populi sui Deus, nec passus est os illud beatum diutius obserari, quod in medio ecclesiae cum multo fructu creberrimè aperire constituerat. Restitutus verò pristinae sanitati, modum quidem abstinentiae mutauit, sed non abstinendi propositum vel consuetudinem. Porro illa humanae imbecillitatis experientia commiserationis siue compassionis virtuti adiuncta, ita in eo pietatis & parsimoniae affectum moderata est, vt, licet erga se parcus & seuerus permaneret, erga aliorum tamen necessitates semper indulgentior fuerit. Cuius rei confirmandae causa, illud vnum commemorasse sufficiat, quod egit, cum iam multo tempore fuisset vitam monasticam professus. Cum propter vberiore gratia, in labijs eius diffusam, plurimorum corda Deus pia erga eum deuotione inflammasset, ita vt non mediocri-

Error Manichaeorum.

Sic more haereticorum Romanam vocat Ecclesiam. Iohan. 11.

In Serm. de Assumptione B. Mariae.

Genes. 39.

S. Petrus fit monachus Dominicanus.

Prouer. 4.

Eius exercitia.

Sibi durus, alijs humanus.

mediocriter lætarentur, si qua illi munuscula mittere possent: sicut fratres, qui tunc aderant, diligentius obseruauerunt, de omnibus ad victum pertinentibus, quæ ob illius gratiam quotidie mitrebantur abunde, per integram Quadragesimam aut parum, aut nihil sibi sumpsit, quemadmodum solitus erat sapius abstinere, illum, licet emittus, sequens, qui non ministrari venit, sed ministrare, qui quæ propter nos, cum diues esset, factus est egenus, ut illius inopia nos ditaremur.

Marth. 20.
2 Cor. 8.

Cæterum integritatem mentis & corporis, uti à primis ætatis initijs cœperat, ita semper illibatam studuit conseruare, atque in ea conseruanda proficere: ut virgo & mente & corpore permanens, nullum vnquam mortiferi criminis contagium senserit, quemadmodum eius confessariorum fideli est testimonio comprobatum. Nè verò per ocij desidiam & inertiam hostilibus pateret insidijs, in iustificationibus Dei exercebatur assidue, ut in ipso, rebus bonis & sanctis exercitijs perpetim occupato, vitia nullum prorsus locum obtinerent, & à spiritalibus nequitijs tutus esset. Præter hæc autem, quam fuerit deuotione gratus, obedientia placidus, benignitate suauis, patientia constans, charitate præstabilis, denique in cunctis morum maturitate compositus, vbertim testantur & seculares & monachi, qui viderunt, qui eius meruere frui confortio, & qui ei familiarius adhæserunt. Quantumcunque verò polleret moribus & meritis refulgeret, nè quasi puluerem iactaret in ventum, si sine humilitate cæteras virtutes in pectoris sui armariolum congestisset, adeo se humilem & subiectum in fratrum conuentu & congregatione exhibuit, ut ad illorum obsequia & ministeria, quibus iuuenis solebat occupari, plerumque se etiam senex facilem & vltionem offerret. Itaque crebro pia sollicitudine seruiebat infirmis, sæpè hospites hilari excipiebat alloquio: interdum etiam, verborum & gestuum decore ac honestate seruata, officio ianitoris prudenter ac discretè fungebatur, nec ad vlla quantunuis humilia & abiecta officia se difficilem exhibebat vel inuoluntarium.

Mira animi
& corporis
integritas.

Magna hu-
militas.

Esti autem interdum cum Martha externis esset occupatus ministerijs, at tamen cum Maria sollicitè sedens ad pedes Domini, neque noctibus, neque diebus à diuinis cessabat colloquijs, Euangelium Christi aut aliquem sacrum codicem sub axilla, vel in sinu aut manibus gestans, & quoties licebat, vel lecta meditans, vel audita ruminans & memoriæ commendans. Tribuerat enim ei Deus desiderium sapientiæ, tantusque amator factus est legis diuinæ, ut cum illo Eunucho Aethiopo etiam in ministerio quotidiano positus, quoties daretur opportunitas, sacras lectitare literas non cessaret. Ità enim in illo grata sibi inuicem vicissitudine succedebant & ardor discendi, & promerendi desiderium, ut mirum in modum etiam non minoratus actu, non minus sapientiam perciperet, nec minus sapientiæ vacaret. Contulerat enim ei diuina prouidentia cor docile & tenacem memoriæ, quæ apud se deposita fideliter custodiret: & linguam eruditam, quæ recondita efficaciter alijs dispensaret. Quamobrè sine moræ dispendio factum est cor eius promptuarium legis diuinæ, & sacrarum scripturarum armarium. Per idem autem tyrocinij sui tempus non immemor opprobriorum, & quæ hæretici Ecclesiæ Dei exprobrarent, neque obliuiosus zelator effectus, fidem Catholicam præcipuè, & ea, quæ ad fidei defensionem hæresumque oppugnationem pertinent, adeo suo animo affigebat, ut quasi fidei propugnator ardentior, totum se illius obsequijs, eiusque hostium exterminijs mancipare videretur, cunctaque eius verba & studia virtutem fidei redolerent: adeoque circa illius, cuius asserendæ desiderio totus ardebat, defensionem profecit & inualuit, ut postea contra diros illius hostes mente intrepida feruentique spiritu continuum certamen exercens, diuturnum agonem suum tandem victrice martyrio felicissimè consummaret. Pro hac enim ab ineunte ferè ætate mortem subire cupiens, hoc vel maximè à Domino attentis & crebris precibus postulauit, uti nè sineret ipsum ex hac luce migrare, nisi hauſto pro illo passionis calice. Nec est fraudatus suo desiderio.

Luc. 10.

Act. 8.

Actioni &
contempla-
tionis vicif-
sim dat opẽ
ram.

Eius studia.

Martyrij
desideriũ.

Itaque disponente Domino lucernam suam non occultare sub modio, sed breui temporis spatio exacto, super prædicationis candelabrum altius sublimare: credita est illi eloquiorum dispensatio Diuinorum, & celerius studia sua virtute cælitus comitante, factus est concionator siue predicator generalis. Vbi verò tanquam alter Gedeon tubam prædicationis assumpsit, quam præclaro clangore insonuerit hostes fugans, si-
deles excitans, multis in locis compertum est. Exiuit enim sonus eius in omnem terram prouinciæ Longobardicæ, & loca Vrbi vicina, nec partem exiguam Tusciæ, itemque in totam Romandiolam siue Flaminiam & Marchiam Anconitanam. Quas enim ciuita-

Iudic. 7.

Est insignis
cõcionator.

tes vel oppida earum regionum salutiferis aliquandò clamoribus non impleuit? Quorum hominum, ijs in locis degentium, non concussit corda vel pulsauit auditum? Vbiquè in illis regionibus sanctæ opinionis eius diffusus est odor, sed alijs odor vitæ in vitam, alijs odor mortis in mortem: vbiquè magnum fuit excitauit desiderium, vbiquè celebre factum est nomen eius. Auris audiens beatificauit eum, & oculus eum videns, de sanctis operibus, fidei exaltatione, & victrice errorum confutatione testimonium perhibebat. Quantos autem qualesve fructus attulerit in salutem animarum, & suorum cumulationem meritorum, solus ille nouit, qui numerat multitudinem stellarum, & cui nuda & aperta sunt omnia. Veruntamen ex diuturnitate temporis, ex labore multiplici, ex magnitudine gratiæ & virtutis, præclara sancti martyris merita præclariùs innotescunt. Si enim beatus ille est, qui iugum Domini portauit ab adolescentia sua: quanto is beator, qui tanquam Benjamin adolescentulus, in excessu sanctitatis & virginitatis thalamo, triginta ferè annorum spatio in Prædicatorum collegio commoratus, totum tempus & numerum dierum vitæ suæ in diuinis officijs & obsequijs vsque ad triumphalem passionis titulum studiosè expendit? Quòd si verò bonorum operum vel laborum gloriosus est fructus: quis labores, quos hic operarius Domini siue in recipiendarum confessionum studijs, siue in prædicationum clamoribus pertulit, dignè poterit enarrare? Vt enim dies pleni inuenirentur in eo, & noctes vacuas non haberet, nocturna silentia, humana deputata quieti, post dormitionem breuem exigebat in studijs lectionum, & somni tempus deuotis orationum suspirijs occupabat: dies autem impendebat commodis animarum, vel quotidianis aut sedulis incumbendo concionibus, vel auscultandis confessionibus, aut hæreticorum pestifera dogmata validis contundendo rationibus: in quibus quidem specialis gratiæ munere fertur claruisse.

Pfal. 146.
Heb. 4.

Thren. 3.
Pfal. 67.

Sap. 3.

Noctes vt
exegerit.

Item dies.

Innumeri
ad eius con-
ciones con-
fluunt.

Fructus con-
cionũ eius.

Ionæ.

Miraculis
coruscant.

Mutus lo-
quitur.

Sic verò gratiam gratiæ exæquabat Dominus, vt multitudo populi, ad conciones eius vndiquè confluentis, gratiæ eius magnitudinem indicaret. De vrbibus enim & castris cum vexillis & tubis sonantibus erumpebant obuiam venienti: recedentem quoquè interdum tam multi sequebantur, vt vix ab eis se posset auellere. Sæpè etiam, vbi concionari statuerat, innumera hominum multitudo accurrens, locaque præripens & tempus anteuertens, illum intolerabiliter premebat. Quam ob causam Mediolanensis populus, insigni erga sanctum virum deuotionis argumento, in carruca, ex pictis asseribus fabricata, non tergis iumentorum, sed humeris gestata fidelium, illum repositum, & à compressione importunæ multitudinis seruabat illæsum, & habendæ concioni opportunius locum pro eo captabat cæteris eminentiorem. Ità verò deduci decebat agricolam Dei, qui semen veritatis contra hæreses, semen pacis inter odia, semen denique iustitiæ aduersus scelera seminabat. Et certè multi abiurabant hæreses, catholica veritate perspecta: plures, condonatis iniurijs, finem discordijs & similitatibus imponebant: plurimi verò sua confitentibus peccata, ad agendam poenitentiam se comparabant. Qui enim ministrabat eiufmodi semina seminanti, etiam fructus tales ex ijs seminibus abundantius producebat. Vndè etiam labores ei leues & dies pauci præ diuini amoris magnitudine videbantur. Sicut autem ad quoslibet tolerandos labores amor Dei, & gaudium, ex magno fructuum prouentu conceptum, illum fortiùs confirmabāt: sic ad aggredienda ardua quæque superna eum animabat fiducia, experimentis plurimis comprobata. Aded enim diuino confidebat auxilio, vt planè sibi persuaderet, vix esse vllos tam duræ ceruicis homines siue in vrbibus, siue in castris, quorum corda salubriter contere & concutere non posset, si non deesset tempus diutiùs apud illos concionandi. Quamobrè etiam si interdum accidisset, quod quidem accidit rarissimè, vt urbem ingressus vel pagum, in prima vel altera concione multos auditores non haberet, eam, quam diximus, fiduciam socijs pro illorum consolatione exponere, illud propheticum adducens: Adhuc quadraginta dies, & Niniue subuertetur. Quod non semel duntaxat, sicut Ionæ, sed multoties & in multis ita constat ei euenisse.

Cum autem instar pluuie eius doctrina increfceret, inter ipsos sermonum quasi cælitus effusus imbres, Domino illi cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis, multa cœperunt miracula coruscare. Cum enim quadam die Mediolani præforibus ecclesiæ B. Eustorgij concionaretur, cuidam muto adolescenti, ad eum populi deuotione adducto, in os immisit digitum, conficiendo Christi corpori consecratum, moxque soluto vinculo linguæ eius, beneficium loquelæ restituit. Interrogatus enim statim adolescens, qui decem annis mutus permanerat, quid habuisset in ore: Digitum,

tum, inquit, tuum: simulque coram omnibus in vberes gratiarum actiones prorumpens, recens apertorum Christo reddidit laborum vitulos. Etsi autem hoc miraculo merito obstrui debuerint ora hæreticorum iniqua loquentium: at nihilominus illi, tanquam canes impudentissimi, salutifera confusione non sunt confusi, & erubescere nescierunt. Itaque ad sancti sui gloriam plura signa innouavit Dominus, & mirabilia immutauit. Nam quodam die, cum apud Mediolanum quendam episcopum Manicheorum beatus Petrus examinaret, multis episcopis & religiosis, atque bona ciuitatis parte ad hoc spectaculum congregatis, & dies tum concione, tum hæreticorum examinatione in longum protracta fuisset, æstusque ingens cunctos affligeret: hæresiarcha ille opportunum, vt putabar, subfannandi tempus nactus, coram omnibus exclamauit: O Petre peruerse, si tu es tam sanctus, quam hic populus stultus affirmat: cur illum pateris tanto solis ardore cruciari, nec rogas Dominum, vt nubem aliquam interponat, ne stultus hic populus æstu nimio conficiatur? Cui cum athleta fidei fidenter respondisset, se ita, vt dixerat ipse, facturum, si promitteret, se abiurata hæresi fidem sanam complexurum: multi ex Catholicis propter eam sancti viri sponsonem contristari cœperunt, verentes ne fides Catholica hac occasione pateret ignominia: è diuerso autem permulti hæretici lætati sunt, sperantes fore, vt vir sanctus pudore afficeretur, maxime cum toto celo nulla vel exigua nubecula appareret: atque idcirco suum illum episcopum infestis clamoribus hortabantur, vt incunctanter promitteret. Sed cum hac ratione pertinacia hæretici, se obligare nolentis, frangi non posset, vel aliqua ex parte emolliri, beatus Petrus, qui neque propter hæreticorum gaudium, neque propter Catholicorum metum, bene sperans in Domino, animo conciderat: Vt appareat, inquit, quod bonus Deus omnium visibilium est creator & opifex, ego illum rogo, vt ad consolationem in se credentium, & incredulorum confutationem, aliquam nobis dignetur creare nubeculam, quæ inter solem & populum interposita, nos tueri possit ab hoc æstu. Quod vbi ab illo ex pulpito quodam eminenti, præmissis Crucis signo, dictum fuit, mox Dominus nubem instar tentorij effecit, quæ multo temporis spatio populum omnem sua umbra protexit, causamque lætandi & hæreticis insultandi auxit Catholicis.

Manichæorum Episcopum examinat.

Nubecula diuinitus creatur ad preces eius.

Alio etiam die, similiter disputationi cum hæreticis præstituto, cum moras facerent fratres, è vicinis monasterijs acciti, filij tenebrarum prudentiores filijs lucis, armis veritatis destituti, se multitudine armauerunt, vt quem ratione non poterant, saltem multiloquio superarent. Adfuit inter eos quidam, quem suæ perfidiæ patronum delegerant, vir loquax, clamorosus & malignus, sermonum versutijs instructus. Is vbi pugilem fidei cum socio suo adstantem vidit, statim verborum tendiculas pedibus eius apposuit, & vt incautum impelleret in ruinam, cœpit importunè multoque clamore insistere, vt ad ea, quæ proposuerat, responderet. Sæpius illo vociferante, vir Dei attendens, non licere seruo Dei contendere & litigare, nec prodesse, si verba veritatis & sobrietatis promantur, vbi non est auditus: simul etiam non immemor misericordiae Dei, totum se ad orandum contulit, attentè rogans Deum, vt hostes vel inuiti erubescerent tanquam impij, & muta fierent labia dolosa, aut certè pro sua clementia iuberet solem verè intelligentiæ illis oriri. Nec mora: alterum è duobus impetrauit. Cum enim fidei propugnator aduersus veritatis inimicum fidenter insisteret, vrgeretque, vt rursus suam ille questionem proponeret: ita Dominicæ virtuti satanica verba cesserunt, atque ille paulò antè tam loquax & garrulus repente sic obmutuit & elinguis effectus est, vt neque ad quærendum, neque ad respondendum os vel tenuiter aperire potuerit. Itaque perfidi comites illius alij aliò dissipati sunt, nec compuncti, eorum duritia obfistente.

Hæreticus loquacissimus obmutuit.

Contigit quandoque, viro beato cum episcopo Placentino iter agente, vt ad ædes viri nobilis, domini Gaufridi de Lomelo diuerterent, cuius filium Henricum ita gula rumor premebat, vt nec loqui posset, nec spirare. Itaque parentes eius, propinqua filij morte anxij, vitamque illius desperantes, vbi audierunt fratris Petri Veronenfis aduentum, ambo illi obuiam occurrunt, moribundum puerum mœsti nunciant atque sollicitè commendant. Accessit ille ad puerum, sublatisque ad Deum manibus, crucis ei impressit signum. Puer iam deuotus languenti collo, tanquam singulare remedium, sancti viri cucullum admonit, percepitque benedictione, simul etiam sanitatem recepit. Quod pater eius accuratè & libenter inspiciens, nouum cucullum ei donauit, tantæque virtutis veterem apud se retinuit: neque id sanè ad insipientiam sibi. Nam postea is ipse

Contactus cuculli eius sanat puerum.

Itē eius pa-
rentem.

vir nobilis, diris viscerum torsionibus vexatus, cum sibi metueret mortis imminere discrimen, cucullum illum, quem hactenus asseruauerat, reuerenter iussit adferri, eo que pectori suo apposito, mox vermem quandam bicipitem & valde pilosum euomuit, post illum vomitum plenam ilico sanitatem adeptus.

Math. 9.
Iohan. 11.

Quantus autem apud magnates magnificaret Dominus sanctum suum, non minus ille tamen pauperibus monastica vita professoribus affabilem & amicabilem se exhibebat specialis deuotionis affectu. Quibus cum frequenter gratiam visitationis impenderet, flammam diuini amoris in eis accendens, vacillantes confirmans sermonibus suis, confortans manus remissas, & genua tremencia roborans: contigit, vt in quodam castello Mediolanensis diocesis, nomine Caracte, ad humiliatorum fratrum domum suo more se conferret. Perductus est autem à nonnullis, de ipsius suffragio confidentibus, ad sororem quandam, Carasiam nomine, quae ad eum iacebat corporis viribus destituta, septemque annis iam iacuerat, vt etiam pro qualibet necessitate non posset surgere. Ad quam vt peruenit, sic precatus est: Domine, qui sanasti paralyticum & Lazarum suscitasti, obsecro, vt huic etiam mulieri digneris restituere sanitatem. Protinus illa liberata, eadem vespera de suo grabato exurgens, altero mane redeunti occurrit, ac deinde quoad vixit, nempe annis septem, permansit incolumis, & officijs pristinis integre restituta. Eius generis aliud quiddam etiam Mediolani contigit, cum quidam, Acerbus nomine, qui quinquennio miserè fuerat contractus, in vehiculo ad sanctum virum adductus est: à quo cum esset consignatus, continuo surrexit incolumis.

Mulier de-
sperata, in
viroque ho-
mine sana-
tur.

Mulri cura-
tur daemo-
niaci.

Meritis etiam serui Dei veniam peccatorum & sperare potuit, & impetrare Mantuana quadam mulier, cuius salutem multi desperauerant. In mortis enim discrimine constituta, longo temporis spatio iam linguae usum perdidit. Ad eam vir sanctus rogatus accessit, & vt vita posset ad eam ingredi per auditum, & ex ore prodire per confessionem, capitis reuerenter detracto, cum dixisset, Dominus vobiscum, primam lectionem sancti Euangelij secundum Iohannem, vt primò audiret effecit, & mox vt confitendo peccata sua ipsi loqueretur, iniunxit. Illa incipiente vt obedientia, vel potius gratia salutari, stupefacti circumstantes & hilaritate perfusi, è domo egressi sunt, nè confitentis peccata audiret: sed ea tamen postea tam alta voce vt coepit, vt confessionem generalem, quam fecit, sub finem distinctè audire & intelligere possent etiam extra domum. Has ob causas fama illius & gratia non solum in ea, quam diximus, ciuitate, sed vbiq; per patriam in dies augmenta capiebat, & latius spargebatur. Neque id mirum, quando haec & plura alia, dum adhuc viueret, per eum Dominus operari dignatus est. Complures enim daemonicos, diuersisque vexatos morbis solo contactu vel Crucis signo curauit, sicut multorum fidedignorum testimonijs est comprobatum.

Fit Inquisi-
tor in ditio-
ne Medio-
lanensi.
Iudic. 15.

Verum cum pestis haeretica in Longobardia pullularet, & multas iam ciuitates contagione pestifera infecisset, summus Pontifex Innocentius quartus, non ignorans quam perniciosa esset ouibus luporum admixtio, ad pestem illam satanicam abolendam, diuersos Inquisitores ex ordine Praedicatorum, tanquam canes quosdam, qui lupos ab ouibus arcerent, ad diuersa Longobardiae loca prudenter ablegauit. Sed cum Mediolani haeretici non solum multi numero, sed etiam magni seculari potentia, versuti multa fraudulentia, garrulitate loquaces, satanicaque instructi scientia residerent, idem Pontifex sciens beatum Petrum esse virum magnanimum, qui ab hostium multitudine neutiquam formidaret: animaduertens quoque eius virtutis constantiam, qua aduersariorum potentiae nec in minimo esset cessurus: atque compertam habens eius facundiam, qua posset haeticorum contundere fallaciam & vanitatem: denique certò sciens eum in diuina sapientia egregie eruditum, qua friuola haeticorum argumenta facile esset confutaturus, quippe qui à puero inter haeticos vixisset, & quemadmodum scripturas detorquerent ac prauè interpretarentur, quibus etiam verbis & fucis cauteriatis conscientias suas obtegerent, crebris pugnis & diuturnis experimentis probè didicisset: tam strenuum fidei pugilem, tamq; indefessum Domini bellatorem, Mediolani & in Comitatu Mediolanensi instituit haeticae prauitatis Inquisitorem, plena ei autoritate concessa. Ille verò demandatum sibi munus diligenter obiens, Samsonis vulpeculas accuratè perquisiuit, easque dissipauit vbiq; nullam eis requiem tribuens, sed mirabiliter eas confundens, ac potenter profligans, ita vt non possent resistere sapientiae & spiritui, qui per eum loquebatur. Inerat ei sanè spiritalis in suscipiendis id genus certaminibus fiducia aduersus hostes, quam ex diuina reuelatione conceperat. Nam cum vice quadam ob futuros eosque incertos euentus non nihil paue-

ret,

ret, atque ante altare sacratissimæ Virginis agones suos Virgini commendaret, per beatissimam Virginem virgini dormienti responsum est, quod per filium Virginis iam ollum, imminente eius passione, alteri Petro dictum fuit: Ego pro te rogavi Petre, vt non deficiat fides tua. Ità factum est, vt nec certa fiducia illum diffidere, nec feruor indeficiens tepere, nec multa experientia formidare permetteret: sed sicut leo fortissimus bestiarum, ad nullius pauet occursum: ità ipse non raro hostibus offerebat sub ea conditione congressum, vt illi quotquot possent secum adducerent de toto exercitu scripturarum: ipse verò vno solo contra eos contentus esset milite, beatum Paulum significans, quem sibi delegerat athletam inuictum aduersum omnes fidei peruersores. Sapius etiam obtulit sese hæreticis paratum ad flammam vltro subeundas pro afferenda veritate fidei catholicæ, si illi pariter ignis certamen experiri vellent. Denique pro ea fide vitam suam non modò periculis, sed morti etiam obijcere valde appetebat. Probabile autem est, ex diuina reuelatione eum habuisse, quod tam fideliter, tamque frequenter prophetico spiritu proferebat. Nam veluti de felici martyrio suo, atque etiam de loco sepulturæ suæ certis, vtrumque fratribus hac ratione eum prædixisse comperit: Scitote inquit, me ex hac vita non nisi incredulorum peremptum manibus abiturum, nec dubitatis Mediolani me sepulcrum habiturum. nec de suo metuebat præmio, qui tam erat certus de merito. Sciens enim, cui credidisset, non arroganter, sed fidenter ità sibi post bella victoriam promittebat, vt firmiter speraret & crederet, nomen eius in litanij commemoratum, & eius festum diem in Calendarijs adscriptum iri. O beatum virum, cui in præsentem vitam iam futura inchoauerat, & cuius pedes iam in atrijs cælestis Ierusalem stabant, qui que adhuc in carne degens corruptibili, gloriæ immortalis & incorruptibilis laudis que sempiternæ primitias degustabat.

Præuidens autem vir sanctus, è propinquo adesse diem suæ passionis, summi Pontificis mandata tanto constantius atque instantius cœpit exequi, quanto propius cernebat sibi repositam coronam iustitiæ, in illo die à iusto iudice ipsi reddendam. Videntes verò heretici atque dolentes negocium fidei per illum tam prosperos habere successus, de eius nece cum suis fautoribus tractare cœperunt, existimantes tum demum tranquillè se posse viuere, si ipsorum tam validus persecutor è medio sublatus esset. Nec latere sanctum virum illorum machinationes, quippe quas certa plurimorum relatione didicisset: sed tanquam pugil inuictus & intrepidus, nec metuebat quod iam pridem ardenti desiderio sitierat: nec in ijs, quæ magna fiducia susceperat, tepescebat: sciens, occidi quidem se posse, sed neque sic tamen superatum iri. Itaque in Dominica, quæ dicitur Palmarum, quatuordecim diebus ante suum obitum, iam præsciens beati martyrii sui, Mediolani coram multa populi frequentia è suggestu palam dixit, se non ignorare hæreticos ipsi necem meditados esse, & iam pecuniam sicario numerandam alicubi depositam esse. Sed agant illi, inquit, quicquid volent, plus me sentient facturum contra se etiam post obitum, quam fecerim viuens. Assignato autem quibusdam hæreticorum fautoribus termino peremptorio ad octauum Paschatis diem, vt mandatis Ecclesiæ omninò parent, prædicens se ad illum terminum reuersurum, ad Cumanam ciuitatem profectus est, vbi Prioris inter fratres suos officioungebatur.

Porrò anno salutis millesimo ducentesimo quinquagesimo secundo, die sabbati illius, quod est finis Septuagesimæ, diciturque, sabbatum in Albis, & Pascha annotinum, athleta Christi de suo cœnobio ad certamen fidei Mediolanum contendens, nitebatur præfixum terminum præuenire. Cumque iter medium carperet, quidam funestus hæreticus & cruentus hæreticorum satelles, eorum precibus adductus, & precio librarum quadraginta conductus, in beatum virum, iter salutaris propositi persequentem, in agnum vti que lupus, in mitem ferus, in piū impius, furibundus in mansuetum, prophanus in sanctum anu sacrilego incurrat, & de Christi sacerdote victimam faciens, sacrum illius caput ensè cruento ferit, diraque illi semel atque iterum repetitis ictibus vulnera imprimit. Deinde nihil diuertentem ab hoste, sed protinus hostiam sese exhibentem, illiusque truces ictus patienter excipientem, seminecem humi prostratum relinquit, & ad fratrem Dominicum sancti viri comitem, aërem miserandis vocibus implentem, opemque & auxilium implorantem, mox cruentus carnifex se conuertit, & quatuor illi letalia vulnera inflixit. Interea B. Petrus in parte alia se Domino commendans: In manus tuas Domine, inquit, commendo spiritum meum, à fidei catholicæ professione & præconio etiam in hoc articulo minimè desistens, sed symbolū fidei, quod propter patris blandimenta puer abnegare noluit, in ipsis mortis angoribus, tanquam egregius fidei propugnator,

Luc. 22.

Prouer. 30.

Mortē suā
prædicat, &
sepulturā
locum.Hæretici
de eius nece
tractant.Crueliter
cæditur à si-
cario ad id
conuictio.Item F. Do-
minicus.

nequaquam oblitus recitare : quemadmodum etiam ille scelestus carnifex, fugæ præsidio destitutus, & à fidelibus, quos fratris Dominici clamores excitauerant, postea captus, atque idem quoque frater Dominicus, aliquot diebus superuiuens, restati sunt. Cum autem adhuc palpitaret vir sanctus, cultrum homo ille sanguinarius per eius latera ad egit, eoque confosso, beatum illius martyrium absoluit. Atque ita expleta huius peregrinationis Septuagesima, felix viator caelestem peruenit ad patriam : ita stolam suam martyr & virgo dealbavit in Albis : ita denique ad aeternum celebrandum sabbatum, ex sabbato temporario migravit. Pascha etiam annotinum suo agno non caruit, quando B. Petrus in illo tanquam agnus innocens immolatus, ipso sui martyrij die simul & confessor, & martyr, & propheta, & doctor quodammodo esse promeruit. Confessor quidem, quando eodem die confessione more solito facta, Deo sacrificium laudis obtulit, & fidem Christi inter tormenta constanter confessus est: Doctor verò, clara voce veram docendo fidem, dum apostolicum symbolum disertè pronunciauit : Martyr autem, pro defensione fidei sanguinem fundendo suum : Propheta denique, dum prophetico spiritu id, quod euenturum erat, prædixit. Patiebatur enim per id tempus quartanam febrem, socijsque dicentibus, illa die se Mediolanum attingere non posse, respondit : Si ad domum fratrum peruenire non dabitur, apud S. Simplicianum licebit hospitio uti, quod ita factum est. Nam cum eius sacrum corpus curru Mediolanum adueheretur, eius percussore iam capto & vel inuito sequente, fama tanti facinoris celeriter Mediolanum aduolans, urbem totam populo concurrente & tumultuante concussit & perturbavit, nec eum populi concursum Magistratus Mediolanensis inopinata perturbationis metu attonitus, etiam clausis urbis portis impedire potuit: quin tanta fieret plebis obuiam euntis impressio, ut ipse etiam Archiepiscopus, cum suo Clero & permultis religiosis sancto martyri instituta processione occurrens, vix ad sacrum corpus pertingere potuerit. Quæ res impedimento fuit, ut fratres ad suum cœnobium illud ea die perducere non possent, sed apud S. Simplicianum illa nocte depositum sit, fratribus apud illud pernoctantibus.

Moriens fuit
Confessor.
Doctor.
Martyr.
Propheta.

Percussor
eius captus.

Passio eius
in quibus
Christi passionem imitatur.

Luc. 23.

Multi heretici conuertuntur, visis eius defuncti miraculis.

Iudic. 16.

Est verò hoc loco illud nequaquam prætermittendum, quod eius martyrium reddidit illustrius atque celebrius. Habet enim passio eius quandam cum Christi passione similitudinem. Christus pro veritate fidei, quam docebat, passus est: Petrus pro eiusdem fidei defensione. Christus ab infideli populo Indæorum : Petrus à perfidiosa turba hæreticorum. Christus Paschali tempore cruci affixus est: Petrus eodem tempore cæsus est. Christus sub mortem, In manus tuas, inquit ad Patrem, commendo spiritum meum : Petrus iisdem vsus est verbis morti proximus. Christus pro triginta argenteis proditus est, ut crucifigeretur : Petrus quadraginta libris Ticinensibus venditus est, ut tolleretur è medio. Christus sua passione multos adduxit ad fidem : Petrus sua morte complures hæreticos conuertit. Nam licet, dum esset in viuis, pestifera hæreticorum dogmata egregie extirparet : at tamen post obitum, meritis eius intercedentibus, & crebris coruscantibus miraculis, adeò ea profligata sunt, ut plurimi relicti erroribus, ad sanctæ matris Ecclesiæ gremium conuolarent, ipsaque urbs & Comitatus Mediolanensis, ubi tot prius hæreticorum conuenticula resederant, adeò sint repurgata, ut pulsus alijs, alijsque respicientibus, nullus ibi apparere ausus fuerit. Multi etiam ex eis hæresiarchæ insignes & magni nominis, S. Dominici institutum complexi sunt, iisdemque hæreticos & eorum fautores vsque in præsens mirabili seruore persequuntur. Ità nimirum Samson plures occidit Philistæos moriens, quam occiderat viuens. Sic granum frumenti cadens in terram, perfidorum manibus mortificatum, vberem surgit in spicam. Sic aromata pilo contusa, odoris fragrantiam latius fundunt. Ità granum sinapis attritum, vim suam efficacius exerit. Denique Petrus noster ita pressus acerbæ passionis torculari, gratissimi liquoris redundat in copiam.

Cæterum post viri sancti gloriosum triumphum, cæli rosario dudum clauso, sed per beati Petri martyrium, ut ita loquamur, referaro, caelestia miracula crebrius declarata sunt, quibus Dominus suum martyrem illustravit. Terra quoque eius roseo sanguine madidata, vberiores fructus protulit, eosque cælo intulit latibunda, præconis fidei & martyris Christi suffulta suffragijs, quæ in multis orbis regionibus atque prouincijs signorum euidentia declarantur. Quorum etsi nonnulla summus Pontifex suis literis strictim comprehenderit, & nos tamen, quo ad possumus, miraculorum ordinem prosequentes, ad lectorum & auditorum ædificationem latius ea distribuimus, alia quadam adijcentes, quæ postea fidelium hominum testimonijs veri-

rissimè sunt approbata: vbi tamen hoc præmissum volumus, plura esse edita miracula, quàm sint in scripta redacta, multa etiam prolixitatis vitandæ causâ prætermisâ. Pauca autem, quæ tacere nolimus, iam commemoramus. Eodem die, quo cæsus est vir beatus, mulier quædam morbo laborans, (dicebatur autem Iacoba) ad sancti corpus auida accessit: sed cum, premente turba, longo temporis spatio non posset ad illud peruenire, vt quandoque sui morbi inueniret remedium, quod à medicis frustra expectarat, tandem ægrè in ecclesiam sancti Simpliciani, vbi corpus martyris iacebat, introducta, super caput suum, ex quo fistulæ morbo iam aliquot ossa perdiderat, manu martyris signum Crucis expressit, & integræ sanitatis beneficium obtinuit.

Multa eius post obitum miracula.

Insigne miraculum.

Eodem die in monasterio dominarum de Ripolis prope Florentiam, cum quædam sanctimonialis precibus esset intēta, non nihil correpta somno, vidit beatissimam Mariam virginem in sublimi throno gloriosam residere, atque hinc inde duos fratres illi assidere. cum quæ admiras quæreret, quisnam alter eorum esset, audiuit vocem ipsi respondentē: Hic est Petrus Veronensis, qui in conspectu Domini tanquam fumus aromatum gloriosus ascendit. Quod quidem mysterij significatione non vacat, quando frater Dominicus, qui cum eo visus est cælum ascendere, non tamen auditus est cum illo nominari. Cum enim pariter cum illo passus sit, creditur etiam cælum cum illo ascendisse: non tamen vnâ cum illo sanctorum catalogo adscriptus est. Itaque ea foror fama vulgante postmodum cognoscens, in vnum eundemque diem & sancti viri martyrium, & suam visionem incidisse, mox concepta fiducia martyri votum nuncupauit, pijsque precibus meruit à morbo quodam confestim liberari. Atque ita eius visionis veritas, tum temporis concordia, tum miraculosa sanitatis recuperatione, tanquam duplici argumento, comprobata est.

Viso cuiusdam monialis

Vt autem catholicorum tristitia, tanti propugnatoris obitu nata, nouæ lucis ortu plenum verteretur in gaudium, lampades ad venerabile sepulcrum martyris in ecclesia beati Eustorgij pendentes, pleræque ex seipsis absque omni humano studio & opera sunt accensæ: quippe cum primis congruū id erat, vt qui fidei lumine & igne claruerat, singulari quodam lucis & ignis miraculo ornaretur. Super locum etiam passionis eius non raro luminaria quædam è cælo descendunt, & ad cælum redeuntia permulti religiosi alijque visibiliter conspexere, atque inter illa duos fratres in habitu fratrum Prædicatorum se vidisse testati sunt.

Lampades diuinitus accendantur.

Cum autem id genus rumores ad sedem Apostolicam afferrentur, & summus Pontifex ab hominibus fide dignis tam præclara miracula perciperet, catholicæ fidei exaltationi, noui martyris ornamentis, & Apostolicæ sedis, cuius Inquisitorem ac pugilem Dominus tam mirificè illustrare dignaretur, honori congratulans, virgineam eius innocentiam iussit accuratè discuti, & in multa eius merita sollicitè inquiri, miracula quoque diligenter examinari. Atque vbi perspicuè cognouit famam vinci rerum veritate, maioraque comperisset, quàm ad ipsum perlata fuerant: de communi consilio Cardinalium & Prælatorum omnium, qui per id tempus apud sedem Apostolicam residebant, V. III. Calend. Aprilis, nondum exacto post martyrium anno primo, illum Perusij in platea ecclesiæ fratrum Dominicanorum, adstante ipsi Cleri plebisque, itemque religiosorum, nobilium ac procerum multa frequentia, alijs vbertim flentibus præ gaudio, alijs Deum magna voce laudantibus, vniuersis denique mirificè tripudiantibus, & solenni ritu diem festum celebrantibus, cum mirabili cereorum ardentium multitudine & eximio sacrarum vestium apparatu, sanctorum martyrum catalogo statuit adscribendum. Sed quia dies passionis eius, qui fuit septimus Aprilis, in festa Paschalia crebrò incidit, eius festum diem tertio Calendas Maij iussit ab omnibus fidelibus deuotè & solenniter celebrari. Vbi autem per orbem diffusus est Apostolicæ iussionis auditus, mox auditum deuotio, deuotionem noua miracula sunt consecuta.

Refertur in numerum sanctorum.

Postquam autem in sanctorum martyrum album relatus est, catholicorum piæ deuotioni dignum planè visum est, vt sacrum eius corpus, quod ultra annum humili loco sub terra iacuerat, ad sublimiorem transferretur. Cuius rei causâ cum fratres Mediolani ad prouinciale, vt vocant, Capitulum conuenissent, ita sanum & integrum & ab omni putore alienum illud inuenerunt, ac si eodem fuisset die tumulatum. Itaque fratres cum magna reuerentia exportarunt illud ad amplum quoddam pulpitum iuxta plateam, atque illic omni populo visendum & suppliciter venerandum exhibuerunt. De miraculis, quæ plurima post eius in sanctos relationem facta memorantur, nihil in præsentium scripturus sum.

Corpus eius post annum inuenitur prorsus integrum.

VITA SANCTISSIMÆ VIRGINIS CATHARINÆ
 SENENSIS, IN QVA ET PER QVAM PRAEPO-
 TENS DE-
 us mira operatus est. Scripsit autem eius Vitam copiosissimè reuerendus Pater Raimundus
 Capuanus, sacrae Theologiae Doctor, & Ordinis Praedicatorij Magister generalis atque
 sanctae virginis Confessarius: sed ne ea prolixitate, tum etiam stylo simpliciori Lectores
 offenderentur, per F. Laurentium Surium redacta est in compendium, sed ita tamen, vt
 de historia parum aut nihil possit desiderari. Inserta sunt etiam quaedam ex Epistola ve-
 nerabilis Patris Stephani Senensis, Prioris Carthusiae Ticinensis, qui ante mo-
 nasticam vitam professionem diu cum sancta virgine vixit familiariter,
 & eius amanuensis fuit. Obsecramus autem Lectorem, vt po-
 sita omni hesitatione, certo sibi persuadeat, tantos
 viros non nisi vera & comperta
 scribere voluisse.

29. Aprilis.
 Quo die ab
 hac vita mi-
 grauit.

Patris virgi-
 nis pietatis.

Optima fa-
 miliae insti-
 tutio.

Bona uetu-
 ra filia eius
 ferre non sul-
 taret lasciu-
 os sermo-
 nes.

Amabilitas
 S. Catharinae
 infantis.

Pietas.

Apud Senas, praecellam Italiae urbem, Iacobus quidam fuit,
 vir simplex, integer & timens Deum. Is uxorem duxit La-
 pam, ab omni huius seculi malitia alienam. Erant plebeij
 ambo, satis laudabili orti familia, reque familiari pro sua
 conditione bene instructi. Iacobus in rebus molestis & ad-
 uersis erat multa patientia, nec murmuris voces sinebat
 vel ab ore suo, vel cuiusquam e sua familia prodire. Si
 quem autem commoto animo asperius loquentem au-
 disset, hilari vultu blandè illum consolabatur, & sui officij
 admonebat. Quidam ciuis eius per summam iniquitatem
 grande ab illo as alienum repecebat, cum tamen nihil ei
 deberet: fretusque amicorum potentia, simplicem virum penè ad inopiam redegit.
 Molestè hoc ferebat Lapa vxor eius, & scelesto homini nescio quid mali imprecaba-
 tur. At Iacobus omnia sedatè ferens, obiurgabat eam: Sine, inquit, mea coniunx. De-
 us illi quandoque adspirabit sanam mentè, & agnito errore suo, patronus noster erit.
 Id quod postea ita euenit. Tanta erat huius viri probitas, vt tota eius familia, ab illo re-
 ligiosè instituta, improbos & inhonestos sermones nequaquam audire sustineret. Filia
 eius Bonauentura nupserat cuidam iuueni Nicolao. Ad eum veniebant alij iuuenes,
 & vt solent tales, plerunque non abstinebant a verbis inhonestis & lasciuis. Ea res tan-
 tum illi Bonauenturae animi dolorem attulit, vt etiam in morbum incidere, & in dies
 macie conficeretur. Nicolao ab illa causam mororis perquirenti, grauiter respondit:
 Ego in paterna domo tales sermones non audiui, quales hic quotidie iactantur. Itaque
 pro certo noueris, nisi ab his audibus fuerint exclusi, me breui morituram. Mirabatur
 ille mulieris pietatem, & sese corrigens, prohibuit alijs, ne illa audiente verbis parum
 verecundis vterentur. Vtinam verò ad hoc exemplum suam familiam hodie patres fa-
 milias instituerent: melius profectò Christiana Resp. haberet.

Cum autem Lapa multas Iacobo proles peperisset, tandem geminas edidit filias,
 e quibus Iohanna altera, Catharina est dicta: sed Iohanna à baptismo non diu
 superuiente, Catharina remansit, quam mater eius multa cura educandam suscepit,
 ceterisque prolibus habuit chariorem: cuius partim ea ratio fuit, quòd cum ob cre-
 bros partus alias proles nutricibus tradere compulsa esset, Catharinam suis ipsa vberibus
 lactauit. Educata igitur haec puella, cum iam ambulare coepisset, tam omni-
 bus chara & grata fuit, tantamque eius verba prudentiam redolebant, vt mater vix
 eam domi potuerit retinere, vicinis & cognatis illam ad se rapientibus, desiderio
 fruendae iucunditatis & non planè infantilis sermonis eius. Quidam verò incredi-
 bili affectu laetitia & consolatione ex eius suauissima praesentia, non Catharinam,
 sed Euphrosynam eam appellabant. Deinde annos nata plus minus quinque, salu-
 tationem edocta angelicam, illam crebro repetebat, & caelitùs permota, cepit per
 gradus tum ascendendo, tum descendendo, ad singulos singulas flexis geniculis
 Virgini matri salutationes promere, & in eiusmodi pijs studijs magis ac magis pro-
 ficere.

Postquam

Postquam autem sextum ferè ætatis annum expleuerat, cum Stephano germano suo, illa paulò adultiore puero, ad ædes sororis suæ Bonauenturæ, cuius antè meminimus, accessit: confectoque negotio, cuius causa à matre fuerant missi, in reditu sacra puella fursùm erectis luminibus, supra verticem templi fratrum S. Dominici vidit in ære thalamum elegantissimum, regio splendore compositum, & in illo Christum Salvatorem in throno Imperatorio sedentem, indutum Pontificio habitu, & in capite ferentem tiaram, qualis est Pontificum Romanorum. Aderant illi Petrus & Paulus atque Iohannes Apostoli. Ibi puella defigens oculos vtriusque hominis in Christum, illum amantissimè contemplabatur: vicissimque Christus suæ maiestatis oculis in eam intentis, blandissimè subridens, extenta super eam dextera, expressòque Crucis signo, illi benedixit. Mox ea rapta spiritu, & transformata in eum, quem suauissimè adspiciebat, & suū & itineris oblita est: immotaque permansisset haud dubiò, non tum solum, sed etiam aliàs sæpissimè, in tantilla ætate in via publica neque homines neque iumenta transeuntia aduertens, nisi per alium tracta fuisset. Cùm autem Stephanus puerulus iam processisset aliquouosquè, ac paulò pòst aduertisset illam non sequi, sed cælum attentissimè inuerti, iterum atque iterum nomine eam in clamauit: sed ea nihil respondente, immò nec sentiente quid clamaret, propius accessit clamitans. At nec sic quidem ea se mouente, manibus traxit eam. Tum illa quasi à graui somno expergefacta, retractis parumpè oculis, dixit: O si videres, quæ ego video, ab hac mellitissima visione me neutiquàm reuocares. His dictis, referebat oculos ad cælum, sed iam visio illa disparuerat. Quod illa sine dolore ferre nò valens, lacrymis in se vindicauit, quòd oculos indè auertisset.

Visio eius
mirabilis.

Mentis ec-
stasim pati-
tur.

Ab eo tempore tantilla puella canescebat morum maturitate ac sensu mirabili, ita vt facta eius non pueritiæ vel adolescentiæ, sed venerandæ potiùs senectutis esse viderentur. Iam enim accensus in illa erat ignis diuini amoris, cuius virtute intellectus illustrabatur, voluntas feruebat, confirmabatur memoria, & actiones externæ ad diuinæ legis normam dirigebantur. Nam sicut ipsa reuerendo patri Raimundo confessã fuit, per id tempus vitas sanctorum Patrum Aegyptiorum, quorundam item aliorum sanctorum, potissimum autem beati Dominici, didicit non ab vllò homine, sed sola reuelatione diuina: tantusque eius mentem cepit ardor illas imitandi, vt nihil aliud cogitare possit. Indè in ea extitè tam multa rara & inusitata, quæ omnes in admirationem raperent. Querebat latibula, & clam suum corpusculum quadam chordula cædebat, precibus ac meditationibus perpetuò vacabat, in dies magis dabat operam silentio contra morem puerorum: & cùm ea ætas increpescens multo egeat alimento, illa sibi aliquid potiùs de cibo detrahebat. Eius exemplo complures coætaneæ puellæ inuitatæ, ad eam cõfluebant, vt eius salutiferos sermones audirent, & pro modulo suo sanctæ eius studia imitarentur. Conueniebant autem omnes simul in quodam loco domus eius, idque occultè, & cum ea pariter se flagellabant, & quotiès ipsa iussisset, orationem Dominicam & salutationem angelicam recitabant. His autem rebus non defuère miracula Dei. Nam vt plurimum ascendendo & descendendo per gradus paternæ domus, ita per ærem ducebatur, vt gradus pedibus non attingeret. Hoc autem præcipuè tum fiebat, cùm hominum fugeret consortia, præsertim diuersi sexus.

Cana infan-
tia.

Multa ei di-
uinitus reue-
lantur.

Exercitia te-
nerrimè pu-
ella.

Miracula.

In ea ipsa autem tenerrima ætate desiderio imitandi sanctos Patres Aegyptios, ardentissimè sitiebat solitudinem, nec tamen rationem aliquam excogitare potuit, quæ ad illam peruenirèt. Pugnabat itaque desiderium cum fragilitate ætatis, & cessit quidem victoria desiderio, sed nò planè absoluta. Nam quodam manè, incredibili flagrans eremi cupiditate, abiit extra urbem, vnicum tantum panem secum ferens: paulumque progressa, vt nullas videt coniunctas illic ædes, quemadmodum solent esse in urbibus, putabat se iam propinquam desertis locis. Indè itaque aliquanto vltiùs proficiscens, tandem sub rupe quadam speluncam reperit, in quam cum multo gaudio ingrediens, optatam se eremum inuenisse arbitrabatur. Mox igitur cœpit orare feruenter, & eccè, Christo eius promptam voluntatem approbante, sensim à terra vsque ad speluncæ verticem eleuabatur, sicque ad horam vsque nonam permansit. Verita autem, insidijs inimici, eius desiderium impedire volentis, isthuc fieri, cœpit orare instantiùs. Tandem sub horam nonam rursus deposita est in terram, intellexitque ex instinctu diuino, nondum velle Dominum, vt relicta parentum domo, suum corpusculum affigeret. Itaque indè recedens, domum reuertebatur: sed cùm corpusculi eius imbecillitas itineri conficiendo non sufficeret, Deo se commendauit: cuius beneficio

Perit soli-
tudinem.

Corp' oran-
tis fursùm
rollitur.

brevi

brevi temporis spatio in ipsam civitatis portam per aëra deportata est, sicut ipsa postea cuidam cognatae & confessorij suis exposuit: à porta autem festina redijt domum. Diu autem res tota latuit, parentibus eius persuasum habentibus, quod ab aëdibus sororis suae Bonaventurae reuertisset.

Amor mundi in ea prorsus extinctus.

Eius autem visionis, cuius paulò supra fecimus mentionem, tanta fuit apud sacre infantulae animam vis & efficacia, ut mox omnis mundi huius amor prorsus in ea extinctus sit, accensusque sanctus amor Christi Iesu vnici filij Dei, & amantissime matris eius semperque virginis Mariae. Itaque omnia arbitrabatur ut stercora, modò lucrificeret Christum Salvatorem. Valdè autem adspirabat ad tuendam in se virginem integritatem: cognouitque, Deo reuelante, beatissimam Dei genitricem primam nuncupasse perpetue virginittatis votum. Itaque anno etatis septimo, non vt septennis puella, sed vt planè grandaeva, maturè ac diu de eiusmodi prestando voto se cum deliberavit, assidue rogans matrem Domini, reginam virginum & angelorù, vt à Domino ipsi impetraret gratiam id faciendi, quod esset illi gratius & suae saluti conducibilis. Atque interim augebat quotidie feruor amoris diuini & desiderium puritatis angelicæ. Vndè haud obscure intelligens, quid Domino placeret, quadam die secretù petijt locum, & flexis vtriusq; hominis genibus, sic precata est beatissimam matrem Christi: O virgo sacratissima, quæ prima inter foeminas perpetuam Domino virginittatem vouisti, qui te voluit esse matrem vnici filij sui: obsecro benignitatem tuam, vt non attentis meritis meis, digneris mihi sponsum dare filiù tuum, quem totis animæ visceribus concupisco: & ego promitto & illi & tibi, quod nullum vnquam alium admittam sponsum, sed virginem me illi perpetuam conseruabo. Ità septem nata annos, Christo sponso immortali suam dedicauit virginittatem, idque voto coram Deo solenni, vt ait Raimundus.

Septennis vouet virginittatem.

Abstinet carnibus.

Ab hac die creuit in dies in vera sanctitate, coepitque Christi tyruncula iam tum bellum indicere carni, etiam necdum rebellanti. Statuit, quoad fieri posset, carni carnum esum non permittere. Itaque, si quæ ei fuissent appositæ carnes, vt plurimum porrigebat eas Stephano fratri, aut paulatim proijciebat eas felibus, vt nemo posset aduertere. Flagella, de quibus antè diximus, non solum cõtinuabat, sed augebat etiam & sola, & cum puellis: & quod mirum in tantilla ætate videri possit, in eius animo feruescebat zelus animarù, & peculiariter illos amabat sanctos, qui animabus lucrandis operam nauasent: intellexitque, diuinitùs, beatissimum Patrem Dominicù zelo fidei & salutis animarum Ordinem fratrum Prædicatorum instituisse. Quæ res in eius animo tantam erga illum Ordinem reuerentiam excitauit, vt si quos vidisset fratres sancti Dominici suas ædes transeuntes, illorum obseruaret vestigia, eaque illis abscedentibus, humiliter ac deuotè exoscularetur. Porrò creuit in eius pectore ingens desiderium illius instituti complectendi, vt posset cum fratribus studere saluti animarum: sed sexu id non permittente, cogitabat sanctam Euphrosynam, cuius nomen iam supra diximus ei à quibusdã impositum, hac in parte imitari, & instar illius fingere se masculum, atque procul in regionibus ignotis se adtingere fratribus Dominicanis. Verùm licet diu in hac cogitatione fuerit, non tamen permisit Deus vt ita fieret. Accepere interim in ea quotidiana incrementa & corpus & animi virtutes, & quædam veneranda morum honestas & maturitas apud omnes, qui eius actus contemplantantur. Stupebant parètes, mirabantur germani eius, tota domùs familia stabat attonita.

Reuerentia erga Dominicanos.

Vide puellæ verba sapientissima.

Ante decimum ætatis eius annù mater illam misit ad pastorem parociae suae rogandum, vt Missæ sacrificium faceret in honorem sancti Antonij: deditque ei cercoos & nummos, quos poneret in altari. Paruit Catharina, libenter exequens ea, quæ cederent ad honorem Dei: sed ipso delectata sacrificio, mansit in templo, donè peractum esset. Indè domum se recepit. Mora autem illius matri displicuit: itaque vt ruborem ei afferret, Maledictæ sint, inquit, linguæ, quæ te nunquam redituram asserbant. (Sic enim illis in locis vulgò solent dicere.) Puella sapiens, vt audiuit matrem ista dicentem, paulispèr conticuit: deindè seorsùm illam ducens, cum multa maturitate & modestia ita locuta est: Domina mater, si me quandoquæ videris tua iussu negligentè, cædas me virgis, quantum visum erit. id enim dignum & iustum est: sed quæso, nè propter meas culpas cuiquam vnquam maledicas. nam neque tuam id decet grandauitatem, & me summo animi moerore afficit. His auditis, mater incredibiliter admirans pusillæ filiolæ tam sapientem admonitionem, non tamen volens id eam intelligere, Cur, ait, tam diu illic hæsisisti? Respondente ea, se Missam auscultasse, quam ipsa celebrari mandasset, moxque indè reuertisse domum: mater amplius ædificata, totum marito

marito retulit. Ille verò gratias agens Deo, rem tacitus considerabat.

Postquam autem sacra virgo ad nobiles peruenit annos, pro illius regionis more parentes eam domi incluserunt. non enim patitur illic consuetudo, ut eius ætatis puellæ inuuptæ à domo exeant. Cœperunt autem & parentes & germani eius, ignari propositi illius, de eius tractare coniugio: mater quoque ad studium excolendi corporis eam hortari, ut posset procorum oculis esse gratior & amabilior: sed illa memor voti sui, licet id parentes pro illorum reuerentia celaret, nihil tale facere voluit. Non enim hominibus, sed Deo modis omnibus placere contendebat. Ferebat id mater eius molestè, & cum per se illam mouere non posset, filiam Bonauenturam, quam Catharina impensè amabat, ut ei persuaderet, hortata est. Et illa quidem multis vijs eius tentans animum, tandem eò adduxit, ut daret operam aliquam ornando corpori, nihil tamen interim remittens de proposito seruandæ integritatis. Hanc autem culpam postea non semel tantis cum singultibus & lachrymis cōfessa est, ut videri posset grauissimo se scelerè obstrinxisse. Sciscitante ex ea D. Raimundo, confessario, num illo ornatu voluerit contra votum virginitatis venire, aut vlli homini placere, illaque respondente se quidem nihil voluisse minùs, immò nihil tam sibi acerbum fuisse, quàm intueri homines, aut ab illis conspici, at nihilo minùs tamen se ream esse æternæ damnationis, Raimundus culpam illam extenuare conabatur: sed cum hoc illa ferret ægerimè, sursumque erectis oculis diceret, O Deus, qualis est hic meus spiritualis pater, qui etiam peccata mea excusat? adderetque loquens Raimundo, Num debuit hæc creatura vilissima, tot à suo creatore præter meritum aucta beneficijs, bonas horas ornandæ putri carni suæ collocare? Ego ne ipsum quidem tartarum puto sufficere huic peccato punièdo: tum coactus est Pater Raimundus silere: qui tamen coram Deo & sancta eius Ecclesia hoc ei reddit testimonium, quòd licet sæpissimè eius audierit confessiones, etiam interdum generales, nunquam illam inuenerit peccasse in Dei præceptum, id est, vllius letalis culpæ ream: immò verò etiam à venialibus culpis adeò immunem, ut in confessionibus eius quotidianis vt plurimum vix deprehendere quierit erratum vllum. Omne enim tempus suum aut orando, aut contemplando, aut proximos ædificando illam traduxisse confirmat. Quod est præclarum mirabilis innocentia à tanto viro testimonium. Et cum tanta esset vitæ puritate, nihilo minùs ait tam durè illā se accusasse, tamque ingeniosè sibi culpas imposuisse, ut faciliè ab ignorante eius vitam rea putari poterit, vbi rea non erat.

Sed vt ad institutam narrationem sese referat oratio, cum se ita dedisset non nihil componendo corpori, à Bonauentura persuasa, nunquam tamen animum suum vlli homini applicuit, vel spontè se hominibus visendam præbuit, tametsi de orationis feruore & assiduitate meditandi non nihil tepescendo remisit. Verùm soror eius Bonauentura, quæ ei huius vanitatis author fuerat, non diu post in puerperio obiit, percussa à Domino. Et fuit illa quidem proba & honesta valdè & verbis & moribus, sed tamen quia illam, quæ vni Christo placere desiderabat, ad ea, quæ sunt mundi huius, inuitare ausa erat, dura morte obiit in florenti ætate: non tamen penitus periit, sed, vt sanctæ virgini postea fuit reuelatum, post dira Purgatorij supplicia, peruenit ad vitam sempiternam. Aduertat autem lector, quanti sit periculi, homines Deo seruire cupientes impedire & aliò auocare. Defuncta autem sorore, virgo Catharina feruentius ad æterni sponsi amplexus se recepit. Fleuit autem cum beata Magdalena valdè amarè illam culpam suam, iacuitque ad pedes Domini, sine intermissione orans & veniam petens, ut posset etiam ipsa audire: Remittuntur tibi peccata: atque per id tempus totis viribus se beatæ Mariæ Magdalena conformare nitebatur, & erga illam singulari quadam cœpit deuotione affici. At hostis malignus, dolens eam sibi ereptam spem ad mundi studia eam reuocandi, per domesticos illius sanctum propositum retardare ac impedire, per multa quoque aduersa & persecutiones eam ad mundana retrahere conabatur. Itaque vrgebat valdè parentes & germanos eius, ut eam matrimonio collocarent: illique dabant operam, ut sponsum ei inuenirent. Id verò vbi sancta virgo animaduertit, & Domino inspirante, maligni dæmonis insidias persensit, accuratius & vehementius in preces assiduas, in sanctas meditationes & exercitia penitentia incubuit, hominum confortia deuicauit, apertisque indicijs perspicuè declarauit, nolle se sponso mortali vlla ratione coniungi. At parentes alia tentant via eam in suam sententiam pertrahere: aduocant quendam Dominicani instituti fratrem, ipsi amicissimum: orant illum vehementissimè, ut Catharinam à sua sententiâ deducat.

Spondet

Mirè dolet se non nihil studuisse ornando corpori.

Testimonium graue eius innocentia.

Bonauenturae obitus præmaturus

Vide exemplum aliud terribile in S. Hieronymi Epistola 7. ad Lucam

Luc. 7.

Malis modis conatur de coniugio.

Capillos
ipsa sibi am-
putat.

Spondet ille se conaturū pro viribus: sed vbi virginis sensit immutabile propositum, vrgente conscientia, consuluit ei, vt amputatis capillis suis, indicaret se nolle in coniugium vllō pacto consentire. Quod quidem eius sanum consilium sancta virgo haud secus atquē cœlitus præstitum arripiens, capillos quamprimū ad cutem vsque præcidit. Oderat enim illos, quod putaret se illis componendis antea grauius peccauisse: coepitque deinde præter morem puellarum, capite velato incedere. Quod vbi Lapa mater eius vidit, quid inusitatum velamen sibi vellet, ab ea perquisiuit. Sed illa obscure respondente, accessit propius, & velamine detracto, vidit tonsū caput. Tum verò acri dolore stimulata, quod capillos elegantissimos perditos cerneret, eiulans exclamauit: Ecquid fecisti filia? Sed virgo rursus caput regens abscessit. Clamore autem matris permoti maritus & filia, accurrunt: cognitaque causa, grauius commouentur. Inde porro alterum virgini ortum est certamen, priori acius: sed Deo benè iuuante, victoria cessit virgini, & ipsa quoquē impedimenta salutis & casti propositi eius, versa sunt ei in instrumenta virtutis, & profectus spiritalis adiumenta.

Multa pati-
tur à paren-
tibus.

Tam palam parentes & distis & factis eam persequerentur, iactabantque in eam conuicia, & minas intentabant, ita dicentes: Putas ne vilissima, quod defectus criminibus à nostra te possis voluntate subducere? Rumpantur licet illa tibi, marito copulaberis. Simul etiā omni secreto loco illi interdixerūt, & seruitijs domus eam perpetuò voluerunt occupari, nè posset se Christo sponso suo coniungere & precibus vacare. Atque vt intelligeret se planè haberi contemptui, amota ancilla culinaria, eius fordida officia illi demandarunt. Cogebatur itaque mitis & verecunda puella audire quotidiana improperia, verborum iniurias & multiplicem sui ferre contemptum. Volebant autem parentes & germani eius his rationibus eam frangere, & ad sibi cōsentendum impellere, quod iuuenem quendam sponsum inuenissent, cuius genus & familia eis pergrata esset. Verū draco pestifer, malignus satan, cuius machinationibus ista fiebant, quibus rebus se sperauit virginem euersurum, ijs ipsi magis eius animum, Domino iuuante, confirmauit. Nam nihil his omnibus permota, docente eā spiritu Dei, intra se ipsam sibi fabricauit conclaue, siue secretam cellulam, vnde nunquam vellet cuiuscunque rei causā egredi.

Cogitur ser-
uire culina.

Ita factum est, vt quæ hæcētis vsa illa externa cella, nonnunquam fuisset egressa foras, iam deinceps perpetuò maneret secum in cellula animi sui, quā illi eripere nemo posset: planeque caelesti victoria triumphauit de diabolo, in interiori homine, vbi Christus habitat per fidem in cordibus nostris, sibi construēs spiritale domicilium. Solebat illa postea crebrò admonere Raimundū Patrem, cum negocijs externis propè obrutum videret, vt sibi tale non manufactum in suo pectore fabricaret domiciliū, nec indè vnquam euagaretur. Ibi enim, vt diximus, per fidem Christus habitat in nobis, ibi regnum Dei intra nos est, ibi nunquam non præsto est ille, qui dicit: Ecce sto ad ostium, & pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecum. Hoc ergò suauissimo hospite contenta & freta sacra virgo, vicit diabolū & omnes machinas eius. Docebat ille eam intus vias & rationes mirabiles externa omnia superandi. Imaginabatur sacra virgo, patrem suum representare Christum Iesum: matrem suam, sanctissimā Christi genitricem: ceteros de familia, apostolos & discipulos Saluatoris. Hac imaginatione fortiter concepta id assecuta est, vt omnibus illis cum omniū admiratione hilariter & officiosè inseruiret: tum etiam, vt illis seruiendo, semper cogitaret de sponso suo Christo, cui se ea omnia officia præstare credebat: sicque factum est, vt dum in culina versaretur, semper esset intra sancta sanctorum, seruiensque ad mensam recumbentibus, animū suū mirè pasceret imaginanda præsentia Saluatoris: contemptum verò suū & iniurias omnes etiā iucundo ferret animo. At tamen, quia non poterat prorsus etiam externo carere cubiculo, vbi noctū quiesceret, nec licebat tamen aliquod priuatim habere, fratris sui Stephani cubiculū delegit, vbi posset illo absente interdū nonnunquam sola degere, & noctū illo dormiente, pro voto precibus vacare. Rogabat autem indefinenter Dominū, vt ipsius dignaretur tueri virginitatem. Nec deerat ille sponsa suæ, sed quanto plures ei persecutiones & iniurias inferri cernebat, tanto eam maioribus intus gaudijs & charismatis mirabiliter afficiebat. Tandem germani eius videntes constantiam, se victos fatebantur. Pater autem eius ceteris innocentior, tacitus eius facta contemplantur, atque in dies certius perspiciebat, non iuuenili leuitate, sed spiritu Dei illam duci ac permoueri.

Ephes.3.

Luc.17.
Apoc.3.

Pijssima
imaginati-
one vincit
oēs diaboli
machinas.

Contigit interim quadā die, illam in iunioris fratris sui Stephani cubiculo feruentes Domino

Domino preces offerre, idque non obserato ostio: non enim licebat ei alicubi clausa manere ianua. Fortè autem in illud ingressus pater eius, vidit illam in angulo orantem flexis genibus, & columbam paruam niuci candoris eius capiti insidentem, sed eo viso, mox per fenestram alius euolantem. Percunctanti autem ex filia, quæ esset illa columba, respondit ea, se columbam prorsus non vidisse. Admirans igitur valde pater eius, secum id conferebat: neque tunc solum, sed etiam aliàs sapius vidit columbam. Per id tempus magis magisque in eius pectore crescebat desiderium induendi habitum Dominicanum, rogabatque instanter Dominum, vt dignaretur ipsi præstare quod cupiebat. Et ecce dum sic pulsatur aures elementissimi Saluatoris, videt in somnis multos sanctos patres, monasticorum Ordinum institutores, atque in ijs beatissimum Dominicum. Hortabantur autem eam illi Patres, vt vnum aliquod institutum monasticum deligeret, in quo Domino gratiore posset exhibere famularum. Tum illa cœpit ire ad sanctum Dominicum, qui mox ei occurrit cum habitu sororum, quæ dicuntur de Pœnitentia sancti Domini, aitque ad illam: Forti animo esto filia, nihil ambigens, quin isto sis habitu fruitura. Illa cum lachrymis gratias egit Deo & sancto Dominico, & ipsis lachrymis excitata, ad se redijt. Ea autem visione mirabiliter confirmata, eodem die parentes & germanos conuocauit, fidenterque eis locuta est, se iam pridem in tenera ætate Deo suam vouisse integritatem, atque in ea sententia iam maturioribus annis vsque adeo se firmam permanere, vt nulla ratione ab ea velit discedere: monebatque vt cessaret frustra eam ad coniugium prouocare: se enim Deo potius obedire debere, cui se deuouisset, quam ipsis. Multaque alia constantissimè coram illis loquebatur, cum hætenus semper intra silentium se verecunda puella continuisset. Tantæ autem ex eius verbis obortæ sunt lachrymæ omnibus, vt nihil ei posset respondere: postea verò, cessante euulatu, pater, qui eam tenerè diligebat, & erat alijs religiosior, ita ait ad eam: Absit, dulcissima filia, vt quoquo modo Deo reluctari velimus, à quo videmus sanctum propositum tuum proficisci. Fac liberè, quod ei pollicita es, & sicut illius te spiritus docebit: vertensque se ad uxorem & liberos suos, Nemo, inquit, posthæc filia: mea dulcissima molestus sit: vacet liberè sponso suo. Non est, quod doleamus pro mortali eius sponso recipere nos regem immortalem, cui illa se despondit.

Columba insidet capiti orantis.

Visio eius.

Aperit suis votum virginitatis.

Permittitur liberè vacare Deo & sibi.

Hac igitur accepta facultate & libertate Deo seruiendi, virgo Christi totam vitam suam ad Dei famularum, non segniter, sed mirabiliter, accommodauit. Exiguam cubiculum, ab alijs separatum, impetrauit, vbi tamquam in solitudine posset vacare Deo, & pro voto affligere corpus suum. Ibi verò quanta pœnitentiæ asperitate sese excruciat, quam ardentem vultum sponsi sui quaesierit, nulla potest lingua explicare. Carnes, quibus ab infantia raro fuerat vsa, iam prorsus sibi voluit esse interdicitas: adeoque illas à se remouit, vt etiam odorem illarum absque valetudinis incommodo percipere non posset: immò verò ad cibos acerbos potumque inspidum adeo se assuefecit, vt dulcia omnia ei perniciem afferrent. Voluit quandoque Dominus Raimundus, quandoquidem nihil illa fumebat esculentum aut poculentum, vnde possint debiles confortari, vt aquæ frigidæ, quam bibebat, saccharum misceretur. Quod vbi illa rescit, ait ad eum: Vt video, pater, exiguum hoc quod in me superest vitæ, penitus vis extinguere. Vinum vsque adeo dilucebat, vt odore simul & sapore extincto, nihil præter rubrum colorem relinqueretur, quo sunt vina illius loci. Decimoquinto ætatis suæ anno vinum à se reiecit, ac deinceps semper aqua frigida utebatur. Cuiusvis generis coctos cibos, præter panem, paulatim sibi subtrahebat, & intra breue tempus eò suum adigit corpusculum, vt pane & crudis herbis esset contentum. Anno ætatis vicesimo, nisi fallor, aut circiter, etiam pane abstinent, nihil præter crudas herbas sibi permittens. Postremo, non vsu neque natura, sed diuino miraculo conuenit, vt licet corpusculum eius multis esset morbis obnoxium, & labores suscipere intolerabiles, non tamen in ea consumeretur humor ille, quem radicalem vocant, nec stomachus concoquendi fungeretur aut fungi posset officio, nec vires corporeæ ob cibi & potus defectum frangerentur: ita vt tota ipsius vita miraculum esset, quod etiam medici fatebantur. Affirmat Dominus Raimundus, quo tempore ipse fuerit testis conuersationis eius, nullo cibo aut potu nutriente eam vixisse, nullaque virtute naturali adiutam, dolores & labores alijs intolerabiles læta semper facie tolerasse: id verò non ex quouis exercitio vel consuetudine abstinenti, sed potius ex plenitudine spiritus euenisse.

Vita eius durissima.

Solis crudis herbis vescitur.

Vide miraculum.

Præterea lectum sibi parauit ex tabulis ligneis, nihil quicquam alterius rei addens. In eo vel sedens meditabatur, vel prostrata orabat: suoque tempore, nullis detractis vestibus,

Catena ferrea ad corpus.

Vigilia mirabiles.

Res sane stupenda.

Catena ferrea diutissime flagellat.

bus, somnum capiebat. Vestibus laneis utebatur. Cilicio quandoquē vsa fuit: sed quia fordes virabat, cilicium catena ferrea commutauit. Ea catena stringebat tam fortiter nuda eius latera, ut propemodum carni concreta videretur. Sed sub finem vitæ coëgit eam Raimundus catenam missam facere, quantum aegre assentiret. Initio vigilare solebat vsque ad preces, quas matutinas vocant. Deinde ita domuit somnum, ut intra biduum vix dormiret dimidiam horam: sed neque tantillum admittebat somnum, nisi quando morbi cogebant. Dicebat autem Raimundo, nullum se tam durum sensisse certamen, ut in somno edomando. Idem autem Raimundus, vir grauis & fide dignissimus, hoc de ea asseuerat pro indubitato, quod si habuisset auditores, qui ipsam intelligerent, & cum quibus posset conferre, centum dies & noctes absque cibo & potu fuisset locuta de Deo, non solum absque vlla fatigatione, sed etiam meliori corporis valetudine. Et ipsa fatebatur, nihil sibi in hac vita maiori esse solatio & refrigerio, quam si posset cum intelligentibus sermones miscere de Deo: & quando eius rei dabatur opportunitas, etiam corpore hilarior & valentior apparebat: ea subtracta, debilis fiebat. Sic autem loquendo de Deo, tora absorbebatur in Deum. Volens verò imitari sancti patrem Dominicum, multo tempore quotidie ter se cadebat catena ferrea, singulis vicibus ad sesqui horam, sanguine ab humeris in pedes manante, ut sanguinem pro sanguine redderet suo redemptori. Id genus autem castigationibus & afflictionibus mirè extenuauit corpus suum, quod antea magni fuit roboris, ita ut etiam grandia onera suis humeris ad ædium suarum solarium alacriter deportaret. Ferebat autem mater eius plus satis molestè has eius corporis macerationes. Itaque cum aduerteret eam se catena verberare, alta voce euulans, dicebat: Filia, filia, ego te iam video tuis manibus tibi certam necem afferentem. His vocibus iungebat gemitus, vellebat canos capitis sui, & ita se comparabat, ut non raro vicini omnes accurrerent, visuri quid accidisset verulæ Lapæ. Cernens quoquē eam cubare in tabulis, vi eam secum pertrahebat ad lectum suum. Illa flexis genibus, ut matrem deliniret, offerebat se promptam ad cubandum in lecto ipsius.

Itaque reponere se in extrema lecti eius parte: sed illa obdormiente, redibat ad sua exercitia. Rursus verò matre id percipiente, ut eius placaret animum, clam sub lintheamine postem vel duo ligna ponebat, ut in illis iacens, nihil de duritia strati sui mutaret. Tandem verò mater nihil se proficere intelligens, ait illi: Ego video me omnia frustra attentare: dormi posthac, vbi consueuisti. Inuidebat sanctis eius exercitijs diabolus, & illius instinctu multa ei impedimenta obieciabantur.

Valde adspirat ad habitum religiosum.

Se dire cruciatur in thermis.

Rursus igitur restituta suæ libertati, tanto coepit esse feruentior, quanto acrius sibi obniti videbat satanam. Quotidie gemitus, quotidie lachrymæ, quotidie preces perpetuæ ad Dominum Iesum, ut habitum diu optatum consequi mereretur, quem à B. Dominico sibi promissum nouerat. Sciebat enim se nondum planè liberam fore ab domesticorum molestijs de inuendo matrimonio, donec illo habitu potiretur. Agebat enim cum sororibus de poenitentia S. Dominici, ut ipsam admitterent in suam sodalitatem. Sed mater virginis id necdum patiebatur a quo satis animo, & ut eam ab illa aspera sua viuendi ratione auocaret, ad thermas eam secum volebat proficisci. Parebat illa parenti, sed ut egregie eluderet satanam, qui matrem eius, mulierem simplicissimam, ad hæc instigare videbatur, in ipsis thermis, simulans se velle perfectius suum corpus abluere, adiit canalem, & aquas sulphureas atque feruentes sinens manare diu satis in suum corpusculum, atrocius illud affligebat, quam solebat cadendo catena ferrea. Fatebatur postea, cum D. Raimundus ex ea esset percunctatus, quomodo illos feruentis aquæ ardore sine vite periculo perferre potuisset, se rogasse Dominum, ut poenas tartareas & purgatorias, quas se credebat meruisse, in hos cruciatus, quos libenter ferret, commutare vellet: sicque se dolorem quidem sensisse, sed citra vllam læsionem, illum suauiter tolerasse. A thermis illis domum reuersa, mox ad solita poenitentia exercitia se recepit, tandemque matrem eò permouit, licet diu calcitrantem, ut cum sororibus de poenitentia S. Dominici, loqueretur de ipsa in suum consortium admittenda. Sorores autem illæ aliquandiu difficiles se ostenderunt. Interim virgo sancta in morbum incidit, & corpus omne scatebat pustulis, simulque febris se admisit non parum vehemens. Ibi mater eius, quæ eam præ liberis omnibus tenerius diligebat, decumbenti tristis assidens, fomenta quæ poterat, adhibebat. Sed virgo sancta in ipsa corporis ægritudine fortior spiritu, videns adesse opportunitatem matrem impellendi ad satisfaciendum voto suo, ita ei locuta est: Si vis, dulcissima mater, ut vires recuperem, effice ut mihi detur habitus S. Do-

S. Dominici: alioquò non dubito, quin Deus & sanctus Dominicus, qui me vocant ad seruitium suum, id effecturi sint, vt breuè me sis caritura. Hoc responso mater accepto, nimio terrore ob mortem filiae correpta, celeriter se contulit ad sorores, quas sæpè iam diximus, tamque seridò cum illis egit de filia, vt in eius receptionem consenserint. Quod vbi ad virginem mater Lapa retulit, illa præ gaudio fleuit, rogauitq; Dominum, vt morbus abscederet, nè ipsius voto & diuinæ expectationi remoram & impedimentum adferret. Et citò Dominus exaudiuit preces eius, atque intra paucos dies reualuit. Neque enim potuit pius Dominus negare illi quicquam, quæ se summo studio ad omnem eius voluntatem conformabat. Aduenit igitur diù optata dies, & habitus, quem petebat, datus est ei cum ingenti cordis eius exultatione. *¶*

Postquam autem nouæ militiæ vel professionis genus complexa est, dicebat sibi ipsi: *¶* Accepto habitu S. Dominici, maiori se datus fuerit. Ecce iam religiosum vitæ institutum suscepisti, ad eius præscriptū viuas oportet, & quidem multo alitèr, quàm feceris hæcenus. *¶* Silentium. Habitus tuus ater & candidus te admonet, vt mundo sis mortua, & summè studeas puritati. Itaque vt posset viuere purius, statuit nulli prorsus loqui, nisi cùm esset sua peccata confessura: idq; toto triennio exactè obseruauit. *¶* Solitudo. Habibat etiam intra cellulam, nec inde exibat præterquàm ad templū. Cibum nunquàm sumpsit, nisi priùs lachrymas Domino obtulisset. *¶* Preces. Quis verò eius vigiliis, precibus, meditationibus, lachrymas dicendo consequi possit? *¶* Vigilia. Fratribus sancti Dominici, quos ipsa suos dicebat germanos, somnū capientibus, ipsa peruigil manebat. Illis ad diuinas laudes nocte secundo dato signo properantibus, ipsa se dabat quieti, corpori asseres, capiti lignum supponens. *¶* Christus ei apparet. Simulatque autem ipsa se in cellulam abdidit, sponsum eius dulcissimus Christus Iesus ei apparuit, & eam de omnibus, quæ essent animæ eius conducibilia, perfecte instruit, ita vt ipsa postea affirmarit in confessione, se ea, quæ ad viam salutis pertineant, non nisi ab ipso Domino Iesu Christo, siue inspirante, siue perspicuè apparente, didicisse. *¶* Vt possit inter nosse Christi apparitio à satanæ. Cùm autem in initio formidaret, quam formidinem Christus quocumque in ea probauit, dicens hominem, donè in corpore degit, non debere esse sine timore: cùm formidaret, inquam, nè Saluatoris præsentiam diabolus mentiretur, transfigurans se in ipsum, Christus eam docuit, quo pacto ipsius apparitionem à diabolica internosceret: Pro certo, inquit, noueris, quandoquidem ego sum Veritas, ex mea apparitione semper in anima maiorem existere veritatis notionem. Ex veritatis autè cognitione id præstatür animæ, vt & me & se rectius cognoscat: vnde porrò consequitur vt se contemnat ex animo, meque honoret ac veneretur. Ità fit, vt ex meis visionibus anima seipsam suamq; vtilitatem penitiùs intelligat, eamque intelligendo, sese contemnat magis, humiliorq; efficiatur. Cuius diuersum accidit ex satanæ visionibus. Cùm sit enim mendax, & mendacij pater, & rex super omnes filios superbiæ, in illis, quibus apparet, excitat superbiam & confidentiam, qua sibi multum tribuant, seq; putent esse aliquid, animisque inflentur ac intumescunt. *¶* Iohan. 8. Iob 41.

Hac saluberrima doctrina non oscitanter percepta, cœperunt multiplicari visiones cælestes & reuelationes, tamq; illi crebrò apparuit Christus Deus ac Dominus noster, castarum mentium sponsum, vt vix possint duo reperiri homines, qui tam assidua fruuntur inter se familiaritate, quàm fuerit inter Christum & hanc sacram virginem. Siue enim oraret, siue legeret, siue meditaretur, siue vigilaret, siue dormiret, vt plurimum hoc vel illo modo eius visione recreabatur: immò etiam interdum loquenti cum alijs aderat hæc sacra visio, ita vt mente cum Christo, ore cum hominibus loqueretur. Sed id diurnum esse non poterat propter ecstasim, quam paulò post patiebatur. Hinc autem proficiscebantur omnia illa admiranda, putà, inuisitata ceteris abstinentia, doctrina mirabilis, & luculenta miracula, quæ per eam Deus effecit. *¶* Mira Christi ad eam familiaritas.

Nè quis autem hæsitaret de veritate earum rerum, quæ de illa scribuntur, reuerendus Pater Raimundus, ob confirmandum lectorè, quid ipsi acciderit, verecundè commemorat, mælens coram hominibus pudefieri, quàm sanctæ virginis iniurias suo pudori posthabere. Ait enim se in initio, cùm venisset ad eius familiaritatem, multis modis de incredulitate fuisse tentatum, diuque quadam fluctuatione iactatum, cùm modis omnibus, quibus id posset fieri, cuperet explorare, num res eius essent à bono vel malo spiritu. Rogabat autem, vt inquit, anxie Deum, qui nec fallere posset nec falli, vt ab ipso dirigeretur. Interim subito ei venit in mentè, si sanctæ virginis precibus obtineret à Domino insolitam quandam, & qualem nunquàm esset expertus, ob admissa peccata contritionem, id ipsi fore signum euidentissimum, à spiritu sancto omnia illius facta proficisci. Nemo enim potest hunc habere dolorem siue contritionem, nisi à spiritu sancto. *¶* Dubitat initio de illa Raimundus confessarius eius.

sancto. Itaque accessit ad virginem, & eam impensè rogauit, vt à Domino ipsi impetraret veniam peccatorum. Illa hilariter respondit, se id libentissimè facturam. Addente autem Raimundo, se non posse frui quiete, nisi eius veniæ ac remissionis certum obtineret signum, nempe magnam quandam & insolitam contritionem, mox sacra virgo annuit, se eam illi impetraturam. Videbatur autem tum Raimundo, eam omnes suas cogitationes habuisse perspectas. Abijt deinde domum, & altera die morbo laborans, decubuit. Eodem tempore etiam sancta virgo febribus & alijs ægritudinibus afflicta decumbebat, atque ad sociam: Eamus visum fratrem Raimundum, quia malè habet. Illa respondente, non esse necesse, & si maximè foret, se peius illo valere: mox præter morem celeriter cum socia abijt ad Raimundum, atque illi: Quid habes pater? Ille verò præ debilitate ægrè quippiam loqui poterat, sed tamen adhibita vi, ait: Cur domina huc venisti? Peius tibi est, quàm mihi. Illa incipiente suo more loqui de Deo & nostra ingratitude, non nihil confortatus Raimundus affedit, nihil iam memor hesternæ petitionis suæ, aut sponisionis virginis: cumque illa loqui pergeret, oblata est menti Raimundi quædam insolita consideratio peccatorum suorum, & quàm esset eorum causa sine dubio reus mortis: ediuerso autem cognitio benignitatis Diuinæ, quæ eum gratuita bonitate ab ea morte liberaret, ipsamque mortem in vitam, & ignominiam commutaret in gloriam. Sub hac contemplatione ille præ multo cordis dolore tantam vim lachrymarum effudit, in eumque rugitum prorupit, vt timeret cor & pectus disruptum iri. Id vt vidit sacra virgo, quæ ea sola causa venerat, conticuit, vt ille benè vbertim fleret & singultiret. Interim Raimundus redijt in memoriam petitionis suæ & promissionis virginis, vertensque se ad eam, dixit: Est ne hæc bulla, quam heri petiui? (Bullam enim vocauerat certum signum obtentæ veniæ) Illa respondit: Ipsa est. addensque, vt memor esset gratiæ Dei, abscessit, illo multum edificato & exhilarato.

Mirabilis
contritio
præstat
Raimundo.

Accidit deinde, vt virgo Christi, multis pressa morbis, Raimundum ad se iuberet acciri, communicatura illi quædam, diuinitus ipsi reuelata. Venit pater Raimundus, & adstans illi decumbenti atque febricitanti, audiuit illam more solito loquentè de Deo, & quæ illo die ipsi Dominus reuelasset, exponentem. Ibi rursus referente illa grandia quædam & alijs inuisitata, de quibusdam cogitabat apud se: Putas ne vera esse omnia, quæ dicit? simulque intendit in faciem loquentis, & subito vidit faciem eius in viri barbati transformata, qui fixis oculis in eum respiciens, valdè illum terrefecit. Erat autem facies oblonga, ætatis mediæ, barba non prolixa, colore triticeo, maiestatem quandam præ se ferens, vnde manifestè se Dominum ostenderet. Territus igitur pater Raimundus, exclamauit: O, quis est, qui me respicit? Respondit virgo: Ille, qui est. Ijs dictis, mox facies illa disparuit, & facies virginis redijt.

Christus ap-
paret in vir-
gine.

Hæc quidem ille venerabilis Pater se coram Deo securè loqui scribit: quia ipse Deus & pater Domini nostri Iesu Christi scit, inquit, quia non mentior. Vt autem hæc scriberet, dicit se compulsus ab incredulis, quos etiam hortatur, vt sibi diu incredulo & hæsitanti, sed tandem mirabiliter confirmato, fidem commodent, & desinant esse increduli, neque vacillent aut despiciant, sed reuerenter eius sancta exempla sacramque doctrinam attendant. Scribit verò de illa etiam venerabilis Pater Stephanus, Prior Ticinensis Carthusiæ, qui ei valdè familiaris fuit, antequàm esset monasticam complexus vitam, se annis sexaginta & eo amplius notitiam habuisse multorum insignium seruorū Dei, sed nunquàm se vel vidisse vel audiuisse à multis præteritis temporibus vllum Dei seruum, qui ad tam sublimem virtutum omnium perfectionem pertigerit. Atque hoc ille ei perhibet testimonium coram Deo & vniuersa Ecclesia militante: adijcitque se multo tempore apud illam degendo, nunquàm verbum ociosum ab eius ore percepisse: & in ipso initio quanto plùs attenderet vitam, exempla, mores & verba illius, tanto magis in se sensisse augmentum diuini amoris & contemptus seculi, ita vt cordi nouus quotidie feruor accederet ad appetenda caelestia, & totum mundum cum omnibus quæ is habet, contemnendum. Quæ sanè omnia prudens & in rebus diuinis versatus lector facile animaduertit, certa esse documenta non fictæ, sed veræ sanctitatis. Sed nunc ad narrationem reuertamur.

Testimo-
nium Ste-
phani Car-
thusiani de
virgine.

In ipso diuinarum visionum initio, Christus Dominus ei apparuit oranti, dixitque ei: Si nõsti filia quis ego sim, & quæ tu sis, beata eris. Ego sum qui sum: tu es quæ non est. Hac cognitione freta, omnes facilè conteres laqueos inimici, nunquàm venies contra præcepta mea, omnemque gratiam & veritatem nullo negotio obtinebis. Quæ quidè verbis

Christi præ-
clara inli-
tutio.

verbis breuia sunt, sed sensibus vberima & copiosissima: & exponuntur ea fusiùs à Patre Raimundo, sed nè ab historia recedamus, eò lectorem remittimus. Alia autem vice rursus Dominus apparens sanctæ virgini, dixit ei: Filia, cogita tu de me, & ego cogitabo continenter de te. Ex hac saluberrima institutione sacra virgo solebat inferre, quandoquidem Deo dicari sumus, tum per sacrum baptisma, tum per religionem siue monasticam, siue clericorum, nulla in re nos sollicitos esse debere de nobis, sed sollicitudinem & cogitationē omnem eò conferre, vt placeamus ei cui nos dicauimus. Itaq; si vidisset suos timere periculum aliquod, dicebat illis: Quid ita vos de vobis estis solliciti? Permittatis vos diuinæ prouidentia, quæ semper habet oculos in vos defixos, agitq; curam perpetuam salutis vestræ. Et de hac quidem Dei prouidentia tantam sacra virgo fidutiam cõceperat, postquam audiuit Dominum dicentem, Ego cogitabo cõtinenter de te, vt nunquam satiari posset de ea loquēdo. Fuit quandoq; sancta virgo in mari cum multis alijs vtriusq; sexûs, aderat etiam pater Raimundus. Iplis autē nauigantibus, ventus secūsdus flare desijt, nec res erat sine periculo, si à latere ipirasset vētus. Raimundus pias querelas detulit ad virginem non sine lachrymis. Illa autem dixit: Quid ita de te anxius es pater? Quibus verbis eius timorem compressit. At paulò post restante vento aduerso, nauclerus dicebat se compelli ad reducendum nauem eò, vndè essent profecti. Id vbi sacra virgini Raimundus exposuit, illa ait: Reducat in nomine Domini, & sequatur ventum, quem Dominus dabit. Nauclerus flexit nauem, iamq; cõceperunt reuerti: at sancta virgine caput submittente & Dominum deprecante, mox redijt vētus prosper, & breuì ad portum optatū appulerunt, alta voce cantātes, Te Deū laudamus. Cõcordat autem hæc Christi doctrina, quam tradidit sacra virgini, putā vt cogitaret de ipso, sicq; ipse rursus cogitaret de illa, cum ea Prophetæ sententia: lacta cogitatū tuum in Dominū, & ipse te enutriet. nec tamen ita accipienda est, quasi debeat homo sedere ociosus: Immo verò cõmittere non debet, quin faciat quod potest. Cū enim, vt ait Raimundus, fidutia hæc ex amore proficiscatur, amor autē rei amatae desiderii excitet in animo, quod sine actione fieri non potest, sequitur indè, tantum operari hominem, quantum amet: at nihilominus non in suo, tanquam suo, sed conditoris opere cõfidit.

Porrò autem cū aduenteret malignus dæmon sanctā virgine ad has Christi institutiones sese penitus conformantē, & sublimes in virtutibus progressus facientem, veritus nè tandem etiam alijs multis efficeretur causa salutis, mille machinis eam sibi sumpsit acerrimè oppugnandam. Sed illa ad Christum confugit, & feruentissimis atq; diuturnis precibus ab illo fortitudinem & robur animi obtinere contendit. Christus autem eam muniiuit & confirmauit egregiè, docuitq; eam, si vellet vincere hostem, vt crucē pro refrigerio amplecteretur, quemadmodum ipse, proposito sibi gaudio, sustinisset crucem. Sunt autem cruces reuerā refrigeria: quandoquidē, vt illi ait Christus, quanto plus patimur propter ipsum, tanto ei efficimur magis conformes, hīc quidem in gratia, postea verò in gloria. Iussit igitur Christus, vt dulcia pro amaribus, & amara pro dulcibus susciperet: ita enim ipsam inuictā fore. Non surda aure eam Christi doctrinā accepit, sed vique adeo apud se statuit delectari afflictionibus, vt nihil in hac vita tantū ei refrigerij & solatij adferret, quantum afflictiones & cruces: sine quibus, vt ipsa aiebat, vita hæc ei fuisset molestissima: propter eas autem libet ferret beatitudinis dilationem, non ignorans, illam afflictionibus non parū augeri. Sed vbi satis eam Christus cõmunierat, permisit dæmonibus attentare, si quid possent obtinere ab illa. Nec illi desides sunt ad nocendum: & primò quidem à rebus Venereis illi suggerendis capiunt initiū. Immittunt turpes cogitationes castissimo pectori, adhibent illusiones & phantasmata dormiēti, immò etiam corpora ex aère sumpta oculis & auribus vigilantis ingerunt, faciuntque multa, quæ sine horrore dici non queant. Illa ediuersò catena ferrea flagellat corpus suum, fundit sanguinem suum, adijcit permultū ad priores vigilias, ita vt somno penè omni renunciāse videretur. Non cessant autem hostes, cum ingenti multitudine apparent, primò quasi blandè adulantur, hortantur nè seipsam interficiat tanta vitæ asperitate. Iuuenis es, inquiunt, fac quod aliæ faciunt foemina: nubes viro, & augeas humanum genus. Proponunt exempla Saræ, Rebeccæ, Liæ, Rachelis. nè facile credamus hereticis, quando ipsi nobis scripturas diuinas ad suam confirmandam impietatem proferunt. Faciunt enim hoc etiam dæmones. Quid, aiunt ipsi virgini, hæc sibi vult vita singularis, in qua tamen perseuerare nõ poteris? At quicquid illi blaterarent, sancta virgo nihil penitus respondens, orabat: cū autem perseuerantiæ desperationem ei vellent iniicere, hoc respondit procacibus illis: Ego non

Quid vnice
curandū ho
mini Chri
stiano.

Precibus
suis sancta
virgo impe
trat secun
dum ventū.
Psal. 54.

Inuidet illi
satanas.

Heb. 12.

Sicut cruces
& afflictio
nes.

Tētat eam
satanas rerū
turpiū sug
gestionē.

meis, sed Domini nostri Iesu Christi, viribus nitor. nec vllum aliud ab ea verbum extorquere potuerunt: solebatque ea familiaribus suis inculcare, nè tentati in disputationem cum dæmonibus ingrederentur. Cùm sint enim versuti, inquit, & longa fallendi exercitatione instructissimi, facile sibi victoriam promittunt, si possint cum homine miscere sermones. Itaque haud secus casta anima se ab illis debet mox auertere, & ad Christum sponsum suum confugere, quàm solet ab adultero pudica matrona.

Abcondit se sponfus, vt illustrior appareat virginis virtus.

Vbi autem sensit dæmon hac via nihil se proficere, aliam aggressus est. Repraesentabat ei formas virorum & mulierum, turpissimè inter sese concumbentium, & nefandos sermones iactantium, ipsamque ad turpia petulantissimè inuitantium. Cogebaturque hæc & oculis & auribus clausis videre & audire. Accedebat ad cumulum miseriæ pijsissimi sponsi absentia, vt ipsi videbatur, nec visibiliter, nec inuisibiliter opem ferentis aut cõsolantis. At illa nihilo minùs sine intermissione & carnè affligebat, & precibus tota incumbebat. Atque in hoc præclarum de se omnibus diuinæ gratiæ sensibili suauitate & consolatione destitutus, exemplum præbuit, nè solita sua exercitia propterea remittant, sed augeant potius. Dicebat autem sancta virgo sibi ipsi: Tunc vilissima vllis te consolationibus dignam putas? Itane iam tuorum oblita es peccatorum? An non satis est tibi, si possis vel damnationem æternam euadere, etiamsi has tenebras & molestias ad supremum vsque vitæ diem perferre oporteat? An verò Christo propter eius consolationes seruire voluisti, & non eò potius, vt æternum illo fruaris? Nihil igitur de solitis remittas studijs, quin addas potius aliquid. His sanctæ humilitatis relis illum superbum Goliath prosternebat Christi virgo, suumque animum cõfirmabat. Durante autem hac tentatione, plùs solito hærebat in ecclesia. Nam illic infestabatur quidem, sed non perindè, atque in cellula sua: quam quoties esset ingressa, miram illic vidit dæmonum multitudinem, turpissimos sermones & actus ipsi ingentium, ita vt si licuisset, præ illorum horrore, libenter cum S. Hieronymo concaua vallium, aspera montium, rupium prærupta petijisset, vt tam abominandas dæmonum species & actus flagitiosos non cerneret. Non cessabat autem clamare ad Dominum, donèc non nihil sedareretur illa tempestas. Iam multos dies isthæc durauerat infestatio, & ecce quodam die illustrata diuinitus, coepit hilariter seipsam offerre Domino paratam ad execrandas illas vexationes perferendas, quandiu ipsi visum esset. Tum verò dæmon quidam procax & improbus ait ad eam: Nunquam ab hac tuâ infestatione cessabimus, donèc consentias nobis. Mox illa securè ei respondit: Mihi non solum has, sed etiã alias molestias pro nomine Saluatoris perpeti, iucundum & delectabile est, quatenus quidem eius visum erit maifestati. His dictis, totus ille dæmonum coetus instar fumi pudefactus euauit, & ingens lux calidus illapsa est cubiculo, & in ea luce Christus crucifixus ei apparuit, dicens: Filia mea Catharina, vides quæ ego tua causâ perpeffus sim: nõ igitur dubites tu quoque propter me aliquid perpeti.

In templo minus infestatur.

Christus ei apparet crucifixus.

Deinde sub alia specie magis propinquas, blandè ei gratulabatur de triumpho iam obtento. At illa: Vbi, inquit, fuisti mi Domine, cùm esset cor meum tot spurcitijs diuexatum? Et ille, In corde tuo, inquit. Rursus virgo: Et qui fieri potuit, bone Iesu, vt tu in illo meo esses corde, quod tot obrutum erat impurissimis cogitationibus? Respondit Dominus: Cogitationes illæ quid in tuo efficiebant animo? gaudiumne, an mœrorem? Immò verò, inquit illa, non nisi summum dolorem. Hoc igitur, Christus ait, ego mea præsentia efficiebam: qua si tu destituta fuisses, illis spurcitijs delectata esses: iam verò cùm eas profligare velles, nec posses, indè mœror oriebatur: sed me auctore & effectore, qui eram intus in corde tuo, & tuebar illud, interim extrinsecus te sinès oppugnari, quantum videbatur expedire tibi. Sed quandò illustrata radio lucis meæ, te ipsam spontè obtulisti ad tolerandas eas infestationes, mox eas abscedere iussi: neque enim poenis, sed voluntate poenas fortiter perferentis ego delector. Tu autem filia mea, quandò non tua, sed mea virtute certasti viriliter, maiorem à me gratiam conseris, & deinceps crebrius atque familiarius meipsum tibi exhibebo. His dictis, visio disparuit, relicta in animo virginis suauitate incredibili, maximè quòd eam Christus vocasset filiam suam. Vndè etiam confessarium suum rogauit, vt sic ipsam appellaret, quòd posset redire sapius in eorum verborum dulcissimam memoriam.

Voluntas prompta ad perferendas cruces Deo gratissima.

Posthac autem coepit Christus cum ea tam familiariter conuersari, tamque frequenter apparere, vt propè fidem vincere videatur: sed illis, qui gustarunt quàm suavis & humanus sit Dominus Iesus, facile id persuaderi potest. Manebat etiã diutius solito cum illa,

illa, & interdum beatissimam matrem suam secum adducebat, itemque diuersos alios sanctos: sed vltimum solus ad eam veniebat, loquens cum ea amicissimè, idque adeo, vt non rarò cum illa pariter diceret Psalmos, ambulans cum ea fursim deorsum in cellula. Hæc fortassis quibusdam videbuntur incredibilia, sed meminerint, quàm familiariter idem ipse Dominus olim in terris vltra triginta annos etiam cum impijs peccatoribus vixerit: meminerint, quæ ex eius persona dicantur in Prouerbijis Salomonis: Deliciæ meæ, esse cum filijs hominum: quanquam negari non potest, eximiū & reuerà singulare fuisse, quod hac in parte præstitum est huic à Deo singulariter dilectæ & electæ virgini. Et quia diximus eam cum Domino Psalmos legisse, scire debet lector, eam Latinè nesciuisse: sed cum aliquandò à socia quadam sibi curasset describi alphabetū, & aliquot illi addiscendo hebdomadas impendisset, nec tamen posset apprehendere, ad Dominum confugit, ab illoque obnixè precabatur, vt si ipsi gratum esset, ipse eam doceret, quò posset preces Horarias dicere. Audiuit autem illam celeriter Dominus, ità vt ab oratione surgens, legeret expeditissimè. Stupebat ad eam rem Pater Raimundus, maximè cum non posset syllabam quicquam pronunciare, immò vix nòset litteras. Deindè sibi comparauit libros, & ex ijs lectitabat preces, quas Canonicas vocant. Solebat autem vulgari idiomate crebrò repetere illum versum, Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuuandum me festina. Porrò autem crescente in ea diuinà contemplatione, paulatim preces vocales remisit, ità vt tandem ob frequentissimos mentis excessus, vix vnā posset dicere orationem Dominicam, quin eccliam pateretur.

Stupenda Christi charitas.

Prouer. 8.

Scit legere, cum vix nòset characteres.

Vt posset autem sponso cælesti, immutabili quodammodo & inuolabili fidelitate semper manere subiecta, valdè adspirabat ad perfectum fidei gradum, dicēs cum Apostolis: Domine, adauge mihi fidem, eamque adeo in me perfice, vt nulla possit vi aduersantium concuti vel prosterni. Cumque sæpè illi id oranti, sæpè etiam responderet Dominus, Desponsabo te mihi in fide: tandem in Bacchanalibus, alijs ventri festa celebrantibus, ipsa se inclusit in suam cellulam, non respiciens in vanitates & infanias falsas, sed ardentissimè petens à Domino eam, quam diximus, fidei perfectionem. Et quia verissimè dixit Propheta, Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui: Christus ei apparuit cum sanctissima matre sua & aliquot sanctis, & eam mirabili modo sibi despondit, hortatusque est eam, vt deinceps ageret viriliter & incunctanter ea, quæ ex diuina prouidentia ipsi facienda inculcerent. Post eam desponsationē cœpit eam Dominus sensim trahere ad hominum conuictum & consuetudinem. Volebat enim eius opera vt ad multorum hominum promouendam salutem: Itaque cum ei appareret, & multa ei dixisset familiariter, ait ad eam: Hora prandij est, eas ad mensam, & inde ad me reuertaris. Sed hoc erat sanctæ virgini nimis intolerabile, à Christo reijci ad homines. Flebat igitur coram Domino: sed ille, Sine, inquit, dulcissima filia: sic enim decet te implere omnem iustitiam, vt non tibi duntaxat, sed etiam alijs per meam gratiam fructuosa efficiaris. Simul admonebat eam zeli animarum, quem etiam in tenera ætate habuisset. Illa verò libenter se permittente ipsius Diuinæ voluntati, sed nihilo minus suam imbecillitatem, tum etiam sexus conditionem opponente, quem non deceret versari inter homines, præsertim diuersi sexus: Dominus ei abundè satisfacit, inter cætera dicens, vsque adeo increuisse superbiam, eorum præsertim, qui se literatos & sapientes putarent, quòd Diuina iustitia id amplius ferre non posset, quin eos pudefaceret, idque per foeminas, ipsius virtute & sapientia instructas. His auditis, sancta virgo, inclinato capite, Domino se offerens paratam ad omnem eius implendam voluntatem, celeriter egressa est, vt cum alijs ad mensam accederet. Et erat quidem corpore cum illis, sed animo tota erat apud Christum, extra quem cætera omnia tædio erant illi: breueque tempus, quo cogebatur esse apud homines, nimis illi prolixum videbatur: dabatque operam, vt quàm posset celerimè ad cellulam reuerteretur, fructura suauissima præsentia Saluatoris. Ab hoc autem tempore extitit in ea desiderium ingens sacre communionis, vt posset non solum spiritu, sed etiam corpore coniungi Christo, quem certò nouerat in Eucharistia reuerà corporaliter præsentem adesse. Atque hoc desiderium, quoad vixit, semper in ea augebatur, ità vt, quàm posset creberrimè, sacra Eucharistia perfrui conaretur.

Desiderium sacre communionis.

Dominus autem in dies eam emittebat & incitabat ad conuersandum modestè cum hominibus, quorum saluti per illam consulere decreuerat. Nè igitur domus suæ hominibus ociosa videretur, solebat nonnunquam redire ad familiæ ministeria

exequenda, vnde multa notatu digna consecuta sunt. Studebat enim virgo sancta ita se comparare apud homines, vt posset omnibus de se virtutis exempla præbere. Occupabat se feruilibus actionibus, exercebat hilariter ancillæ officia, verrendo ædes, lauando coquinæ utensilia, & id genus abiecta seruitia vsurpando, maxime cum ancilla malè valeret: quo tempore duplicabat sibi eiusmodi officia, seruiens ancillæ agrotanti, & eius loco reliquæ familiæ. Interim nihil de perpetuo precandi studio & pœnitentia incomparabili remittebat, nihil ab æterni sp̄s castis amplexibus recedebat. Versa enim propemodum ei in naturam videbatur incredibilis quædam habitas & promptitudo mentem suam cum Christo coniungendi etiam quouis loco & tempore, nec ab hac felicissima coniunctione vllò actu externo impediabatur, semper & vbiq̄e fursum tendens ad cælestia. Vnde fiebat, vt propè innumeris vicibus extra sese raperetur: sub quibus raptibus manus & pedes contrahebantur, tamq̄e fortiter adhaerebant locis, quibus se applicassent, vt frangi potuerint citius, quàm indè amoueri: oculi prorsus claudebantur, collumq̄e obrigebat. Lapa mater eius, harum rerū rudis & ignara, sapius tentauit collum ita rigidum & nonnihil inflexum, ad suum statum reducere: sed socia virginis in clamante, cessauit. Vbi autem sancta virgo sibi restituta fuit, tantos sensit colli dolores, ac si crebris fuisset ictibus contusum: dixitq̄e, si mater paulò plus conatus adhibuisset ad illud reducendum, penitus fracturam fuisset.

Nota raram
perfectio-
nem.

Innumeros
patitur me-
tis excessus.

Accidit, illam quandoq̄e sedere ad multas prunas, & veru cum carnibus assandis versare. Interim cogitabat illa de sponso Christo, cuius amore intus ardebat, & ecstasim passâ, nihil amplius se mouit. Vidit hoc Lyfa, vxor fratris eius, & intelligens quid pateretur, coepit ipsa versare veru, ac deindè omnia alia eius officia exequi. Durauit autem ea ecstasis valdè diu, donè iam omnes iuissent cubitum. Lyfa autem constituit vigilare, vt videret eius finem. Egressa q̄e post longam moram, vt exploraret, num sibi esset reddita, vidit toto corpore eam in prunas corruisse. Exclamauit ergò eiulans, Heu Catharina planè est combusta: accurrensq̄e velociter, & ab igne eam extrahens, inuenit neque corpus neque vestes vlla ex parte lasas ab igne, immò nec odorem ignis extare in illis, nec cineres vllòs ijs adhæsisse, cum tamen etiam aliquot horis in illo igne iacuisse crederetur.

Diu iacet in
igne pror-
sus illæsa.

Ignis non
adurit veli-
eius.

Orabat quodam tempore sancta virgo Senis in templo Dominicanorum. Decidit autem cereus ardens in velum ipsius orantis, neq̄ desijt ardere, donè cera omnis absumpta est, velo prorsus nullum ignis vestigium retinente. Solebat vero tartareus demon, nimis acerbè ferens lucra animarum, quæ per eam in diuersis regionibus crebro fiebant, sæpè eam multis adspectantibus, Deoq̄e permittente, toto corpore iactare in ignem. Cunctis autem eiulantibus, illa subridens, prorsus illæsa exibat ab igne, dicēs: Nolite timere: mala tascha hoc fecit. sic enim appellabat diabolus. Tascha autem illis in locis significat sacculum, vt ait Raimundus. Sed his extra ordinem obiter insertis, ab historia seriem reuertamur.

Neque cor-
pus eius.

Pergebat interim sacra virgo quotidie perfectiùs & sponso Christo intus sese vnire, & foris operam dare animabus ad illum reducendis & adducendis: nec in altero aut deslectere aut diminuere quicquã de altero: quod est sanè summæ perfectionis, & plus quàm perfectæ charitatis in vita mortali. Cætera autem eius externa opera illa excedebant, quæ ex amore erga proximorum corpora & animas exercebat. Cum enim non ignoraret, se sponso Christo tanto gratiorem effici, quanto benignior & officiosior esset in proximos, patrem suum adiit, ab eoq̄e petijt, vt eius pace & bona venia liceret ipsi de facultatibus eius pro sua conscientia egenis præstare eleemosynam. Annuit pater, idq̄e eo propensius, quod cerneret eius vitæ mirabilem sanctitatem: simul etiam prohibuit familiæ, nè quis eam impediret, etiamsi omnia vellet pauperibus elargiri. Dabat igitur, vel potiùs dispergebat larga manu res paternas: non tamen temerè, nec quibuscunq̄e, sed quos nouerat indigere. Erant hæud procùl ab eius ædibus familiæ quædam valdè inopes, nec tamen præ verecundia ausè petere eleemosynam. Id vbi sancta virgo resciauit, summo diluculo per seipsam ad earum ædes apporabat clam frumentum, vinum, oleum, & cætera, quæ habere poterat. Inuenit autem, Domino id efficiente, ostia aperta, sed rebus intra ædes illatis, ea claudens fugiebat.

Benignitas
eius in pau-
peres.

Latere vult
dù benignè
facit egenis.

Quodam tempore ita toto corpore intumuit, vt nec pedibus consistere, nec è lectulo surgere posset: audiuit autem non longè degere viduam pauperulam, cum prolibus suis multa penuria laborantem. Rogauit igitur Dominum, vt tantas ipsi vires suppeditare dignaretur, quò posset illi miseræ opitulari. Moxq̄e summo ma-
nè

nè surgens, impleuit sacculum tritico, grāde vas vitreum vino, aliudque vasculum oleo, esculenta quoque inuenire potuit, cum ijs omnibus deportauit in cellulam suam. Etsi autem singula hæc per se potuit inferre in cubiculum suum, tamen vt omnia simul ferret sola ad viduam, id ipsi impossibile videbatur. Attentat tamen, & alia dextra, alia sinistra, alia alijs corporis locis tollens, facit periculum, num possit portare omnia. Ecce autem Christi virtute nihil sensit ponderis, cum tamen non minus centum libris aut le. Exemplum memorabi-

circiter ferret. Itaque alacriter, licet toto corpore inflata & valde onusta: sed vbi appropinquauit ædibus viduæ, sensit pondus intolerabile. Aduertens autem ludum esse sponsi sui, ipsam probantis, cum omni fiducia clamauit ad eum, pondusque leuans non sine labore, deposuit intra domum viduæ, ostio mirabiliter patefacto. Sed excitata vidua sono ac strepitu, quem virgo sancta cauere nõ poterat, tum etiam ob virium nimiam debilitatē non valente ea se de loco mouere, vidua eam ex habitu cognouit. Tandem precibus à Domino impetrauit vires, quibus domum reuerteretur: vbi mox recidit in morbum, quo fuerat propter illam viduam paulisper releuata.

Orante illa quandoque in ecclesia Dominicanorum Senensium, quidam mendicus ab ea petijt opem. Illa, cum nihil haberet apud se, rogauit vt expectaret, donec esset reuersa domum. At illo dicente, se tam diu expectare non posse, sancta virgo eius non ferens afflictionem, anxie cogitare cœpit, quidnam ei dare posset. Mox succurrit ei, habere se apud se crucem paruam argenteam. Eam igitur pauperi hilariter dedit, isque ea accepta lætus abscessit. Nocte proxima Christus virgini oranti apparuit, eamque crucē ostendit, multis gemmis egregie ornatam, promisitque ei, se in die iudicij eam coram tota angelorum & hominum frequentia ostensurum. Alio tempore sacra virgine ex eodem templo domum redire volenti, Christus occurrit in forma iuuenis pauperis ac peregrini, triginta plus minus annorum, petiuitque ab ea vestem. Illa rediens ad sacculum, vnde descenderat, tunicam non manicatam, quam sub extima veste propter frigus habebat, sibi cautè detraxit, pauperique tribuit, nesciēs esse Christum. At ille etiam lineum vestimentum petijt. Tum illa iubet eum se sequi ad ædes suas, vbi ei subuculam & subligaculum dedit. Verum non desistit ille plura mendicare, vt probaret eius animum. Quid, inquit, faciam hac tunica, quæ manicis caret? Quæso, etiam manicas mihi largiaris. Illa perlustrat domum, & ecce videt à pertica suspensam nouam ancillæ tunicam: ab eaque manicas auferens, dat pauperi. Rursus ille etiam focium in domo hospitali se habere dicit, valde indigentem vestibus. Tum verò sancta virgo nihil prorsus sibi superesse videns, quod daret, præter tunicam, qua erat induta, quam non sinebat virgineus pudor & honestas vt sibi detraheret, nè nuda cogeretur cum multorum offendiculo incedere, dixit pauperi: Reuerà charissime, si possem vllò pacto, libenter aliquid præstarem focio tuo. Ille verò subridens: Video, inquit, promptum animum tuum: sed iam benè vale. Etsi autem sancta virgo, illo recedente, ex quibusdam signis coniecit Dominum Iesum esse, tamen quia tanta gratia se indignissimam putabat, ad consueta se recepit exercitia sua. Sed nocte sequenti Dominus ei oranti manifestè se visendum præbuit in illius pauperis effigie, in manu ferens tunicam, quam ipsi virgo dederat, margaritis iam & coruscantibus gemmis conspiciam, atque se illi daturum vestem inuisibilem, quæ ab ea arceret omne noxium vtriusque hominis frigus. Quod certè etiam reipsa præstitit, adeo vt ex eo tempore iisdem hyeme, quibus æstate, contenta fuerit vestibus, immò nec hyemis intemperiem vnquam senserit. Simul autem etiam Dominus, & cum crucē argenteam, & cum hanc tunicam illi ostenderet, talia ei promissa fecit, vnde certò illi constare posset, ipsam in cælis excellenti gloria sine fine perfruituram.

Pauper quidam, sed qui sua sponte bonis temporarijs se nudasset propter Deum, rerum ad victum pertinentium penuriam patiebatur. Percepit id sacra virgo, & aliquot oua coniecit in sacculum lineum, tunica ipsius intrinsecus assutum, vt in illo paupere Christum resciceret. In via autem ingressa in templum, orationi se dedit, & ecstasin passa, casu incubuit corpore in sacculum illum ouis plenum. Erat autem in eodem sacculo digitale areum. Ecce tibi rem, omni admiratione dignissimam. Digitale illud pondere virginei corpusculi fractum est in tres partes, oua prorsus integra māsērunt, cum tamen aliquot horis illud pondus sustinuisent.

In ædibus paternis vas erat vinarium, vnde familia potus dabatur. Sed eius vasis vinum casu nonnihil corruptum erat. At virgo sancta non vilia, sed optima potius, quantum licebat, pro Dei honore pauperibus præbere solita, ad aliud vas se contulit, vnde

Vide hie miram virginis liberalitatem.

Mirè eius charitatem præbat Christus sub pauperis specie

Charitas seruat oua integra.

undè necdùm quisquam biberat: in quo tantum erat vini, undè possent homines viginti ad quindecim dies bibendo naturæ satisfacere. Ex eo vase quotidie dabat pauperibus & quidem abundè & diebus non paucis, antequàm indè familia hauriret. Tandem cellarij custos ex eo vase etiam familiæ hausit: perrexit etiã virgo, & quidem largius, quòd putaret à nemine iam anima duerti, indè porrigere egenis. Ità non quindecim dies, sed integer mensis transijt, & nihil videbatur de vino ablatum. Stupebant omnes, & gratulabantur tam diù sufficere vas illud, tum etiam vini esse gustum haud vulgarem: sed nesciebant miraculo id fieri. At sancta virgo, sciens Christum illud facere, iam palàm omnibus, quos inuenire poterat, pauperibus indè largissima manu distribuebat. Transijt etiam mensis secundus, ventum est ad tertium, apparabatur noua vasa vin demijs, multo omnia implentur, sed adhuc torcularia habent vinum. Mittitur pro illo vase euacuando, vt possit vino nouo impleri: sed renunciatur illi, qui præerat torcularibus, pridè indè haustam esse lagenam magnam, plenam puri vini, nec videri solitum minus relictum in vase. Illo verò vrgente vt vas euactaretur, vas apertum est, & nec vestigium vini in eo apparuit, sed repertum est siccissimum, cum pridè multum adhuc vini continisset. Indè ergò stupentes collegerunt, magno Dei miraculo ex vase tam siccò hætenus multo tempore vinum haustū fuisse. Eius miraculi tot fuere testes, quot domus eius habitatores, plùs minùs viginti.

Hætenus de benignitate eius in pauperes: nunc de summa in morbosos & agros humanitate dicendum est. Senis fuit mulier inops & agrota, Tecca nomine. Ea, cogente penuria, domum hospiralem petijt, sed valdè tenuem, vt vix suppetere ipsi necessaria. Ad cumulum miseræ accessit lepra, quæ totum eius corpus occupauit, iamque vitabatur ab omnibus propter contagionem, cogitabaturque eam à se extra urbem dimittere. Id vbi sancta virgo persensit, mirabili feruore properauit ad eam, & non modò res necessarias, sed etiam suum ministerium vsque ad obitum illi obtulit. Itaque quotidie manè & vesperi illam visitabat, parabat necessaria, Christumque in ea contemplans, accuratè & reuerenter ei inserviebat. Ex ipsis autem sacre virginis beneficijs illa mulier superbia & ingratitude pestem contraxit, & quod sancta virgo pro solo Christi amore faciebat, illa cœpit pro debito exigere, addere etiam conuicia & contumelias, irasci & irridere, si non statim omnia fecisset ad ipsius votum, vel si aliquanto tardius venisset. Sed ijs nihil iritata sancta virgo, studebat iracundam blandis verbis & sedulis officijs delinire, haud aliter atque propriam parentem eam tractans, ità vt etiam improba mulier admiraretur. Durauit autè isthuc diù, nec quicquam solita humanitatis propterea omisit sponsa Christi. Multi mirabantur, sed Lapa mater eius valdè moleste ferebat, timens ne lepra inficeretur. Illà quoque virgo placabat, & pergebat in officio charitatis. Ecce autè, vt ex hoste gloriosius triumpharet, permittente Deo, & diabolo efficiente, manus sanctæ virginis lepra inuasit. Quod illa nihil morata, mâlebat toto corpore leprosa effici, quàm cœptū charitatis ministerium deserere. Non diù post excessit è viujs mulier leprosa, virgine illi in extremis adstante, & eam efficacissimè confirmante. Eius corpus horridum sancta virgo diligentissimè abluuit, induit, & suis manibus sepeliuit. Post eius sepulturam ità omnis lepra à virginis manibus euauit, vt etiam elegantiores, quàm antea, viderentur.

In eadem vrbe fuit quædam soror de penitentia S. Dominici, Palmerina nomine. Hæc incredibili odio & inuidia stimulata, nec nomen sanctæ virginis audire sustinuit. Obtrectabat ei priuatim & publicè, nec obtrectationibus & maledictis poterat satiari. denique modis omnibus se eam acerbissimè odire declarabat. Cernens id sancta virgo, humilitate & mansuetudine eius animum placare nitebatur, sed si ultra. Confugit igitur ad Dominum, & pro illa miserâ singulares ei preces obtulit, petens misericordiam. Audiuit Dominus preces eius, sed priùs exercuit iudicium, percussitque illam Palmerinam in corpore: at nihilo illa melior facta, immò exacerbata magis, infensorem se virgini ostendit. Rursus ergò studuit humilitatis & mansuetudinis officijs eam emollire. Seruiebat illi modis omnibus, quibus poterat, blandisque verbis & obsequijs eam consolabatur. Sed saxo durior, nihil mouebatur tanta humanitate & beneuolentia, immò verò ex suis ædibus eam iussit furibunda expelli. At iustus iudex tantum charitatis odium cernens, ità eam percussit, vt repentè viribus omnibus destituta, ad inferos properare videretur. Quod vbi cognouit sancta virgo, mox in suum se cubiculum recepit, eoque clauso, crebrò & instantissimè rogabat Dominum, ne suâ occasione illa anima periret. Ostendit autem illi Dominus miseriam & periculum in-

Vinum nihil minuitur, licet multi indè bibant.

Mira sunt hæc Dei opera.

Seruit leprosa, ab omnibus derelicta.

Vide miraculum.

Seruit femina ipsam odio Vaticano profuquenti.

infelicis illius Palmerinæ, atque iustitiam suam ferre non posse, quin tam pertinax odium puniretur.

Tum virgo mente & corpore se humi prostravit, dixitque ad Dominum, se nullo pacto de eo loco surrecturam, donec Palmerinæ miseretur. Iam tres dies & noctes illa misera iacuerat in agone, & supremum trahebat spiritum, nec tamen mori potuit. Nam toto hoc spatio perseverabat sancta virgo in precibus, & tandem lachrymis vicit & expugnauit inuictum & insuperabilem, ita ut adspiraret illi adamantino pectori gratiam suam, qua agnosceret culpam suam, eamque se admisisse doleret. Id postquam Domino reuelante sancta virgo didicit, mox abiit ad illam: quæ ut eam ad se venientem vidit, quibus poterat signis, gaudium & erga illam reuerentiam ostendit, cum prius eam videre non posset æquanimiter: sicque perceptis sacramentis, cum magna cordis contritione migravit à corpore. Cuius animam vidit sancta virgo in tanto decore & pulchritudine, ut nullis possit verbis exprimi, cum tamen nondum esset in gloria visionis Dei: atque Dominus ad virginem: *Quis non omnem merito perferat laborem, ut possit lucrari tantæ pulchritudinis creaturam? Si ego tanto animarum amore captus fui, ut pro illis redimendis homo fieri & sanguinem libens fundere voluerim: quanto magis vos debetis summopere in eam curam incumbere, ne percant tam speciosæ creaturæ?*

Orante autem sancta virgine, ut dignaretur ipsi Dominus hanc præstare gratiam, ut posset videre deinceps elegantiam animarum omnium, cum ipsa conuersantium & ad ipsam venientium, ut tanto magis accenderetur ad curandam animarum salutem, Dominus eam exaudiuit, atque ex eo tempore, quoties aliqui ad eam venissent, magis ad eorum animas quam corpora intenta erat, ita ut sæpe non aduerteret corpora: nec quisquam ferè postea ad eam accessit, cuius animæ statum non peruideret: dicebatque patri Raimundo: *O pater mi, si vidisses animæ pulchritudinem, non dubito, quin pro illius salute libens centies mortem oppeteres. Sæpe postea vsuuenit, ut in diuersis regionibus homines prorsus ignoti, qui viderentur esse probi & bonis moribus, ad illam venirent, vellentque cum ea loqui de Deo: sed illa crimina eorum cernens, loqui eis non posset, immò vix faciem ad illos conuertere. Quòd si instarent, cum quodam altiori vocis sono diceret eis: Prius oportebat nos corrigere crimina nostra, & ita accedere ad loquendum de Deo: atque his dictis, citissimè ab illis sese expediret. Postea còpertum fuit, illos fœdis sceleribus contaminatos fuisse, idque sine pœnitentia. Contigit, ut quandoque cuiusdam magni viri concubina ei loqueretur, & tam factis quam habitu corporis quædam præ se ferret probitatem: sed sancta virgo suum ab ea vultum semper auertebat. Admirabatur id Raimundus pater, diligenterque perquisiuit ex alijs, quænam esset, didicitque concubinam esse. Id ubi sancta virgini indicauit, illa dixit: Si tu sensisses, pater, fœtorem, quem ego senti, cum ea mihi loqueretur, planè vomuisses. Sed ad narrationis ordinem se nostra referat oratio.*

Alia quædam soror S. Dominici, quam Andream vocabant, cancri morbo laborabat in pectore, illud valdè deuaſtante. Tantus autem ex eo vulnere exhalabat fœtor, ut nemo nisi obstructis naribus, posset ad eam propius accedere. Inde fiebat, ut vix ullam posset obtinere, quæ ei vellet ministrare. Audiens hoc virgo Christi, intelligensque eam sibi derelictam, mox eam adiit, & iucunda facie suum ei seruitium, donec curaretur, obtulit. Valdè hoc miseræ illi gratum fuit, maximè cum se cerneret omnium penè ope destitutam. Seruiuit igitur iuuenula seni viduæ: & licet increſceret fœtor abominabilis, nihil omisit eorum, quæ essent ægrota impendenda. Adſtabat ei assiduè nihil obstructis naribus, vulnus detegebat, abstergebat, abluebat, panniculis obligabat, nullum interim horrorem, nullum tædium præ se ferens, sed hilari animo & iucunda facie omnia efficiens, etiam ipsa ægrota stupeſcente ad tantam iuuenulæ constantiam & charitatem. Vidit autem hæc & inuidit coluber tortuosus, & ut impediret, summam nauauit operam. Cum autem voluntatem sanctæ virginis mouere non posset, quippe in Christo fundatam, quodam die, sancta virgine vulnus detegente, fœtore intolerabili stomachum eius propè euerſit, ita ut ad vomitum propendèret. At sancta virgo sibi ipsi irata, sic alloquebatur corpus suum: *Itane abominaris tu sororem tuam, Christi sanguine redemptam, cum possis in eundem, vel etiam deteriorem morbum incidere? Viuit Dominus, non feres istud impunè: simulque faciem in pectus ægrotae inclinans, os & nares horrendo illi vulnere applicuit, sicque permanſit diu, donec sentiret spiritum iam sibi carnem calcitrantem*

sub-

Vide charitatem.

Anima pulchritudo.

Vider animarum statum.

Inferuital-
teri, omniū
ope desti-
tuta.

Ei chari-
tati inuidet
diabolus.

En quantā
sibi ipsi vim
affert.

subdidisse, & illam nauseam extinxisse. Videns autem hoc ægra focmina, exclamauit: Cessa, cessa charissima filia, noli te ipsam tam immani putore corrumpere.

Infamatur
sancta vir-
go.

Victus ergo dæmon, abscessit: nec cessauit tamen tentare vias omnes: & quia virginem sacram vincere non poterat, ad ægram se vertit, in eiusque pectore primo tædium erga sanctæ virginis ministeria, deinde verò etiam odium excitauit. Immisit verò in animum eius nefarias suspiciones, vt putaret castissimam virginem, quoties ipsi non adesset, obscœnis actibus alicubi occupari. At sancta virgo nihil absterrita, in illa infirma anu Christum sponsum suum cogitans, solita hilaritate ei seruire perrexit, irridens diabolum, cuius machinis videbat isthuc effici in animo infirmo laborantis vetula. Ille verò sanctis eius operibus magis prouocatus, eò perduxit ægrotam, vt iam palàm de turpitudine infamaret virginem innocentissimam. Peruenit is rumor ad sorores, & quadam ex senioribus adeunt ægrotam, sciscitantur ex ea, num vera sint, quæ dixerit. Illa fallaciter asseuerat vera esse. Prouocata & nimium credula sorores, exprobrant sanctæ virgini tantum scelus. Illa verò patienter respondit: Verè domina & sorores meæ, ego gratia Iesu Christi virgo sum: idque sæpè repetens, nihil contra illam calumniatricem protulit. Quauis autem non posset non dolere tam turpi infamia, nihil tamen de pristinis officijs intermisit, seruiens illi miseræ accuratissimè. Postea autem rem totam cum multis lachrymis retulit ad Christum sponsum suum, qui ei apparuit, habens in dextra manu coronam auream miri decoris, in sinistra spineam, dixitque ei, vt eligeret, vtram mallet. At illa, quæ iam pridem omnem voluntatem suam in Dei voluntatem transfuderat, Ego, inquit, Domine, cupio in hac vita semper tuæ passioni conformari, & pœnas amplecti pro refrigerio: simulque è sinistra Saluatoris spineam coronam feruenter arripiens, illam vi multa impressit in caput suum, illud vndique spinis compungens, ita vt post eam visionem capitis dolores sentiret. Tum verò Dominus iussit eam permanere in ministerio illius ægrotæ, promisitque se maligni dæmonis calumnias in ipsius caput retorsurum, plenamque ei de illo victoriam præbiturum. Fuit ea non parua sanctæ virginis consolatio.

Christus ei
apparet.

Vincit offi-
cijs terri-
mam calu-
mniatricè.

At mater eius Lapa, vbi percepit sinistra illos de sua filia rumores, licet de eius puritate esset certissima, tamen valde commota in illam Andream, multum asperè dixit ad filiam: An non sæpius prohibui, nè illi vetulæ seruires? En qualem tibi refundit mercedem. Fiebat hoc quoque artificio satana, vt sanctum illud ministerium impediret. At sancta virgo, flexis coram matre genibus, eam optimis rationibus flexit & leniuit. Deinde se contulit ad ægram, tantaque ei alacritate seruiuit, vt illa planè iam superata, in seipsam descenderet, videretque facinus suum, valdeque animo compungeretur. Interim visionem quandam vidit admirandam. Cum aliquando eius cubiculum virgo sancta intraret, circa lectum suum vidit diffundi lucem inæstimabilis amœnitatis & dulcedinis, ita vt omnium miseriarum suarum penitus obliuisceretur. Nesciens autem eius lucis causam, vidit vultum sanctæ virginis quandam angelicam maiestatem præ se ferentem, ipsamque eo lumine tanquam tegmine quodam vndique circumdatam. Inde creuit in animo eius dolor, quod tam excellentem virginem spurco ore contaminasset. Paulò post discessit ea lux, & ægra multum eiulans, veniam petijt à sancta virgine. At illa eam amplexans, blandissimè consolabatur, culpam omnem conferens in tartareum dæmonem. Porro sicut antè sceleratè detraxerat sacræ virgini illa infirma anus, ita postea mirificè eam etiam cum multis lachrymis prædicauit, & præclara eius sanctitati testimonia dixit, referens etiam visionem, quam diximus, & inæstimabilem suauitatem atque spiritalem consolationem, quam tunc sensisset.

Calumnia-
trix corde
compuncta
veniã petit.

Vide exem-
plum exi-
miæ perfe-
ctionis.

Creuit inde fama sanctissimæ virginis, & serpens inuidus omni conatu suo frustratus est. Sed iterum redijt ad faciendum periculum, si eam frangere posset stomachi euersione. Nam cum sacra virgo illud abominabile vulnus rursus aperuisset, vt ablueret, intolerabilis fector, partim dæmone efficiente, immodicæ eius stomacho nauseam attulit. Sed illa in suum corpus sancta quadam iracundia incitata: Viuit, inquit, altissimus, quia hoc ipsum quod vsque adeò perhorrescis, intra tua viscera condecit: statimque illius horrendi vulneris abluitionem & saniem, in scutellam collectam, seorsum abscedens, totam ebibit: moxque nausæ illius tentatio omnis sopita est. & ipsa postea facta est patri Raimundo, nunquam tam suauem cibum vel potum haussisse se in omni vita sua. Hæc sunt reuerè admiranda, & apud cordatum lectorem indubitata signa rare virtutis & eximiæ sanctitatis. Apparuit autem ei Christus nocte sequenti, cum tam præclare diabolum naturamque propriam debellasset, & eam ad sacratissimum vulnus lateris sui

Iterum ei
Christus
apparet.

ad-

admouens, ineffabili & inexplicabili potu diu fati admirabiliter refecit, vnde tanta gratia abundantia in eius mente diffusa est, vt etiam in corpus redundaret, nec vnquam deinceps more solito cibum acceperit, sed neque potuerit accipere: quod certissimo fuit argumento, eam visionem minime dubiam fuisse.

Non debet autem lectorem mouere, si de hac singulariter à Deo electa virgine quædam inusitata referantur. Attendat vitæ admirabilem sanctitatem, multas veras, easque eximias virtutes, & libenter accommo dabit fidem ijs, quæ de ea viri grauissimi constanter asseuerarunt. Et quia propter singularem viuendi rationem multi ex ea scandali materiam sibijpsis sumpturi erant, Dominus post eam, quam diximus, visionem quodam tempore oranti apparens, prædixit mira, quæ in illa & per illam effecturus esset, simul etiam multos ijs esse contradicuros: sed animauit eam, iussitque ne formidaret. se enim illi adsururum. Creuit autem deinde in ea gratia spiritus sancti admirabiliter, ita vt ipsa quoque stuperet. Languebat amore Christi sponi sui, nec is languor capiebat remedium, nisi ex lachrymis mentis & corporis. Incitabatur ad crebro percipiendam sacramentam Eucharistiam: sed hoc quoque vt maioris amoris, ita etiam amplioris languoris fomentum fuit. Tanto autem sacrae communionis ardebat desiderio, vt nisi ea frueretur, corpus propè deficeret, dureque pateretur. Ex ipsa verò sacrosancta Eucharistia tanta caelestium consolationum copia in eius mentem dimanabat, vt alimento stomachus eius non modò non indigeret, sed neque sine corporis tormento illud posset percipere: quòd si vim sibi facere veller cibum ingerendo stomacho recusanti, pariebatur dirissimè, nec tamen sequebatur concoctio, sed rursus per eos violenter cibus omnis reiciebatur. Multa propter hoc propè incredibile Dei donum passa est sancta virgo, ab ipsis etiam domesticis, vt initio non nisi tentatio & impostura diaboli putaretur.

Erat per id tempus eius confessarius, frater Thomas Dominicanus: isque suspicatus eam illudi ab angelo satanae, transfigurante se in angelum lucis, cogebat eam quotidie cibum capere. Dicente autem sancta virgine, se ipsa experiri melius se valere, cum cibo omni abstineret: porro eo sumpto, se languere & debilitari, ille perseverabat in sententia. Itaque vt se veram sanctae obedientiae filiam declararet, totis viribus conata est facere, quod ille iubebat: sed intantum corpus omne defecit, vt parum abesset à morte. Tum illi ad se accessit ait: Nonne pater ieiunio mihi interdiceret, si me illo confici & enecari videres? Illo respondente, se planè interdicturum, subintulit virgo: Cum ergò iam toties expertus sis, me sumendo cibo in praesens mortis discrimen adduci, cur non etiam prohibes, ne cibum accipiam? Hic ille victus, cernensque certa mortis indicia in virgine, respondit: Fac, sicut Christi spiritus te docebit. video enim illum in te grandia operari. Nemo neque dicendo, neque scribendo possit consequi, quantum perpessa sit etiam à familiaribus propter eiusmodi rara Dei dona: quæ cum illi capere non possent, carpere malebant & lacerare, quam admirari & venerari. Murmurabant, obtrecebant, mordebant: ipsum etiam Thomam confessarium eò adigebant inuitum, vt eam reprehenderet. Hinc incredibiles in animo religiosae virginis angustiae nascebantur. Non enim illa aut praecipua sui confessarii negligere, aut proximis praebere offendiculum ausa erat. Solum ei solatium supererat in orationis refugio. Flebatque coram Domino, & rogabat, vt suam voluntatem dignaretur tum alijs, tum imprimis Thomae confessario indicare. Et saepe audiebat eam Dominus, & effecit, vt confessarius sententiam mutaret. Vbi autem ad omnium notitiam pertuenit, eam nullo cibo corporeo, nullo nisi aqua frigida potu uti, omnes penè in eam commoti sunt, & religiosi & seculares, iactabanturque multa in illam temerè, impellente liuido satana. Et tamen illa ex sacrosancta Eucharistia & Diuini spiritus gratia vires accepit incredibiles, ita vt pater Raimundus palam testetur, saepe illam propè ad extrema deductam, cum non nisi mors eius expectaretur, oblata occasione aliqua promouendi Diuini honoris aut salutis animarum, ita repente sine vilo subsidio corporeo recuperasse non modò vitam & vires, sed etiam pro eius conditione vires robustas, vt surgeret, ambularet, laboraret sine difficultate, etiam praeter ceteris omnibus ipsam comitantibus, nullam sentiens lassitudinem. Non erat id autem naturæ, sed gratia, cuius efficacia non solum anima, sed etiam corpus vegetabatur, ita vt prorsus nulla ei iam inesset cibi corporei appetentia: quam quidem ab ea excluderat non solum sumpta Eucharistia, sed etiam coram conspecta, immò etiam sacerdotis adspectus, quem sciuisset illo die Eucharistiam contrectasse.

Christus eam
consolatur &
confirmat.

Mirabile
sacrae com-
munionis
desiderium,
& effectus
mirabilior.

Multa pati-
tur dum ab-
stineret omni
cibo.

Mirabiliter
ei saepe in-
staurantur
corpora,

Mira Eu-
charistiae
vis

Tttt

Porro

Vide modestiam.

Cib⁹ omnis noxius est ei.

Nè sit alijs scandalo, di ré se excruciat.

Eius dictū memorabile.

Mens eius quā defixa in Deum.

Effectus Eucharistiae mirabiles.

Porro sancta virgo, interrogata ab alijs, cur non instar aliorum cibo vesceretur, mirabili humilitate Dei eximiam gratiam quasi vltionem peccatorum suorum interpretari solebat, ita respondens: Deus propter peccata mea raro quodam morbo me percussit, ita vt quauis libentissimè velim edere, non possim tamen. Quæso, precamini illum pro me, vt det veniam peccatis meis, quæ sunt causa malorum omnium, quæ patior. Ecce vndè suppetebat non vulgaris sese efferendi materia, in dè sancta virgo occasionem cepit de se vilius sentiendi. Verumenimuerò vt omnem infirmis scandali ansam, quantum quidem in ipsa esset, tolleret, statuit quotidie semel cum alijs ad mensam accedere, & modis omnibus periculum facere, num posset cibum corpori ingerere: sed reuerà ipse sumendi cibi conatus, nedum sumptio ipsa, tantum eius corpori tormentum & molestiam afferebat, vt etiam crudelissimus quisque non posset non ei ex animo condolere, si coram esset intuitus. Nam quicquid ingerebat corpore, aut per os reijci necesse erat, aut atrocissimè eam discruciat, & penè totius corporis inflationes efficiebat. Et quauis nihil eorum, quæ dentibus terebat, præter succum solum in stomachum dilaberetur: nam crassam omnem substantiam expuebat, & caueri vix poterat, quin aliquid succi deglutiret, tum etiam ob refrigerandas fauces & guttur libenter aquam sorbillabat: at tamen quicquid hoc pacto sumpsisset, cogebatur quotidie violenter ex imo stomacho exhaurire, foeniculi aut alterius herbæ virgula per os ad stomachum vsque depressa: quæ res ei summos pariebat cruciatus. Atque hac viuendi ratione vsa est vsque ad mortem propter eos, qui eius ieiunio offendeantur. Cum autem reuerendus pater Raimundus cerneret quandoq; eiusmodi carnis cinam, quam sancta virgo subibat, nè infirmis esset scandalo, miseratus eius vicem, hortabatur nè ita se crudeliter affligeret, sineret murmurare, quicumque vellent: illa subridens, læta respondit: Præstat ne pater, me hoc momentaneo tempore luere pœnas peccatorum meorum, quàm dare pœnas sempiternas? Murmuratores isti valde mihi viles sunt: quia illorum causa ego pendo creatori meo supplicia temporaria, cum debeam æterna. An verò par est, diuinæ me iustitiæ subducere? Minimè sanè. Magni beneficii loco ego pono, cum iustitia exercetur in me in hac vita. Ad hæc nihil habebat pater Raimundus, quod responderet: sed lector, nisi planè in truncum mutatus sit, facilè animaduertit, ad quam sublimem perfectionis gradum hæc virgo Christi peruenerit. Et solebat illa itura ad mensam, dicere sociabus suis: Eamus ad sumenda iusta supplicia de hac miserrima peccatrice. Ità nimirum illa ex omnibus tum demonum infestationibus, tum hominum persecutionibus aliquid ad sua lucra & spirituales profectus adjiciebat: estque hæc eius valde memorabilis sententia, Si quis rectè sciret vti gratia Dei, ex omnibus, quæ ipsi eueniunt, posset aliquid capere emolumentum.

Porro quemadmodum omnipotens Deus singulari quadam ratione sustentabat corpus virginis, ita mentem eius stupendis reuelationum consolationibus recreabat. Indè verò, putà ex abundantia interiorum charismatum, supernaturalis ille corporis vigor proficiscebatur. Itaque ab eo tempore, quo bibit de Christi latere, quod supra diximus, penè continuè mens eius fixa permanebat in diuina contemplatione, & pro maiori temporis parte, sensitiua portio sua actione destituebatur, manusq; & brachia obrigescebant: aures nullos, quantumuis magnos, sonos percipiebant, & ita de alijs sensibus. Atque hæc iam non modò in secretis locis, vt prius consueuerat, sed palam etiam patiebatur, nec poterat vllis ipsa verbis exprimere, quæ intrus sentiebat. Contigit interim, vt quadã die singulariter obsecraret Dominum, vt auferret ab ipsa cor proprium & omnè propriam voluntatem. Visèbatur autem illi sic oranti in visione, venire Christum, & latus eius sinistrum aperire, ablatoque corde recedere. Et reuerà non potuit illa aliud sentire, quàm se corde destitutam. Cum id autem diceret suo confessario, ille deridebat eam. Durauit hoc aliquot dies, & ecce è sacello ecclesiæ Dominicanorum Senensium illa quadam die exire volente, cum multa luce apparuit ei Dominus, ferens in manu cor quoddam rubicundum & illustre: propiusque accedens, illud in sinistrum virginis latus imposuit, dicens: En filia mea charissima, habes pro corde tuo cor meum: clausitque latus eius. sed nè putaretur inane phantasma, illo in loco cicatrix permansit, quam loci eius se vidisse sæpè restatæ sunt. Secuta sunt autem hanc visionem multa admiranda, præsertim cum sacrosanctam acciperet Eucharistiam. Videbat tum frequenter in manibus sacerdotis infantem, interdum puerum grandiusculum, quandoque fornacem ardentem: sæpè etiam inæstimabilis suauitatis odores sentiebat. Quoties autem illud summum sacramentum vel vidisset, vel sumpsisset, nouum idemque ineffabile gau-

gaudium in eius animo existeret, ita ut non raro in eius pectore cor exiliret, idque cum tanto sono, ut sociæ circumstantes clarissimè audirent: nec erat sonus ille vñtatus, sed valdè singularis & præter naturæ morem. Solebat autem sancta virgo dicere Thomæ confessario suo: Tantum gaudium obtinet mentem meam, ut valdè admirer posse durare animam in corpore: addebatque: Tantum ardorem sentio in anima mea, ut ignis materialis mihi frigere potius, quàm vrere videatur. Ex hoc autem ardore existit quaedam in anima mea renouatio puritatis & humilitatis, ita ut videar mihi rediisse ad aetatem quatuor vel quinque annorum: tantus quoque inde in me accenditur amor fraternus, ut non solum libenter, sed etiam hilariter pro quocunque proximo velim mortem oppetere. Et hæc quidem sancta virgo non nisi confessario suo clam dicebat: cæteros, quantum poterat, celabat.

Amor proximorum.

Apparuit etiam illi Dominus Iesus cum virginea matre sua & B. Maria Magdalena, & pro eius consolatione voluit eam ipsam beatissimam Magdalenam esse illi matrem. Fuit hoc sanctæ virginis gratissimum, & cum multa humilitate se illi commendabat, atque deinceps semper eam matrem dicebat suam: & cum in alijs multis, tum in mirabili & propè continua rerum diuinarum contemplatione valdè illam imitabatur: & quemadmodum fertur beata Magdalena septiès die quolibet etiam cum corpore sublata in aëra, ita etiã hæc sancta virgo sepe vi spiritus etiã corpore sursum rapiebatur, quemadmodum multi suis oculis conspexere. Ipse quoque Raimundus pater scribit se vidisse illam quandoque in ecstasi, audiuisseque submurmurantem quippiam, propiusque accessisse, & has Latinas voces dicentem percepisse: Audiui arcana Dei: quas quidem & in raptu & postquam ad se redijt, sæpissimè repetebat, nihil aliud addens. Sciscitanti autem Raimundo, quid ista sibi vellent, ait se in præsens nec aliud nec aliter posse dicere: immò verò si ea, quæ vidisset, humanis verbis vellet exprimere, se non aliter ferè in conscientia sua afflictum iri, quàm si Deum blasphemaret: tantamque esse distantiam inter ea, quæ intellectus in Deum absorptus, illustratusque & corroboratus caperet, & illa, quæ verbis possint explicari, ut quasi pugnancia videantur. Nimiùm prolixi erimus, si omnia commemorare velimus mira & stupenda, quæ huic sanctissimæ virgini præstitit Deus, præsertim ad sacram communionem accedenti: & certè homines animales, spiritum non habentes, ea deriderent potius quàm admirarentur. Inter alia autem adeo eius mentem sua gratia confirmauit Deus, ut quicquid illi accideret, illa prorsus immota permaneret: quod experimento didicisse se scribit Raimundus, & omnes, qui cum illa versabantur. Præstitit autem hoc illi Deus anno salutis millesimo trecentesimo septuagesimo ipsi ferijs S. Alexij: quo die mirè feruebat desiderio sacræ communionis. Sæpè autem ea illi negabatur fratrum & sororum, qui tum illi congregationi præerant, indiscretionem: sed ea die promisit ei Christus sine dubio ipsam communicaturã, cum tamen ita illa langueret, ut impossibile videretur vel passum vnũ conficere eam posse, & eius confessarius illo die decreuisset à sacro faciendo abstinere. Verùm omnipotens Deus & vires dedit virgini, quibus cum omnium admiratione in templum vsq; se conferret: & animum confessarij inflammauit deimprovisò desiderio sacrificandi. Cum autem sacram Eucharistiam ex eius manibus perciperet, facie erat rubicunda & micante, tantaque cum deuotione eam percepit, ut maximum stuporem & deuotionem ipsi confessario adferret: ipsa verò adeo fuit in Deum absorpta, ut toto illo die, etiam postquam ad se redijt, nullum potuerit verbum eloqui. Dixit autem postea F. Thomæ confessario, cum ex eius manibus sumpsisset sacrosanctam Eucharistiam, tale aliquid se vidisse, quod mentem eius adeo ad se pertraxerit, ut alia omnia, quæ hinc habeantur, velut abominanda ster cora ipsi visa sint, non solum opes & voluptates corporis, sed etiã consolationes spirituales: tumque ipsi oranti præstitit id Deus, quod diximus, putã mentem inter omnia immotam, quod est reuerã munus excellens & eximium.

Ecstases mirabiles.

Inter euentus omnes semper immota permanet.

Mira videt sumendo Eucharistia.

Eodem anno, die 18. Augusti post sacram communionem, mirabiliter fuit tracta in Deum, ut agrè posset redire ad cellulam suam, vbi diũ in ligneo illo strato suo iacebat immobilis. Postea autem corpus eius subleuatum est in aëra, mansitque absque vllò fulcramento, adspicientibus tribus sociabus eius: deinde redijt ad illud durum stratum, loquebaturque tacitè verba vitæ, dulcia super mel & fauũ, quæ socias omnes ad lachrymas commouerunt. Post rogauit Dominum pro multis, speciatim pro F. Thomæ confessario suo, qui per id tempus erat in templo, nulla sensibili deuotione affectus. Subito autem, illa orante, mutatus est mirabiliter, sensitque deuotionem hæcenus ipsi incompartam. Valdè igitur ipso admirante, vnde tanta præter spem esset gratia, casu venit ad

Efficacia precũ eius.

eum vna ex sociabus sanctæ virginis, dixitque ei, multum pro ipso orasse Catharinam illa hora. Intellexit itaque inde manasse tantum animi feruorem. Rogauerat autem pro illo & quibusdam alijs sancta virgo, vt Dominus promitteret ipsi, se illis daturum vitam æternam. Promisitque id ei Deus, impresso in dexteram manum eius cum ingenti dolore inuisibili vulnere, in argumentum veritatis, vt ipsa non dubitaret, se stigmata Saluatoris habere in illa manu. Rem autem certam esse, testabatur dolor, qui eam iugiter illic cruciabat. Et hoc quidem, tempore F. Thomæ primi confessarij eius contigit: testatur autem pater Raimundus, se longo post tempore sacræ ei communionem præbuisse Pisis in ecclesia vel sacello S. Christinæ, cumque more suo diu mansisset in ecstasi, ipsum cum alijs expectasse, donec ad se rediret: subitoque ipsis cernentibus corpusculum eius, quod iacebat prostratum, se erexisse paulisper in genua, sicque brachia extendisse facie rutilante, diuque ita permansisse, sed planè rigidum & oculis clausis: tandem autem perindè, ac si lerali fuisset confectum vulnere, repente decidisse, & paulò post ipsam sibi fuisse restitutam. Deinde autem secretè indicasse eam ipsi fide dignissimo Patri Raimundo, Dominum Iesum Christum sub illo raptu modo admirabili ipsius corpori quinque vulnera impressisse. Tantum autem dolorem in illis vulnere, præsertim cordis, locis ipsam sensisse, vt se non dubitaret breuè morituram, nisi dolor ille leniretur. Quibus verbis valdè se afflictum scribit Raimundus, hortatumque esse omnes sanctæ virginis domesticos, vt Dominum pro differenda eius morte precarentur, Dominumque preces illas exaudisse, & mirabiliter ipsam corroborasse. Erat enim eius vita & sanctissima conuersatio multis adhuc utilis, immò & necessaria, licet ipsa de se tenuiter & viliter sentiret.

Christus ei
imprimi V.
vulnera.

Mentis ex-
cessus valdè
diuturnus.

Quodam die festo Cõuersionis sancti Pauli, quem virgo sancta singulariter amabat, tam sublimiter raptus est spiritus eius in Deum, vt tres integros dies & noctes permaneret immota, nihil vtens sensibus corporeis. Tandem reddita sibi, videbatur quasi dormire continuè, nec tamè dormire penitus: ad eò spiritus ægrè redibat ab illis celestibus visionibus ad hanc vitam temporariam. Cum autem ea sic haberet, venerunt duo patres Dominicani ad ipsam, sciscitabanturque, num vellet cum ipsis ire ad inuisendum quendam insignem virum, in eremo degentem. Illa quasi dormitans, respondit se velle. Sed simulatque id protulit, tanta ei iniecta religio est, tamque acerbis conscientie scrupulis, quòd non esset ex animo locuta, sed quasi iocosum dixisset mendacium, vt præ dolore animi redierit ad se, & tres dies atque noctes sine intermissione luxerit tenuissimam culpam illam, in quam permisit Deus illam cadere, nè magnitudo reuelationum extolleret eam. Nam reuera sub hac triduana ecstasi talia viderat spiritu, quæ nullis posset verbis explicare.

Leuissimam
culpam plan-
git acerbis-
simè.

Visiones ei
mirabiles.

Alio tempore, pridè S. Dominici, multa ei reuelata fuere diuinitus de illo eximia sanctitatis patre, & alijs sanctis filijs eius: & quod mirum est, plerunque eè visiones tam erant illi præsentis, vt simul & illis intendere, & alijs eas posset referre. Interim venit in templum, vbi ipsa erat, F. Bartholomæus, socius confessarij eius: cumque assedisent pariter, cœpit ei narrare sancta virgo, quæ tunc ei diuinitus ostendebatur. Sub ipsa autem narratione casu transeunte eius germano fratre, paulisper auertit oculos, vt videret quis esset: celerrimeque se referens ad cælestes visiones, mox cœpit flere acerbissimè, & nihil ultra locuta est. Etsi autem humano iudicio vix vllum ibi possit sentiri peccatū, cum vix momento vno se auertisset, tamen ad cautelam piarum mentium, vt ipsa fatebatur, durissimè propter hoc reprehensa fuit, tum à beatissima matre Domini, tum ab Apostolo Paulo. Et certè alia sunt Dei, alia hominum iudicia: possuntque homines dissoluti hinc colligere, qualè ipsi ab æquissimo iudice sint obiurgationem in supremo mundi die expectaturi, si tantilla labeacula ad eò fuit castigata, vt sancta virgo testata sit, se malle in tota hominū frequentia, qui tunc erant, ignominiosè pudesceri in hoc mundo, quàm denuò pati illam verecundiam, quam sensisset ex Apostoli reprehensione. Fuit autem inter alia multa de beatissimo Patre Dominico tunc ei reuelatum, quòd omnes actiones suas ab infantia vsque ad obitum ad normam præceptorum Dei direxerit, nec vnquam vllum Dei præceptum transgressus sit, corporisque & mentis virginæam integritatem & baptismi gratiam perpetuò conseruauit, omnemque conatum suum eò intenderit, vt animas tum de errorum, tum de vitiorum laqueis liberaret.

S. Dominici
præclara
encomia.

Per id tempus ex multa gratiarum affluentia ita cor virginis diuino est amore inflammatum, vt planè decumberet, nec posset surgere è lectulo. Omnis autem hic languor ab amore proficiscebatur. Petebat illa tunc ardentissimè à Domino, qui ei sapissimè appa-

apparebat, vt dignaretur ipsam tollere ex hac vita : sed cum sentiret nolle id Dominum, rogauit eum, vt donec eam vellet esse in corpore, dignaretur ipsam facere participem dolorum, quos ipse in hac vita tulisset. Id vero prestitit ei Deus, eamque egregie afflixit, vt solet charissimos filios suos. Porro cum incremento afflictionum cordis & corporis, multis modis etiam auctus est amor Christi, cuius tanta demum vis fuit, vt cor virginis a summo vsque deorsum crepuerit, ruptisque vitalibus venis sola vi diuini amoris, spiritum reddiderit. Huius autem rei complures fuere testes, qui presentes interfuerunt, & ipsa quoque testata fuit, animam fuisse a corpore separatam, vidisseque ipsam essentiam & secreta Dei, quae nullis possint verbis enarrari, vidisse gloriam sanctorum & poenas peccatorum, tam apud inferos, quam in locis purgatorijs, prorsus inexplicabiles : quarum minima tanta sit, vt si eam viderent homines, decies potius mortem essent appetituri, quam illam vellent perpeti vel vno die. Durauit autem haec anima a corpore separatio ad horas quatuor, tandemque voluit Dominus, vt rediret ad corpus, & indicaret hominibus, quae vidisset, pro illorumque salute laboraret : sicque redita est vita non absque summo dolore, quod ab illa luce & immensa gloria ad has tenebras & vitam miseram redire oporteret : cui vbi se sensit restitutam, tribus diebus & noctibus fleuit continenter. Et ne putet lector res vanas hic referri, nouerit eo tempore, quo sancta virgo expirauit, quatuor ei adfuisse fratres Dominicanos : defunctam autem penes omnes vicinas vidisse, & vtriusque sexus notos permultos. Ex fratribus autem quatuor vnus Iohannes dicebatur, qui cum vidisset eam spiritum reddidisse, incredibili dolore percitus in tantos prorupit ciulatus, vt rupta arteria multum sanguinem vomeret, idque crebro, vt eius vita desperaretur. Tum vero F. Thomas, sanctae virginis confessarius, cum ingenti fide dixit illi fratri Iohanni : Scio hanc virginem magni esse meriti apud Dominum. Admoue igitur sacras manus eius huic horrendo vulnere tuo, & haud dubie curaberis. Fecit ille sic coram omnibus, qui illic aderant, & repente perfecte sanatus est.

Moritur, & anima videt diuinam essentiam &c.

Restituitur vitae.

Insigne miraculum.

Iacobus, huius sanctae virginis pater, posteaquam vidit eam toto pectore incumbere in cultum Dei, semper eam & reuerenter & amanter tractauit, nec permisit ququam e familia ei impedimento esse in ijs, quae vellet facere. Itaque inter illum & filiam in dies augetur charitas : illa assidue pro patris salute precabatur, isque filiae recte factis & virtutibus gratulabatur. Appropinquabat autem tempus, quo decreuerat Deus illum euocare ex hac vita. Coepit igitur ex morbo decumbere, moxque filia pro salute patris Christum deprecari : sed vt audiuit adesse eius vitae praefixum terminum, valde rogauit Dominum, vt sine poenis Purgatorijs illum ad se reciperet. Sed hac in re diuina iustitia diu difficilem se prebuit, quod non esset Iacobus sine maculis, quas excoqui ad purum oporteret. At tandem vicit sancta virgo, sed ita vicit, vt poenas parentis ipsa in se reciperet. Obijt ergo vir pius, & vt certo constaret eum recta migrasse in caelum, eodem puncto temporis, quo ille abijt e corpore, virginem sanctam iliaci dolores inuasferunt, ijsque laborauit sine intermissione vsque ad supremum vitae suae diem. Verum illa non hos duntaxat, sed etiam quoscumque alios cruciatus & molestias non modo patienter, sed etiam hilariter ferebat, sciens se ijs perferendis ad perfectiorem Dei visionem preparari.

Pater eius feliciter obijt.

Mira patientia.

Anno Christi 1370. Senis erat cuiusdam, Andreas Naddini, diues opum, sed omnis virtutis inops, cunctis prope flagitijs coopertus, tesserarum ludo totus deditus, in Deum & sanctos eius perpetim blasphemus & detestabilis. Is anno aetatis suae quadagesimo graui correptus morbo, tendebat ad extrema. Venerunt autem ad eum multi homines pii & vtriusque sexus coenobitae, atque ante omnes eius parochus : hortabanturque eum, vt sua peccata confiteretur. Sed ille miser, qui nec sacras aedes inuisere, nec sacris initiatos vnquam honorare consuesset, admonitiones omnes respuit, seipsum plane desperans. Audiuit hoc F. Thomas sanctae virginis confessarius, effecitque vt ea Dominum pro homine pereunte deprecaretur, & quidem feruentissimè atque instantissimè. Sed Dominus illi respondit : Illius blasphemi hominis flagitia ad caelos vsque pertingunt : qui praeter alia scelera, etiam tabulam, in qua erat picta imago mea & matris meae atque aliorum sanctorum, iactauit in ignem, dignus proinde, qui aeternis gehennae flammis exuratur. Verum sancta virgo, salutis animarum sitientissima, dolens vicem perditum hominis, non cessauit a lachrymis & precibus, donec flexus Dominus Iesus, decumbenti Andrea appareret, hortareturque eum, vt sua peccata confiteretur, libenter ei, si id faceret, veniam pollicens. Et ecce ille saxo durior, repente mollescit,

Nota.

Impetrat homini de-

sperato ve-
niam à Do-
mino.

magna voce postulat acciri confessarium, dicit Christum Iesum se videre, qui ipsum de facienda confessione admoneat. Latantur omnes, curritur ad sacerdotem: ille venit, Andreas cum magno cordis dolore integrè confitetur peccata sua: condit restamentum, & feliciter migrat à vita. Ex talibus fructibus licet citra vllam ambiguitatem bonam arborem cognoscere, licet perspicuè intelligere, in summa apud Deum gratia hanc sanctam virginem fuisse.

Duo larro-
nes blasphem
i & obsti-
nari respici-
sunt.

Alio tempore apud eandem urbem duo insignitè flagitiosi latrones capti, & atrocissimis supplicijs additi sunt propter facinorum immanitatem. Iam ducebantur ad mortem, & curribus impositi, ignitis fuscinulis discerpebantur. Nemo illos vlla ratione permouere potuit, vt facerent suorum peccatorum confessionem, immò verò blasphemias voces in Deum & sanctos eius palàm iactabant. Eo autem tempore erat sancta virgo apud Alexiam sociam & discipulam suam, cuius ades præteribant miserimi illi. Vbi autem id sensit Alexia, celeriter indicat sanctæ virgini: illa se totam confert ad deprecandam clementiam Saluatoris pro salute desperatorum, cum vidisset per fenestram ingentem dæmonum turbam, illos miserè exagitantium. Impetrat à Domino, vt possit spiritu illis se adiungere, & cum eis ad portam vsque proficisci. Vt autem eam viderunt dæmones apud illos, palàm clamitabant: Si non cessaueris, te dæmoniacam efficiemus. Illa contemnens minas proceres, perstitit in precibus. Vbi ad portam vrbis ventum est, eccè clementissimus Saluator apparet illis obstinatis, totus vulneribus confectus & sanguine madidus, inuitat ad pœnitentiam, promittit veniam. Illi mox murati, cum multa instantia petunt sacerdotem, peccata sua valde dolenter confitentur: facta confessione, blasphemias mutantur in laudes Dei, dignos se etiam maioribus tormentis fatentur, stupent omnes repentinam conuersionem, carnifices quoque mitescunt, nec audent nota imprimere stigmata, dum vident tantam animorum deuotionem. Deniquè illi ad mortem haud secus atquè ad epulas festinant, spe bona freti, se per supplicia momentanea citiùs venturos ad gaudia sempiterna. Habes lector, quod mireris multo etiam ampliùs, quàm si horum extincta corpora ad vitam essent reuocata.

Ginoccia
conuersio.

Item Fran-
cisca.

Item Iaco-
bi, hominis
flagitiosi.

In eadem vrbe fuit Franciscus quidam de Ptolomeis, cuius primogenitus filius Iacobus valde sceleratè viuerebat, & iam duos suis manibus trucidarat, timebantque eum omnes propter eius crudelitatem & immanitatem. Erat verò illi soror Ginoccia, corpore quidem virgo, sed mundo huic prorsus dedita, & in corporis cultu vltra modum curiosa & vana. Horum mater diuino timore compuncta, timens illorum damnationem, adiit sanctam virginem Catharinam, orans, vt cum duobus filiabus suis, præsertim verò cum Ginoccia, loqueretur de ijs, quæ ad salutem animæ faciunt. Illa libentissimè annuit, tantumque precibus apud Deum & admonitionibus apud Ginocciam effecit, vt habitum acceperit sororum de Pœnitentia S. Dominici, & omne reliquum vitæ tempus in preceationibus & meditationibus sanctis occuparet, tamque duram & asperam duxerit vitam, vt pater Raimundus, quod esset nimia, eam reprehendere debuerit. Secuta autem eam est Francisca soror eius in omnibus, & erat gratissimum spectaculū, illas duas sorores, paulò antè mundi vanitatibus deditissimas, iam videre mira constantia non mundum duntaxat, sed etiam sua corpora habere despectui, & summo bono ardentè inhiare. At postquam isthuc rescit Iacobus earum frater, furibundus venit ad urbem, modis omnibus Ginocciam à sancto proposito reuocaturus. Aderat autem illi frater eius, adhuc puer: qui vt audiuit eum multa in itinere minitatem, dixit ei: Reuerà frater, si Senas veneris, tu quoque conuerteris, & confiteberis peccata tua. Ille verò horrendum in modum iactabat maledicta, seq; multas potius cades perpetraturum discitabat, quàm vlli vnquam confessurum. Interim veniunt ad urbem, atroces intentat minas, ni soror abiciat religiosum habitum. Altera lucè à matre eius accersitur F. Thomas, sanctæ virginis confessarius, isque secum adducit F. Bartholomæum. Thomas cum Iacobo loquitur, sed nihil efficit. Vidit autem hæc omnia in spiritu sancta virgo Catharina, & pro Iacobi salute Dominum rogabat. Loquitur autem Iacobo etiam Bartholomæus, & hominis adamantinum pectus expugnat, ad eò vt totū sui pectoris virus per confessionem euomuerit. Stuper eius mater ad tam insperatam filij mutationem, sorores gratulantur, tota familia laudat Deum. F. Thomas & Bartholomæus eunt, vt hæc nuncient sanctæ virgini, sed illa iam referebat omnia sociæ suæ. Videt hinc lector, quàm apud Deum efficax fuerit sanctæ virginis deprecatio. Porrò Ginoccia in Dei seruitio vsque ad obitum perseueravit, & diuturnum morbum fe-
rens

rens hilariter, cum ineffabili gaudio migravit ad Dominum. Francisca quoque soror eius breui eam secuta, inter dolores corporis semper ridens, cum iucundo risu exiit e corpore.

Alius quidam Senis fuit, Nannes vocabulo, mundo addicissimus. Is priuatas cum multis exercebat simulates, multasque illis insidias struebat, ita ut sibi diligenter ab eo cauerent, darentque operam, ut per sequestros pacem cum eo componerent. At ille homo fraudulentus, cum solus paci obsisteret, tamen se nihil magis atque pacem velle simulabat, ut posset suae illi vlciscendi libidini indulgere. Tandem vero à quodam sancto viro instituti Augustiniani persuasus, iuit ut loqueretur Catharinae virgini, cuius alioqui colloquium semper magnoperè deuitarat. Vbi autem ad eius aedes venit, in patrem Raimundum incidit, à quo aegrè potuit ad breue spatium retineri. Interim sancta virgo domum redit, Nannes dolet, Raimundus lætatur, virgo sancta eum comiter salutatur, simulque assidens, de causa sui aduentus percontatur. Ille omnia, quæ Raimundo dixerat, repetit: negat se vllius monitis obtemperaturum. Virgo sacra ostendit ei summum animæ periculum: pungit, vngit: sed ille nec asperis, nec blandis mouetur. Id illa sentiens, intra seipsam tacita Christum orat pro ferreo homine, & orando patitur mentis excessum. Aduertit hoc Raimundus, & cum illo miscet colloquia, sperans diuinitis adfuturam opem. Et ecce Nannes primò ait, se nolle ita rusticè & inciuiliter omnia ipsis negare, permittit eis vnus litis compositionem, surgensque vult recedere: mox exclamat: O Domine Deus, quæ me vis trahit & detinet? Nec recedere possum, nec quicquam negare. O quis me premit, quis me retinet? Hæc dicens, prorumpit in lachrymas, se victum fatetur, flexis genibus offert se sanctæ virgini paratum ad omnia, non obscure aduertens iam, se diaboli vinculis ferreis fuisse impeditum hætenus. Virgo autem sancta ad se rediens, gratias agit Deo, dicitque ei: Locuta sum tibi frater, & contempsisti me: locuta sum Domino, & ille non despexit preces meas. Age igitur poenitentiam, ne repentina aliqua afflictio te premat. Ille vero peccata sua omnia confitetur patri Raimundo cum multa cordis contritione. Non diu post à Præsidente capitur, & in angustam custodiam conijcitur, fama que spargebatur, capite plexum iri. Sed virgine sancta pro illo rogante Christum, breui liberatus est, sed non sine magna suarum facultatum iactura. Vnde sancta virgo lætatur, dicens euidentis signum esse, Deum poenas æternas ei condonasse, quem temporarijs malis castigaret.

Hoc loco testatur Pater Raimundus, si scribere voluisset hominum malorum conversiones omnes, bonorum profectus, infirmorum confirmationes, afflictorum consolationes, spiritualium periculorum præmonitiones, quas Dominus per sanctissimam virginem mirabiliter operatus est, permultos eosque grandes ipsi libros fuisse faciendos. Quis enim, inquit, narrare sufficiat, quot sceleratos homines ab ipsis inferorum faucibus extraxerit, quot obstinatos ad sui cognitionem adduxerit, quot mundo huic deditis ad eius contemptum induxerit, quot varijs diuexatos tentationibus è fatanæ laqueis eduxerit, quot cælitus vocatos per virtutum iter deduxerit? Si cuncta corporis mei membra verterentur in linguas, non sufficerent ad explicandum fructum animarum, quem attulit virgo Christi. Vidi ego nonnunquam vel mille & eo amplius vtriusque sexus homines ad eam videndam & audiendam confluere, soloque eius adpectu ita ob sua malefacta animo compungi, ut lugentes properarent ad confessarios, quorum vnus ego eram, & cum ingenti contritione sua peccata confiterentur, & id crebrò ita contigit. Quam ob causam Gregorius, eius nominis XI. Romanus Pontifex, mihi & duobus socijs meis eam dedit absoluendi omnes ad eam venientes & confiteri volentes facultatem, quam habent Episcopi. Et certè multi venerunt ad nos, immanibus implicati facinoribus, qui vel nunquam fuerant cõfessi, vel nunquam poenitentia sacramentum ritè susceperant. Itaque non rarò vsque ad vespertinas preces ieiuni permansimus, nec tamen audire potuimus omnes confiteri volentes: sed virgo sancta sine intermissione orabat, & ita victrix, capta præda, exultabat mirum in modum in Domino. Ita Raimundus Pater, etsi non planè iisdem verbis, tamen eadem sententia. Puto autem hinc luce meridiana clariùs perspici, quo spiritu hæc virgo sanctissima plena fuerit, quæ tot animas ad Christum adduxit: sed ad alia pergamus, quamquam Raimundus palam testatur, plurimas sanctæ virginis res gestas se in scripta non retulisse.

Lapa eius genitrix, simplex quidem mulier fuit, sed quæ parùm rebus inuisibilibus

Nannes ma-
lignus ho-
mo redit ad
bonam fru-
gem.

Fructus &
lucra ani-
marum.

Multitudo
sua peccata
cõfitentiu.

afficeretur: vnde fiebat, vt nimum abhorreret ab emigratione e corpore. Nam post obitu mariti cepit aduersa laborare valetudine, & virgini Catharina, pro eius incolomitate oranti, Dominus respondit, expedire ei, vt e vita decedat. Retulit hoc ad matrem Catharina: sed illa amore vite presentis horrens & refugiens mori, rogabat filiam, vt a Christo viuendi spatia longiora impetraret. Dolet sancta virgo, sed tamen rogabat Christum, ne sinat mori matrem, nisi ipsius voluntati magis conformem. Audit Christus precantem virginem, & licet increfcere sinat morbum, non tamen patitur illo extingui Lapam. Sed ecce dum inuictum Deum propemodum vincit sancta virgo precum suarum instantia, matrem flectere non potest. Itaque Christus iussit eam dicere matri, iam quidem nolle ipsam mori, sed futurum quandoque, vt mortē summopere exoptet, nec tamen possit voto potiri suo. Et ita sane euenit. Nam vsque ad vitam senectutem tot aduersa ei acciderunt ex ijs rebus quas amabat, vt dicere post foret: Itane transversim posuit Deus animam meam in corpore, vt inde exire non possit? & tandem etiam sine confessione mortua est, eamque morientem tres foeminae viderunt. Sed virgo sanctissima cum lachrymis oculos ad caelum leuans, dixit Domino, se ab eo loco nunquam discessuram, donec ei matrem restitueret viam. Haec eius verba eadem foeminae audierunt, nec ausu fuere corpus exanime mandare sepulturae, donec viderent quem exitum essent habiturae preces sanctae virginis. Orabat igitur feruentissimè cum multis lachrymis, & subito reuiuiscit Lapa, & mansit in hac vita vsque ad annum aetatis suae octogefimum nonum, sed ob multos aduersos casus vehementer afflicta, sicut ei filia praedixerat.

Precibus
matrem ad
vitam reuo-
cat.

Anno salutis 1374. plus minus, pestis inguinaria vastauit Senas. Eo tempore degebat illic pater Raimundus, & sedulum exhibebat ministerium, non sine presenti vite discrimine, ea peste laborantibus, ne sine confessione decederent. Solebat autem crebro diuertere pro vtriusque hominis aliqua captanda requie ad domum sanctae Mariae de Misericordia, cui tum praerat vir vitae venerabilis & integerrimae, Matthaeus nomine. Accidit autem, vt illum quoque ea saeva pestis corripere, & iam medicus insignis eius vitam propè desperaret. Perlatum est hoc ad sanctam virginem, quam ille Matthaeus ob eius sanctitatem impensè amabat, & festina ad illum accessit, & priusquam ad eum propinquaret, e minis clamauit: Surge domine Matthae, surge: non est iam tempus in lecto molliter cubandi. Vix illa verba compleuerat, & momento temporis pestis & apostema dolorque omnis ita euanescere, vt ijs nunquam Matthaeus laborasse videretur, ridensque e lecto se subrigeret, & paulo post eum Patre Raimundo non agrotorum, sed fortium hominum solidos cibos ederet. Eius praecleari miraculi permulti testes fuere.

Vide rem
miram.

In vicinia eius domus S. Mariae de Misericordia, quaedam Deo deuota foemina morabatur. Ea, cognitis sanctae virginis virtutibus, in eius se familiaritate insinuauit, eamque uenerationi habuit. Accidit autem, vt quodam die esset in solario domus suae, & ruente solario, ipsa pariter caderet, non carnis duntaxat, sed etiam ossibus grauiter conuulsatis, ita vt propediem omnibus moritura videretur. Audiuit id sacra virgo, & eam accedens, ad patientiam hortabatur. Cum autem videret eius dolores propè intolerabiles, virgineis manibus cepit atrectare leniter loca male affecta, & mox dolor omnis abcessit ab eo loco, quem primò retigit. Rogante autem aegra foemina, vt pergeret etiam reliqua loca contrectare, fecit libenter, & ecce repente sanitas integra redit: sed illa, ne sanctae virginis modestiam & humilitatem offenderet, quam sciret humanas laudes abominari, siluit donec ea recederet. Tum verò omnibus palam dixit: Catharina Lapae filia me suo contactu sanauit. Grates & laudes a cunctis aguntur Deo, qui sanctae virgini eam gratiam contulisset.

Contactu
suo sanar
penè mor-
tuam.

Sactus ere-
mita.

Sub ea peste, cuius paulò supra meminimus, Senis quidam fuit anachoreta, re & nomine sanctus. Percussus est autem etiam ille peste, & sancta virgo eum e sua cellula, in qua extra urbem degebat, curauit transferendum ad domum Misericordiae, superius memoratam: eumque cum sociabus inuisens, de rebus necessarijs illi prouidit, propiusque accedens, clam ei dixit in aurem: Noli timere: quantumcunque se vis morbi intenderit, non morieris hac vice. Alijs autem nihil huius indicare voluit, sed rogantibus, vt pro eo Dominum precaretur, quia valde eum amabant propter vitae sanctitatem, ita se exhibuit, vt etiam ipsa de vita eius dubitare videretur. Crescebat quasi continuè morbus, & iam nihil nisi mors expectabatur. Rursus autem accedit ad aures eius sancta virgo, dicitque submissa voce: Ne timeas: non morie-

morieris. Luctabatur ille cum morte, & tamen plus credebat verbis sanctæ virginis, quam illius mortiferis aculeis. Interim parantur funeri necessaria, sed ille iam præterijt terminum, intra quem ut plurimum occumbere solebant eo morbo pressi. Sic aliquot dies transiit, & moriturus expectabatur. Tandem in eius aurem ita dixit sancta virgo: Ego tibi præcipio in nomine Domini nostri Iesu Christi, nè migres à vita. Eucstigiò autem sanctus in lecto se subrigit, cibumque petit: breuique temporis spatium adeò curatus est, vt postea multis annis superuixerit. Is postea narrauit alijs, quæ ei sancta virgo clam dixisset, affirmauitque palàm, nulla se virtute naturali, sed sola diuina potentia liberatum. Vixit apud Senas annos plùs minùs triginta & sex solitariè instar Anachoritarum, & multum cum venerabantur, quicumque nouerant eius virtutes.

Pater Raimundus per id tempus, quo illa pestis grassabatur Senis, fidissimam nauauit operam cunctis, quibus adesse poterat, nec vlllos sibi vitandos putabat, licet morbus ille & aërem & corpora aliorum sua contagione inficiat. Animabat verò etiam illum sancta virgo: sed quia solus propè erat in tam magna vrbe, vix vllum aut cibi, aut somni capiendi dabatur ei spatium: tot ad eum peste laborantium nuncij confluebant. Sed dum solus ferè, vt dixi, in tam sancto opere esset occupatus, ipse quoque sensit se apostemate pestifero affectum: accedebat etiam febris & dolor capitis, vt solet in eo morbo. Tum verò, vt potuit, cum socio iuit ad aedes sanctæ virginis: quam cum non inuenisset, in quodam se reposuit lectulo, donèc illa veniret. Venit illa, admouet manus suas Raimundi capiti, flexisque genibus orat Dominum, & inter orandum videt Raimundus, vt sæpè aliàs, eam mentis excessum pati. Cum ergò sic ad dimidiam ferè horam permanisset, sensit Raimundus ex corporis sui extremis partibus tãquam violenter quippiam extrahi, sensimque se melius habere, adeò vt antè, quàm sacra virgo sibi esset restituta, planè curatum se experiretur, interim tamen debilitate quadam remanente. Iussit autem sacra virgo ei cibum parari, eoque sumpto, voluit vt paulisper quiesceret. Quienit ille, surrexit paulò post ita incolumis, ac si nihil mali passus esset, redijtque ad pristinos labores.

F. Bartholomæus Dominici, socius Raimundi Patris, eadem peste & acriùs & diutiùs oppressus, sanctæ virginis precibus itidè restitutus est. Multos etiam alios diuersis vexatos morbis, in diuersis locis sancta virgo suis orationibus sanauit: sed id genus multa se breuitatis studio omisisse dicit Raimundus.

Postquam autem illa pestis extincta fuit, præter alios multos, quædam Deo dicatæ virgines apud Pisas mirum in modum cupiebant sanctæ virginis & conspectu & alloquio frui. Nam eius doctrina, sicuti reuerà erat, ita etiam dicebatur admirabilis. Et quia non licebat illis proficisci ad eam, per literas & nuncios inuitabant eam, vt veniret Pisas. Virgo sancta, licet semper vitasset discursus, tamen tam crebris pulsata precibus, ad Christum confugit, ab eo petens sibi indicari, quid hæc in re faciendum esset, maxime cum ex domesticis eius alij hortarentur, vt iter susciperet, alij ab eo suscipiendo planè deterrerent. Post multos autem dies more solito apparuit ei Christus: iussit, vt sine mora iret Pisas. Indicauit illa hoc Raimundo confessario, & cum eius bona uenia iuit Pisas. Secutus est autem eam Pater Raimundus cum aliquot fratribus Dominicanis, vt eorum, quos illa ad Dominum conuerteret, confessiones reciperet. Multi enim eius sermonibus ignitis corde compungebantur: quos illa statim iubebat ire ad faciendam confessionem, nè diabolus à bono proposito illos reuocaret. Vbi autem Pisas ventum est, hospitio vsa est sancta virgo apud Gerardum quendam, eius vrbs ciuem. Is verò postea adduxit ad eam iuuenem quendam, annorum plùs minùs viginti, quem quotidianæ febres, per menses octodecim miserè vexatum, ex robustissimo planè imbecillum reddiderant: orauitque, vt sancta virgo pro illo Dominum deprecaretur. Illa ex animo miserans iuuenem, sciscitabatur, quando postremò esset confessus peccata sua. Illo respondente, se multis annis non esse confessum, sacra virgo dixit: Ea igitur causa est huius diuini flagelli, quòd tanto temporis interuallo nolueris sancta confessione expurgare animam tuam: sed vade celeriter ad confessarium, & euome hanc putredinem peccatorum tuorum, quæ & animam & corpus infecit. Confessus est iuuenis F. Thomæ, & vbi ad sanctam virginem redijt, illa manum humeris eius imponens, ait: Vade fili in pace Christi. nolo enim, vt has febres deinceps patiaris. Dixit illa, & vim verborum eius declarauit repentina salus iuuenis. Huius rei, præter alios, ipse pater Raimundus testis oculatus fuit.

Senis

Egregium
miraculum.

Raimundus
peste labo-
rar.

Virgo san-
cta precib⁹
pellit pestē.

It Pisas ro-
gata à mul-
tis.

Pellit fe-
bres inue-
teratas.

Senis Gemella, soror de pœnitētia sancti Dominici, anginam, quam vulgò squinā-
tiam vocant, periculosissimè patiebatur. Iuit ergò ad sanctam virginem, dixit se non
posse non mori, nisi ipsa precibus suis opituleretur. Illa vt vidit morbi atrocitatem, &
quòd præ gutturis suffocatione vix spiritum traheret, cum multa fiducia apposuit ma-
num suam gutturi, signumque crucis illi imprimens, confestim morbum profiga-
uit. Ità quæ mœrens & tremens aduenerat, iucunda domum abiit.

Gregorius
XI. Ponti-
fex, relicta
Gallia, it
Romam.

Ea tempestate, qua Gregorius vndecimus Romanus Pontifex Auinione Romam
se recepit, sancta virgo cum suis sodalibus illum antecessit, Genuamque venit, illic hæ-
sura, donè Pontifex eò veniret. Aderat tunc illi pater Raimūsus, & duo pijsimi ado-
lescentes, patria Senenses, ambo amanuenses eius, quorū alter Nerius Landoccij, alter
Stephanus Corradi de Maconibus dicebatur. Ex ijs Nerius postea solitariam & propè
anachoreticam duxit vitam: Stephanus, iubente sub mortem sancta virgine, cum nihil
minus cogitaret, vt ipse de se scribit, quàm de monastico suscipiendo habitu, Carthu-
sianus factus est celebris & valdè religiosus. Cum autem esset sancta virgo Genua, Nerius
horribili correptus est ægritudine, & præ nimio dolore viscerum, miserabiles ede-
bat voces & eiulatus, reptabatque manibus & pedibus de lectulo in lectulū, tanquam
aliquod leuamentum perpetuis illis cruciatibus reperurus. Inducuntur hæc sancta vir-
gini: illa iubet acciri medicos. Veniunt duo medici, fiunt omnia, quæ illi præscribunt:
sed miser ille non modò nihilo melius, sed peius etiam habere cœpit, ità vt medici ei-
us vitæ spem omnem abijcerent. Quod cum Stephanus audiisset, ad virginem sanctā
se confert, eius pedibus lachrymabundus aduoluitur: orat, nè sinat focium suum in
peregrino solo miserabiliter ex hac vita migrare. At illa, Cur sic, inquit, dolens fili, si
Deo visum est fratrem tuum ad suum regnum euocare? Stephanus perseverat in pre-
cibus suis, dicit se nihil ambigere, quin, si velit, possit Nerio salutem obtinere. Tum il-
la, non ferens hominis summam afflictionem, Vbi crās, inquit, me ad sacrā communio-
nem abire conspexeris, redue mihi isthuc in memoriam, & ego offeram Deo preces:
tu verò rogabis Dominum, vt illas admittat. Abit Stephanus benè contentus, & alte-
ra luce virgini ad Missam eunti inculcat preces suas. Percepit ea sacrā Eucharistiam, &
more solito extra se raptā est: vbi autem ad se redijt, Stephanum illic expectantē sub-
ridens ita alloquitur: Dominus nobis restituit Nerium. Stephanus celeriter abit ad
Nerium, eumque in Domino cōsolatur. Deindè paulatim remittitur morbi acerbitas,
& Nerius totus reualefcit. Eccè autem Stephanus, qui ei ministrauerat ægrotanti, ex
multis corporis & animi molestijs, quas eius causa pertulerat, febres acres cum vomitu
& intolerabili capitis dolore patitur: & quia omnibus præcipuè charus erat, omnes
sanctæ virginis socij ei decumbenti assistunt. Sed virgo sacra non ferens eius afflictio-
nem, ad decumbentem accedens, Præcipio, inquit, tibi in virtute sanctæ obedientiæ,
vt has febres deinceps minimè patiaris. Abscessit febris, & Stephanus totus surrexit in-
columis. Hoc ità ferè recitat Pater Raimundus, & ipse quoque Stephanus in Epistola
ad F. Thomam Dominicanum, quam scripsit, cum esset Prior Carthusiæ Ticinēsis. Per-
multa alia fecit Christus miracula per sanctam virginem in depellendis morbis, sed
quæ etiam Raimundus fatetur se non annotasse. Nam & fororem quandam de Pœni-
tentia sancti Dominici, ex pedibus & febre laborantem, celerrimè sanauit, & ab infan-
tulo quodam horrendos corporis tumores depulit.

Nerius eius
precibus
curatur.

Item Ste-
phanus ei-
us socius.

Obserua-
tione
quàm vite
omne ostē-
tationem
sanctæ vir-
go.

Apud Senas Michaël Monaldi vir grandæuus, vxore consentiente, Dei seruitio se
mancipare statuit: duasque filias suas tradidit monasterio virginum, & ipse cum con-
iuge foris habitans, propter Christum curam gerebat rerum temporalium eius mona-
sterij. Nam seipsum quoque & sua illi monasterio donarat. Postea verò altera filia, Lau-
rentia nomine, annorum circiter octo, à dæmone arrepta est, adeoque molesta fuit il-
li monasterio, vt pater eius coactus sit eam è cœnobio educere. Multis autem modis
dabant operam parentes eius, vt innocens puella à nequissimo spiritu posset liberari,
sed nihil proficiebant, Christo eam curationis gratiam seruante Catharinæ virgini: ad
quam cum esset tandè à parentibus adducta, illa lectum ascendit, clamq; fugit, ità vt
nulla posset ratione inueniri. Sed parentes puellæ tanta eius humilitate magis ad benè
sperandum permoti, F. Thomam confessarium eius rogârunt, vt præcepto cōpelleret
ipsam ad iuuandam filiam dæmoniacam. At ille sciens se nullam habere potestatem in
gratiam miracula faciendi, pia quiddā fraude circūuenit sanctam virginē. Accessit enim
a sedes eius, secū ducens puellam miseram, dixitq; sociæ eius, vt illi reuertenti (nam tūc
dōmo aberat) verbis suis præciperet, vt puellam ea nocte apud se retineret. Paulò post
redi

redit sancta virgo, videt puellam in cubiculo suo, sentit mox plenam esse dæmone, suspicatur eam esse quam fugiebat, dicit ex focia quid iussisset F. Thomas. Tum verò sentiens se effugere non posse, ad solitum precum refugium se confert, puellamque flexis genibus secum orare compellit. Ità tota nocte peruigil cum dæmone pugnans, ante lucem coëgit, licet inuitum, illum abscedere, nihil læsa puella. Indicatur hoc F. Thomæ, & ille cum parentibus puella venit ad virginem: qui vt viderunt filiam suam prorsus incolumem, cum lachrymis Deo & sanctæ virgini gratias egerunt. Cùm autem vellent eam secum abducere, non est passà Catharina, sed eam apud se retinuit illis gratulantibus. Optimis interim & verbis & exemplis puellam instruens, quodam die exiit cum Alexia, cuius erat illa domus, ad aëdes suas, puella Laurentia cum famula in Alexiæ domo relicta. Iam verò nocte ingruente dicit sancta virgo Alexiæ: Eamus celeriter ad aëdes tuas. Illa respondente, non decere fœminas tali hora per urbem ingredi, virgo sancta ait: Lupus tartareus rursus inuasit ouiculam nostram. Eunt igitur, & inueniunt puellam prorsus in vultu mutatam & propè furibundam. Duxit autem eam virgo sancta ad locum orationis, ibique non magno temporis spatio ità flagellauit dæmonem, vt ex puella exiens, deinceps nunquàm in eam reuerti ausus fuerit. Reducta est autem puella ad monasterium, & multis annis in Christi seruitio illa læsa perseverauit.

Fuit quandoquæ sancta virgo in castro quodam cum nobili domina Biancina vidua. Inuasit autem dæmon eius castri fœminam quãdam, & horrendum in modum diuexauit. Volebat verò Biancina pro illa rogare sanctam virginem, sed ausa non erat, sciens eius modestiæ & humilitati tales preces esse molestissimas. Curauit autem, vt dæmoniaca in virginis conspectum veniret. Etsi autem illa hoc ægrè tulit, tamen cùm eo tempore esset occupata quadam pace conficienda, dæmoni præcepit, vt ex eo loco se non moueret, donè ipsa reuerneretur. Postquàm autem illa abiit, dæmon per os miseræ clamabat: Cur hîc me detinetis? Sinite vt abeam, nam atrociter nimis excrucior. Hos autem clamores illo subindè altius iterante, & sanctam virginem criminante, illa venit: mox autè vt cubiculum est ingressa, dæmon fortiter clamauit: Quare me detinetis? Cui virgo, Surge, inquit, miser, & quamprimùm ex hac Dei creatura discede. His dictis, dæmon toto mulieris illius corpore relicto, in solo gutture horrendos excitauit tumores. Sed virgo sancta crucis signum illi imprimens, illum prorsus eiecit: fœminã verò, quòd ex præterita vexatione esset debilis, aliquandiu suo pectore admouit & vlnis: deindè iussit cibum aliquem ei porrigi: quo sumpto, paulò post suis pedibus sana recessit, quæ eò ab alijs pertracta fuerat.

Vt verò etiam aliquid de propheticis reuelationibus dicamus, nouerit lector prophetiæ spiritu ità perfecte & continuè sacram hanc virginem præditam fuisse, vt nihil eam Dominus celare videretur de ijs, quæ vel ad ipsam, vel ad domesticos eius, vel ad eam pro animæ salute refugientes attinerent: nec poterant, qui cum ea versabantur familiariter, quicquam vel boni vel mali, quod alicuius esset momenti, ipsa absente agere, quin illa diuinitus id sciret: immò etiam secretas cordium cogitationes sæpè ità luculèter indicabat eis, ac si ipsa eas in suo corde versaret. Fatetur ingenuè de seipso suscipiendus ille Pater Raimundus, cùm sancta virgo sapius in eò reprehenderet quadam, quæ ille tacitus secum cogitabat, ipseque se excusare vellet, illam dixisse: Cur mihi negas pater, quod ego euidentius cerno, quàm tu ipse, qui id cogitas?

Fuit verò Senis miles strenuus & nobilis, Nicolaus de Saracenis. Is post longam militiam domum reuersus, curabat rem familiarem, longosque sibi vitæ dies pollicens, indulgebat conuiujs. Hortabatur autem eum coniunx & quidam cognati, vt sua confiteretur peccata, & ob admissa in multis bellis flagitia agerèt pœnitentiam. At ille pijs admonitiones irridebat, vt solent homines mundo penitus affixi. Clarebat per id tempus sancta virgo Catharina apud Senas multis virtutibus, præsertim verò peccatorum etiam obstinatorum conuersione mirabili: nec quisquam, quantunuis durus & ferreus, illi loquebatur, vt quotidiana docebat experientia, qui non vel totus respiceret, quod vt plurimum contingebat: vel saltem à multis sese vitijs, quibus antea fuisset deditus, cohiberet. Quod cùm non ignorarent illi, qui hunc Nicolaum ad confessionem inuitabant, precabantur illum, vt vel semèl sanctæ virgini Cathariæ loqueretur. Respondere verò cum multa aspernatione: Quid mihi cum illa muliercula negotium est? quid vel in centum annis illa mihi conferre possit? At vxor eius adiit sanctam virginem, rogauitque, vt pro eo Dominum deprecaretur. Deindè in somnis sancta virgo Nico-

Expellit dæmonem.

Rursus illa profugar.

Cruciarur dæmon in oblecta.

Signo crucis eiecit eum sancta virgo

Mirabilis cognitio prophetica.

Multos conuertit ad Deum.

Nico-

Nicolaus
militaris
homo con-
uertitur.

Ei sancta
virgo indi-
cat peccatū
eius occul-
tissimum.

Liberat suis
precib⁹ con-
fessarium
suum.

Schisma sub
Vrbano VI.

Nicolao apparet, monet, ni damnari velit, vt obtemperet coniugis suæ consilijs. Euigilans ille, dicit vxori, se vidisse Catharinam, velleque se ei loqui. Letatur pia coniunx, agit cum virgine de opportuna ad colloquendum hora: Nicolaus loquitur cum ea, & toto corde conuersus, peccata sua confitetur F. Thomæ, sanctæ virginis confessario. Postea redit ad sanctam virginem in templo orantem, dicit se peccata omnia confessum: illa ei congratulatur, sed monet, vt videat, num dixerit omnia confessario. Illo crebrò affirmante, se nihil, quorum fuisset memor, subticuisse, sancta virgo traxit eum seorsum, & quoddam immane facinus, quod in Apulia occultissimè perpetrârat, ei in memoriâ re-duxit. Tum verò ille obstupuit, seq; oblitum asserens, confessarium petijt, eique expli-cauit etiam illud peccatum. Cœpit autem palàm edicere, quòd virgo sancta id ei indi-casset, eamque mirificè prædicauit, atque deinceps haud aliter, atque discipulus magi-stro, illi obediuit, eodemque anno feliciter ex hac luce migravit.

F. Thomas, sanctæ virginis cōfessarius, cum socio fratre Georgio Naddi, eques quan-doquè profectus est ad monasterium virginum, cui tum præerat Pater Raimundus. In itinere autē quieuerunt parumpèr, sed parùm cautè propter vicinos latrones, qui erant in taberna quadam: qui cum hos fratres conspexissent, decem ex illis à mensa surrexe-runt, & illorum iter anteuertentes, in loco quodam obscuro eorum aduentum sustinuerunt, eosque venientes ex equis deturbârunt, & penè vestibus omnibus nudatos, ad loca valdè nemorosa & opaca duxerunt, vt illic iugulatos clàm humo obruerent. Ro-gabant fratres, vt sibi parcerent, sed illi nihil respondebant. Cernens igitur F. Thomas præsentissimum mortis discrimen ex signis minimè obscuris, mente sic est locutus: O dulcissima filia Catharina, virgo Deo deuota, succurre nobis in hoc tam crudeli pericu-lo. Vix ea verba mente protulerat, & ecce latro ipsi propinquior in hanc prorumpit vo-cem: Cur necem molimur his bonis viris, qui nunquàm nos læserunt? Immane isthuc flagitium est. Sinamus eos abire. non enim prodent nos. Mox omnes assentiunt, vestes, equos & ablata omnia restitunt, dempta parua pecunia, eosque illæfos à se dimittit. Eodem autem ferè temporis puncto, quo F. Thomas sanctam virginem mente appella-uit, illa dixit socij suæ: Pater meus vocat me, & scio eum esse in magnis angustijs: mox-que se contulit ad rogandum Deum, nec priùs cessauit, donèc omnia essent illis restitu-ta. Aberat autem à loco illo, vbi hæc accidere F. Thomæ, ad viginti quatuor Italica mil-liaria. Cogitet hinc lector, quàm facilè & scire res nostras & nobis opitulari possint sancti, iam Deo in cælis perfectissimè coniuncti, si tantum potuit sancta virgo etiamnum degens in corpore mortali.

Anno salutis millesimo trecentesimo septuagesimo quinto, ditiones omnes Roma-næ Ecclesiæ, Pontifici Gregorio XI. rebellârunt. Per id tempus sancta virgo Pisis erat in domo quadam hospitali. Superueniente autem rumore de ciuitatis Perusina rebellio-ne, Pater Raimundus multo animi dolore incitatus, quòd nullus esset in hominibus Dei timor, nullus horrendi anathematis metus, nulla erga Romanam Ecclesiam, ecclesiæ matrem & magistram, reuerentia: mœstus iuit ad sacram virgi-nem, & lachrymabundus ei narrauit, quid audiuisset de Perusinis. Illa videns mul-tas eius lachrymas, dixit: Noli pater ante tempus flere: multa adhuc lachrymarum materia superest. Quod enim nunc cernis, lac & mel est eorum comparatione, quæ se-quentur. Et possunt ne, inquit Raimundus, peiora his accidere, quando videmus Chri-stianos tam nulla erga matrem Ecclesiam esse deuotione & reuerentia? Quid superest se potest, nisi vt ipsius quoque Christi fidem negent? Respondit sancta virgo: Quod mo-dò fit, laici faciunt: paulò post deteriora videbimus in Clero, cum Pontifex cœperit in eorum prauos mores animaduertere. Excitabunt enim immane schisma, & totâ scin-dent Ecclesiam. Præpara igitur te pater ad patientiam. Tu enim isthuc visurus es. Huius schismatis initia fuere sub Vrbano VI. successore Gregorij XI. & durauit illud in an-nos plurimos.

Apud Senas iuuenis quidam nobilis, Franciscus de Malauoltis nomine, cum esset in iuuenili ætate orbatu parentibus, ex immo dica libertate in multa ruit vitia detestanda. Vidit id quidam eius sodalis, qui iam sacram virginem sequebatur, & dolens eius vicè, aliquoties eum adduxit ad audiendas sanctæ virginis exhortationes: quæ quidem per-multum ei contulerunt, licet nondum perfectè vitijs & deprauatis moribus suis valesca-çerit. Cernens autem sancta virgo ad horam illum compungi, sed postea rursus redire ad ingenium, & in pristina vitia recidere, quodam die in feruore spiritus dixit ei: Tu qui-çem crebrò venis ad me, sed mox instar auis reuolas ad vitia tua. Ego verò quandoquè talem

talem restim injiciam collo tuo, quòd deinceps auolare non poteris. Hoc sancta virginis dictum Franciscus & quoquot illic aderant, notandum putarunt. Sed antè, quàm id fieret, sancta virgo diem suum obiit, & Franciscus iam etiam liberius repetebat facinora sua. Vt autem constaret non frustrà hæc eam dixisse Francisco, postquam illa obiit, mortua est Francisci vxor & socrus, & quidam alij, qui eius salutem retardabant, & ille perfectè reductus ad cor, seculo valefaciens, institutum fratrum montis Oliueti cum multa deuotione complexus est.

Dominus Bartholomæus Rauennas, Prior Carthusiæ iuxta portum Pisarum, vir totius religionis & exactæ prudentiæ, mirum in modum amabat sanctam Christi virginem propter eius eximiam sanctitatem & doctrinam mirabilem. Is igitur sæpè rogauit, vt ad insulam, in qua Carthusia illa sita est, accederet, vt possent fratres sanctis sermonibus eius in Domino confirmari. Fecit illa, vt erat rogata, & cum Raimundo Patre alijsque sexus promiscui ferè viginti illuc profecta est. Nocte autem illa, qua eò peruenit, Prior ille sanctam virginem & socias eius hospitio recepit milliari vno Italico à Carthusia, reliquos secum duxit ad monasterium. Altera autem luce fratres omnes adduxit ad eam, rogans obnixè, vt aliquid diceret, vnde possent meliores euadere. Aliquandiu illa recusauit modestiæ causâ, dicens se potius debere audire verba seruationis Dei: sed victa Prioris & fratrum multa instantia, cœpit dicere de multiuarijs tentationibus hominum in solitudine degenantium, & quibus rationibus sint superanda. Dixit autem omnia tam appositè, taliq; ordine, vt omnibus esset stupori. Absoluto sermone, Prior, qui fratrum suorum res omnes habebat benè perspectas ex confessione, dixit Patri Raimundo: Si sancta virgo horum omnium audiisset confessiones, non potuisset ad vniuscuiusque salutem dixisse accommodatiùs & conuenientiùs, quàm modo dixit. Vndè mihi certò constat, plenam esse spiritu prophetiæ, & sanctum spiritum loqui per os eius.

Alexia, iuuenis vidua Senensis, feruenter amabat sanctam virginem, vt propemodum absque illa noller viuere. Atque ea causa habitum sororum de pœnitentiâ sancti Dominici libens accepit, & relicta propria domo, non longè ab ædibus Catharinæ aliam conduxit, vt posset maiori eius familiaritate gaudere: & erat crebrò sanè cum illa virgo sancta, & multis diebus apud illam non rarò morabatur: interdum etiam septimanas atq; menses integros in eius conductitijs ædibus exiebat. Accidit autem anno quodâ, vt magna esset tritici apud Seneses inopia: vèdebatur autem vile & malè olens triticum, & eius partem quandam etiam Alexia emit, nè pane omninò careret. Antequàm autem illud putidum triticum absumeretur, nouum idque purum prostabat in foro. Itaque volebat Alexia abijcere id, quod reliquum erat corrupti tritici, & emere recens: priùs tamen mentem suam sanctæ virgini aperuit. Illa verò respondit: Itane tu abijcere vis, quod Dominus voluit esse hominum alimentum? Quòd si tibi non libet illo vesci, da pauperibus, qui non habent quod edant. Alexia rursus dicente, non posse se tranquilla conscientia vel pauperibus tam putetem offerre panem: virgo sancta ait: Para aquam, & affer illam corruptam farinam: ego ipsa panes indè conficiam in vsu pauperum. Alexia facit, vt erat iussa, & sancta virgo ex modica farina celerrimè tam multos efficit panes, vt & Alexia & eius famula stuperent. Nam si multo etiam plus farinæ fuisset, non potuissent tot indè panes fieri: nec in his vllus sentiebatur putor: imò qui illis vescabantur, dicebant se nunquàm tam grati saporis panes gustasse. His aliud accedebat magis admirandum. Nanque & pauperibus & alijs multis largissime panes illi distribuebantur, & nihilo minùs semper in cista panaria multi supererant, ità vt multis hebdomadibus consumi non possent à tam multis. Porrò aliquot homines pij vtriusque sexus, insigni miraculo permoti, ex illis panibus quosdam pro reliquijs afferuarunt annis permultis. Postea autem sancta virgo secretè dixit Patri Raimundo, rem totam scire volenti, zelo quodam se permotam, tum nè donum Dei despiceretur, tum nè pauperes negligerentur, cum seruore accessisse ad illam farinam, mox verò beatissimam Mariam virginem ipsi apparuisse cum multis sanctis & angelis, suisque sacratissimis manibus cum ipsa panes composuisse, atque indè sic panes fuisset.

Vrbani sextus Romanus Pontifex iussit quandoquè, vt sancta virgo Romam veniret. Multi autem vtriusque sexus, quos ipsa in Christo genuerat, è Tuscia sequebantur eam euntem ad Urbem, sed ipsa propè inuita. Erant igitur apud illam viri sexcenti & octo fœminæ, ad quem numerum sæpè magna fiebat accessio, & tamen illa exierit

Francisci
cuiusdã mi-
ra mutatio.Sancta vir-
go egregiã
habet orati-
onem apud
Carthusia-
nos.Ex parua
caq; putida
farina plu-
rimos, eosq;
optimos pa-
nes facit.Euocatur
Romam ab
Vrbano VI.

eleemofynis quotidie emendicatis vicitans, omnes hilariter in suum hospitium admittebat, nihil dubitans, quin Christus & posset & vellet illis victum suppeditare. Accidit interim, vt quodam die vix tantum panis superesset, quod vel quatuor hominibus sufficeret, & hora tardior non sinebat emendicare panes necessarios. Iussit autem sancta virgo apponi singulis exiguas panis eius particulas, donec Dominus prouideret: ac deinde se ad preces solitas recipit. Mira res. Sumunt tam multi auidè exiguas illas panis particulas, & semper superest quod edant, nec id possunt absumere. Non immeritò stupent omnes, panem non solum non minui, sed augeri etiam. Sedecim viris abundè suffecerat, & reliquæ foeminis cunctis adeo fuere satis, vt etiam largæ eleemofynæ inde præstita sint egenis. Eiusdemmodi miraculum fecit per sanctam virginem Christus eodem anno etiam in Quadragesima. Scribit etiam Pater Raimundus, post obitum sanctæ virginis, eius meritis quodam die paucissimos panes, qui quinque hominibus non suffecissent, adeo fuisse multiplicatos, vt amplius quinquaginta suffecerint, & reliquæ in penarium deportatæ sint. Addit etiam, crebrò eam, cum adhuc viucret, eiusmodi miracula fecisse.

Panis mirabiliter diuinitus augetur.

Apud Pisas sancta virgo ob nimium mentis excessum ita corpore debilitata fuit, vt moritura putaretur. Cum autem nihil alimentorum vellet admittre, immò nec ferre ea posset etiam sana, Gerardus hospes eius misit ad quandam amicam, orans vt parum vini cuiusdam ad ipsum mitteret. Volebat enim extrinsecus illo vino tempora & pulsus arteriarum sanctæ virginis delinire. Sed iam vasculum eius vini ad tres menses vacuum fuerat, nec aliquid mitti posse videbatur. Voluit autem vir ille, vt Gerardi nuncius suis oculis vasculum inspiceret. Vidit ille, satisque comperit diu vacuum fuisse. Et tamen, ne qua posset superesse ambiguitas, epistomiū è vasculo extrahit herus domus illius: sed ecce dum id facit, præter omnē expectationem vinum valdè præclarum inde promanans, humū madefacit abundè. Stupet ille incredibiliter, clausoque epistomio, perquirat è tota familia, num quispiam vinum in illo vasculo fuisse conscius sit. Iurant omnes, intra menses tres nihil in illo vini fuisse. Mox per omnem ciuitatem res propagatur, nec alio quàm miraculi loco habetur. Postea virgine sancta eunte ad patriarcham quandam, nuncium Pontificis, omnes confluunt è tota vrbe ad videndam illam. Hoc verò ipsa tulit molestissimè, nec cessauit pijs querimonijs pulsare aures Saluatoris, donec cum vino in facies repentè mutato, fama quoque illa abolita est. Erat autem certè insigne miraculum, vas vacuum optimo vino magna sui parte subito impleri diuinitus, multos ciues ex sola deuotione inde bibere, nec tamen quicquam illi decedere: rursus autem ad preces virginis, hominum laudes & fauores abominantis, in facies mutari.

Ex vase vacuo multū hauritur vini.

Habes hic multa miracula.

Iam longè supra diximus, sacram virginem crebrò sacram sumpsisse Eucharistiam, & quædam alia eò pertinentia. Solebat verò etiam huius rei causa suos pati obtrectatores: sed reuerendus Pater Raimundus, sciens eius seruos desiderium, pro viribus dabat operam, vt illa tanto bono, quoties vellet, frueretur. Quando autem mens eius eiusmodi inflammabatur ardore, dicere consueuerat Patri Raimundo: Pater, ego esurio: propter Deum porrigere mihi cibum animæ meæ. Hac etiam ex causa Gregorius vndecimus Romanus Pontifex pro eius consolatione Pontificio diplomate permisit ei, vt posset apud se habere aliquem quotidie, qui eam absolueret, & sacrosanctam Eucharistiam ei ministraret: immò etiam, vt liceret ei altare portatile habere, sicque posset vbiq; Missam audire, & illud eximium sacramentum accipere.

Romanus Pontifex quid ei concesserit.

Narrat autem Pater Raimundus, quodam tempore iuisse illam cum ipso & alijs ad inuisendos quosdam Dei seruos: deinde Senas reuertisse hora tertiarum propè exacta, dixisseque eam ipsi: O si scires pater, quantum ego nunc esurio. facile autem se intellexisse quid vellet, sed excusasse se à sacrificando tum temporis importunitate, tum sui ex itinere defatigatione. Ea verò iterum dicente, se vehementer esurire, accessisse ipsum ad sacrificandum illa præsentem: cumque illi sub finem esset præbiturus Eucharistiam, faciem illius instar angelicæ splenduisse: tum verò se mente ita dixisse: Veni Domine ad sponsam tuam: moxque sacram hostiam, priusquam eam contingeret, ad ipsum vltro accessisse spatio latitudinis digitorum trium & eo amplius.

Eximius splendor vultus eius communicare volentis.

Alio quodam tempore sancta virgo magno tenebatur sacræ communionis desiderio, sed nimis afflictâ iliacis alijsque doloribus, misit ad Patrem Raimundum sociam suam, quæ rogaret eum, vt differret nonnihil Missæ celebrationem. Ille libens annuens, sed morbis se non remittentibus, iterum misit sociam, quæ diceret se non posse præ

alia multa signa & miracula, etsi nondum esset Raimundi aetate in sanctos relata, at tamen annis singulis eius memoria à populo regionis illius honorificentissimè celebrabatur. Ad huius igitur praeclarae virginis virginalè corpusculum visendum atque venerandum, virgo Catharina cum bona venia confessoriorum suorum profecta est: cumque eò venisset, mox ad Agnetis virginis corpusculum religiosè se cõtulit, cunctis ferè eius cœnobij sororibus & sociabus suis presentibus: moxque ad pedes eius flexit genua, illos exoculari volens. & ecce sacrum illud corpusculum alterum pedem, cunctis videntibus, eleuauit, eique osculandum obtulit. Id verò cernens Catharina, cœpit caput inclinare profundius, sicque pes Agnetis sensim se retraxit in locum suum.

Aliud sane stupendum.

Alio tempore rursus ad illud monasterium veniens virgo Catharina, non iam ad pedes, sed ad caput Agnetis virginis accessit, diuque genas suas admouit pannis sericis & aureis, quibus eius virginis genae tectae erant: deinde ad socias se vertens, ait: Cur non estis gratæ Deo pro munere illius? Tum illæ sursum erectis oculis, vident candidissimam manna instar pluuiæ delabi, corpusque Agnetis & virginem Catharinam omnesque adstantes sua copia operire, ita vt vna ex eis manus illis granis impleuerit. Fuerat autem Agneti virgini hoc vtitatum, dum adhuc viueret, præcipuè in preces incumbenti, vt manna super eam plueret: voluit itaque consõdalem suam Catharinam etiam hoc miraculo cohonestare.

Manna deciderit in Agnetem &c.

Iam supra diximus, virginem Catharinam prædixisse futurum schisma in Ecclesia Dei, cuius initia fuere sub Urbano VI. & in multos durauit annos. Cum igitur cerneret oculis suis iam euenire, quod antè prædixerat, horrendaque mala eius schismatis occasione in Dei Ecclesia, cuius zelo ardebat, existere, Christi que Vicarium Romanum Pontificem vndique infestari: nocte ac die plorans & lugens, sine intermissione rogabat Dominum, vt pacem redderet Ecclesiæ suæ. Et partim quidem exaudita est, Deo ex hostibus insignes aliquot victorias Pontifici largiente: sed citò eius dolores recruderunt, maligno dæmone inter Pontificem & Romanum populum discordias excitante: quæ eoque excreuere, vt populus Pontifici etiam necem intentaret. Cernens itaque id sancta virgo, rursus dat se precibus, rogans Christum, ne tantum sinat patrari scelus. Vidit autem in spiritu, totam Urbem plenam dæmonibus, plebem ad illud immane paricidium incitantibus, & ipsi quoque virgini crudelem mortem minitantibus. Virgine autem in precibus ad multos dies perseverante cum in credibili mentis feruore, tandem obtinuit à Domino, quod voluit: sed ita tamen, vt in se reciperet pœnas, quas diuina iustitia à Romano populo erat repetitura, quæ etiam mortem ei attulerunt. Paulatim autem Romanæ plebis in Pontificem furor & rebellio se nonnihil remisit, & tandem penitus sopita est: sed in sacram virginem, Deo permittente, tartareorum dæmonum furor omnis conuersus est, eiusque exhaustum corpusculum tot morbis illi maligni atrocissimè excruciarunt, vt credi non possit nisi ab ijs, qui coram intuiti sint. Nam cutis ita adhærebat ossibus, vt non tam viui corporis, quam cadaueris in terra consumpti speciem eius caro præ se ferre videretur, & interim nihilo minus ambulabat, laborabat, in continuas incumbebat preces, solito etiam feruentiores & prolixiores. Qui autè tunc illi aderant, perspicuè cernebant vestigia verberum, quibus cædebatur à dæmonibus, nec tamen poterant adferre remedium. At virgo sanctissima animi inuictò robore & virili constantia ad pœnas omnes sese promptissimam offerebat, omnia perferens hilariter, quæ illi procaces & damnati spiritus ei possent inferre, eorum & minas, & maledicta, & verbera contemnens. Etsi autem dolores illi quotidiana caperent incrementa, & ipsa tum propter illium tormenta, tum alias suas ægritudines, antea consueuisset ad horam tertiarum differre Missæ auscultationem: at nunc tota Quadragesima manè longissimo itinere se conferebat ad S. Petri ecclesiam, atque inde sub precibus Vespertinis reuertebatur domum, vbi non nisi in lectulo potuit inueniri: in quo sanè quisquis eam esset intuitus, facillè iurasset non posse eam inde se mouere. Et tamen sequenti die surgebat, & ibat properè ad S. Petrum, quo itinere etiam sanus posset fatigari.

Multa ei verbera dæmones inferunt.

Promptissima se offert ad pœnas.

Interea verò quotidie in ea augebat sanctum illud desiderium, quo cupiebat dissolui & esse cum Christo: cuius desiderij fomentum erat perfectior diuina lucis in eius animum diffusio. Porrò biennio antè obitum suum librum dictauit modo sanè admirabili, quæ ex ore eius partim se scripsisse testatur Stephanus Prior Carthusiæ Ticinensis, idque tum, cum mens eius ecclasi pateretur. Extat ille liber & est typis excusus. Appropinquante tandem huius vitæ termino, vocauit ad se omnes vtriusque sexus, quos Christo genuerat, atque id temporis secum habebat, egregiumque ad illos sermone habuit,

Dictat librum in ecclasi.

habuit, inter cetera hortando, ut totum amorem suum transferrent in Deum, nec sua corda parerentur vllius rei labentis vitioso amore affici, sed simpliciter ac pure tenderent in Deum, asserens etiam se à teneris annis magnam illi cordis simplicitati dedisse operam. Huc autem ut pertingerent, preces dicebat necessariò adhibendas, easque assiduas, & cum multa humilitate coniunctas. Valdè etiam cauendum, nè proximos iudicarent. Multa præterea alia adiunxit, cum primis salutaria, licèt immanissimè membris omnibus demonũ crudelitate torqueretur, ità ut etiam facillè adueteret omnes, cruciatus illos nulla ratione potuissè ab illa tam æquanimiter tolerari, nisi magna Dei gratia eius animum confirmassèt. Fatebatur etiam, se vitam suam pro Catholicæ Ecclesiæ salute profunderè. Deindè ab omnibus veniam petijt: & cum salutiferis Ecclesiæ sacramentis se curassèt communiri, & plenariam peccatorum omnium condonationem auctoritate Gregorij XI. & Urbani VI. Romanorum Pontificum sibi impendi, mortis angoribus cœpit corripì, & cum terribis demonibus in singulare certamen ingredi, ut posset etiam ex factis & dictis eius id animaduerti. Quandoquè enim tacebat, nonnunquàm respondebat, interdum ridebat, tanquàm irridens ipsi obiecta: & cum semèl parumpèr conticuisset, quasi auscultans quæ dicebantur, læto vultu respondit: Vanam gloriam nunquàm, sed veram utique gloriam & laudem præpotentis Dei.

Sub mortè
munit se Ec-
clesiæ sacra-
mentis.

Atque hoc loco præclarum ei reddit testimonium Raimundus pater, dicens se eius confessiones & generales & speciales sapissimè audiuisse, & omnes actiones eius accuratè considerasse: secureq; proindè testari posse, facta eius omnia ex speciali Dei mandato vel instinctu esse profecta, & non modò nihil de hominũ laudibus, sed ne de ipsis quidem hominibus eam cogitasse quòuis modo, nisi cum pro illorũ salute Dominum precaretur, vel eam salutem suo labore promoueret: additque, credi ab homine non posse, qui mores eius non habeat exploratos, quàm fuerit ab humanis affectionibus aliena, ut posset iurè dicere cum Apostolo: Nostra conuersatio in cælis est. Tandem post longum agonem, superatis tartareis demonibus, ad se reuersa, cõfessionem illam generalem dixit, quæ solet publicè fieri, iterum sibi absolutionem & peccatorum condonationem impendi rogans, ut optimo sanè ad omnem posteritatem exemplo, in seipsa declararet, quod, teste Posidonio in eius vita, S. Augustinus dicere cõsueuerat, post perceptum baptismũ, etiam laudatos Christianos & sacerdotes absque digna & competenti pœnitentia exire de corpore non debere: tamen si virgo sanctissima omnem ætatem ea puritate & seueritate exegit, ut meritò dici de illa possit, tanta pœnitentia eam opus non habuisse. Postquàm autem absolutio rursus ei impensa est, repente cœpit viribus destitui, nec tamen cessabat à sacris admonitionibus, donèc adesset supremum vitæ punctum: quo aduentante, ait: Domine, in manus tuas cõmendo spiritum meum: sicque felicissimè, ut diu optarat, ad Christum profecta est, anno salutis 1380. die 29. Aprilis, ætatis suæ anno plus minùs 33. Eadem hora, qua obiit, Raimundo Patri, qui tum Genuæ erat, spiritus sanctæ virginis quædam locutus est, sicut ipse grauissimè asseuerat.

Raimundi
insigne de
ea testimo-
nium.

Philip. 3.

Migrat ad
Christũ fe-
licissimè.

Sacrum autem corpus eius clam ad fratrum Dominicanorum ecclesiam deportatum est, sed res latere non potuit etiam nullo indicante. Nam ferè totius Romanæ urbis populus occurrit, & pedes ac manus eius reuerenter osculatus est, eiusque se precibus commendauit: sed cum nimius esset hominum concursus, sacrum corpus intra cancellos ferreos collocatum est: moxque edita sunt diuinitus multa insignia & valdè præclara miracula, in signum euidens eius eximie sanctitatis. Per triduum autem propter miraculorum frequentiam non potuit sanctum illud corpusculum tradi sepultura. Postquàm verò humatum est, aucta sunt miracula, Christo sponsam suam mirabiliter clarificante: cui est cum Patre & spiritu sancto omnis honor & gloria in secula seculorum, Amen.

Magnus po-
puli cõcur-
sus ad eius
funus, &
multa mi-
racula.

Porrò anno Christi 1461. anno pontificatus sui tertio Pius 2. Romanus Pontifex sanctorum catalogo virginem sanctissimam adscripsit, cum præter alios multos id etiam peteret Fridericus Romanorum Imperator, eius nominis tertius, & Paschalis Venetiarum Dux: nec ea in re vsus est leuitate aliqua Pontifex doctissimus, uti ipse in suis literis testatur, sed debitis habitis processibus, & accurata prius facta inquisitione in vitam & mores sanctæ virginis, itemque in eius miracula, tam in vita, quàm post obitum declarata.